Modelář 2

Modelář

Únor 2006

2

Manchester není jen United

Loutky, vosk, kadeř, jehlice Voodoo!

Krvavý mlýnek na maso a iluze Stalingrad

Ročník 57 • Cena 65 Kč/78 Sk

02

9 771214 784000

ISU-152

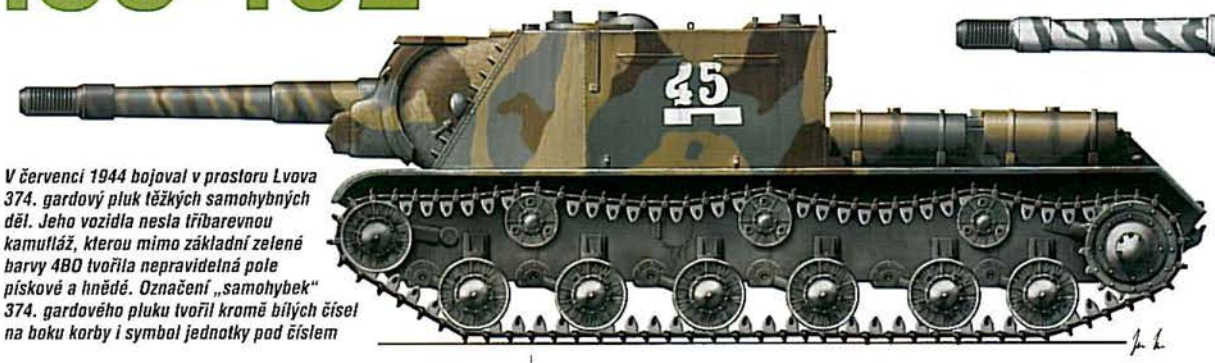

V červenci 1944 bojoval v prostoru Lvova 374. gardový pluk těžkých samohybných děl. Jeho vozidla nesla tříbarevnou kamufláž, kterou mimo základní zelené barvy 4BO tvořila nepravidelná pole pískové a hnědé. Označení „samohybek" 374. gardového pluku tvořil kromě bílých čísel na boku korby i symbol jednotky pod číslem

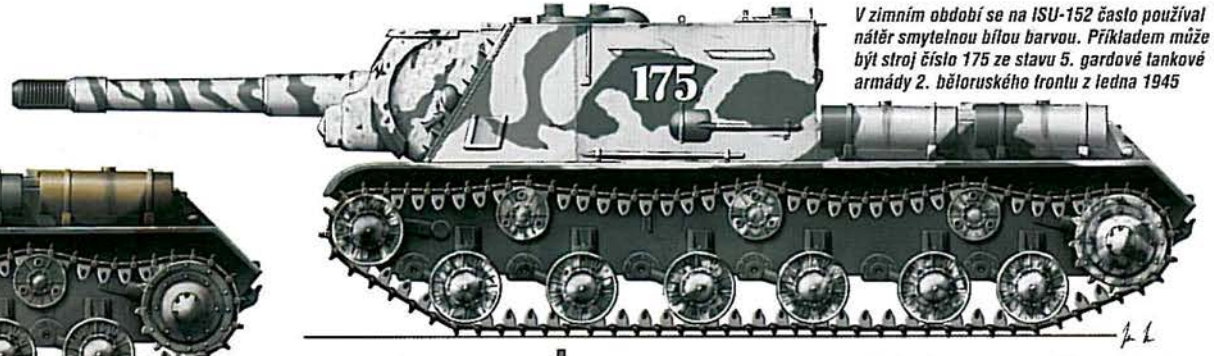

V zimním období se na ISU-152 často používal nátěr smytelnou bílou barvou. Příkladem může být stroj číslo 175 ze stavu 5. gardové tankové armády 2. běloruského frontu z ledna 1945

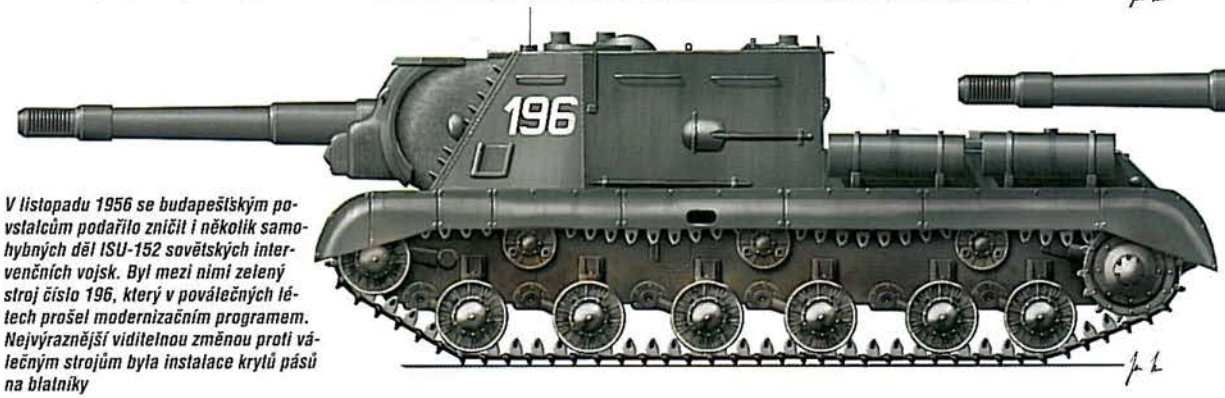

V listopadu 1956 se budapešťským povstalcům podařilo zničit i několik samohybných děl ISU-152 sovětských intervenčních vojsk. Byl mezi nimi zelený stroj číslo 196, který v poválečných létech prošel modernizačním programem. Nejvýraznější viditelnou změnou proti válečným strojům byla instalace krytů pásů na blatníky

V květnu 1946 se přehlídky ve Varšavě zúčastnilo ISU-152 číslo 330 (opakovalo se nad průzorem řidiče) ze stavu 13. pluku samohybného dělostřelectva. Zbarvení bylo původní sovětské (4BO), národní příslušnost symbolizovala bílá orlice na boku nástavby. Vozidlo bylo vybaveno těžkým kulometem DŠK

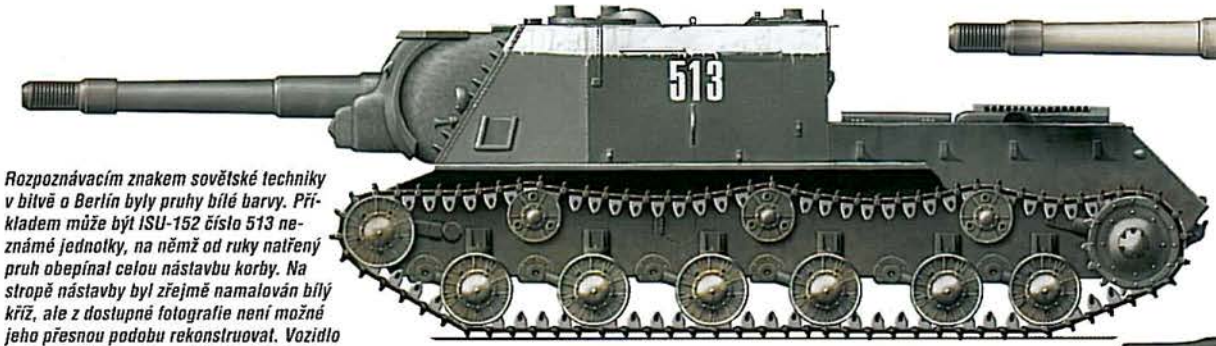

Rozpoznávacím znakem sovětské techniky v bitvě o Berlín byly pruhy bílé barvy. Příkladem může být ISU-152 číslo 513 neznámé jednotky, na němž od ruky natřený pruh obepínal celou nástavbu korby. Na stropě nástavby byl zřejmě namalován bílý kříž, ale z dostupné fotografie není možné jeho přesnou podobu rekonstruovat. Vozidlo bylo velmi špinavé, postrádalo většinu blatníků i dalšího vybavení

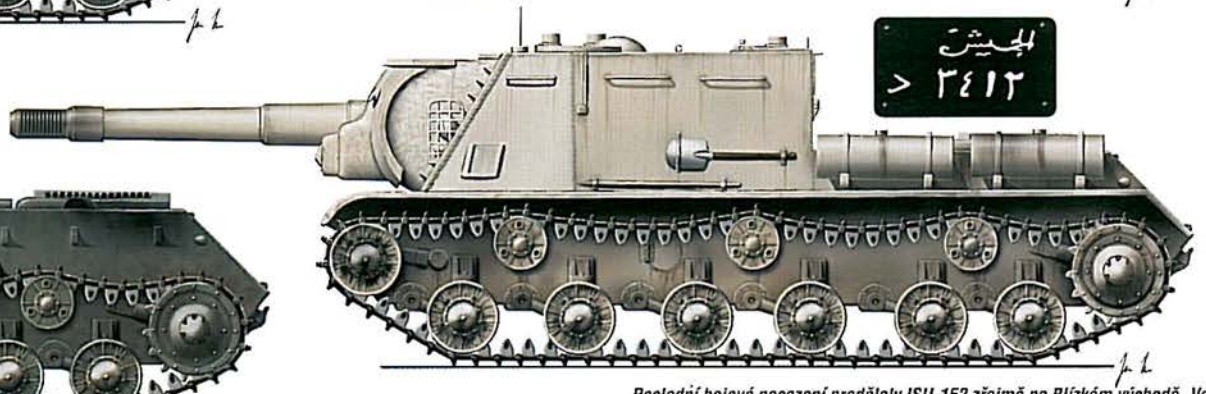

Poslední bojové nasazení prodělaly ISU-152 zřejmě na Blízkém východě. Ve válkách v létech 1967 a 1973 je nasadila egyptská vojska a část z nich ukořistili Izraelci. V roce 1967 padl do jejich rukou i stroj, který je dnes vystaven v muzeu obrněného sboru v Latrunu. Zbarvení bylo jednoduché – světlá písková barva na všech plochách. Pod průzorem řidiče byla černá poznávací značka s bílým nápisem (nahoře)

V roce 1945 se na několika ISU-152 gardové brigády těžkých samohybných děl objevil nápis „Osvobožděnnyj Kirovograd". Stroje této jednotky měly taktická čísla lemována tmavší barvou, pravděpodobně červenou či černou. Nad průzorem řidiče se nalézal bílý znak jednotky. Nápis na nástavbě byl v pozdějších létech většinou interpretován špatně. Na levém blatníku nesla vozidlo číslo 65 mohutný kmen stromu

Kresby J. Máče
www.janmace.com

Modelařina a milimetry

Lednové mrazy, během nichž dokončujeme časopis, jsou pro mnohé modeláře ideální záminkou, aby nikam nevycházeli, prohrabávali kitníky a stavěli modely, na které dřív nebyl čas. Za dva týdny začne veletrhem v Norimberku nová sezóna, a tak je na čase honem postavit něco, co už za měsíc bude v prodeji ze zbrusu nových forem, přesnější, hezčí a postavitelné bez složitých úprav, řezání, nastavování a tmelení. To je jeden z mnoha zákonů schválnosti, se kterými se každodenně setkáváme. Další praví, že nejlepší podklady se objeví až ve chvíli, kdy jsme model dokončili. Že podle nich je všechno jinak, snad ani nemusím dodávat. Ovšem ani to by nemělo být důvodem, proč s provazem v ruce hledat na půdě skobu...

Na své pocity si však vzpomeňte ve chvíli, kdy budete mít na soutěži chuť vytknout kolegovi „neautentický" odstín barvy kamufláže, nebo že jeho půlmetrový model, se kterým si hrál celou zimu, je o 2 mm delší a tudíž zcela špatný. Pomineme-li skutečnost, že po 20 letech je pravda skoro všechno a že hádat se o barvě nad černobílými fotografiemi je pouze pumpováním adrenalinu, mám jednu příhodu ze života, která napoví, jak to s přesností je. Když se před léty v Kovozávodech Prostějov připravovaly formy pro stavebnici Su-7, vydali se dva nadšenci na letiště přeměřit skutečná letadla. Jedním pásmem měřili dvě stejná „Sůčka" stojící vedle sebe. Stejnou metodou, ze stejných atmosférických i jiných podmínek. A ejhle, délka se lišila o 70 mm, což je v měřítku 1:72 skoro jeden milimetr, ve čtvrtce pak 1,458 mm. A kdyby přišli v jinou roční dobu, výsledek měření by byl zase jiný. Zachovejte si proto chladnou hlavu a pamatujte na to, že modelaříme pro radost...

A aby té radosti bylo více, připravujeme na polovinu února třetí Sešit Modeláře. Tentokrát v něm naleznete třeba pojednání o louskání jednoho z modelářských oříšků, kterým je kovový povrch, podíváme se na stavebnici tanku LT-38 a jeho předlohu, a rovnou z Německa přivezeme nejčerstvější norimberské novinky. Připomínám, že Sešity Modeláře zatím nejsou v běžném prodeji, a tak nejlepší cestou, jak si je zajistit, je předplatné u společnosti Aeromedia, nebo Magnet Press Slovakia.

Martin Salajka

OBSAH 2/2006

ISU-152		kamufláže	2
Ani krok zpátky!	1:35	Martin Schuster	4
Štipka Voodoo nezaškodí	1:72	Vladimír Begera	12
F-101B Voodoo		podklady	15
ISU-152	1:72	Štěpán Los	18

ISU-152		podklady	22
Skutečně těžký bombardér (Avro Manchester)	1:72	Zdeněk Krčmář	24
Žlutá 12 (Bf 109G-2)	1:48	Jakub Tůma	30
Bf 109G-5	1:72	výkresy	34
Hetzer	1:35	Jindřich Štěrbáček (Jezevčík)	36
Jak nabarvit Hetzer	1:35	Josef Choreň	40
Grumman J2F-5 Duck	1:48	Martin Jursa	44
Dědečkovy kapky (BMW 320 Gr. 5)	1:24	Jiří Pokorný	48
Strašnice, 5. května 1945	1:72	Tomáš Jakl	50
Mezinárodní jednotky Vladivostok		Uniformy	52
Kalendář akcí			53
CDDV D 250	1:35	Karel Rešl	54
Pod pokličkou			58
Žižkovská pavlač			64
Řádková inzerce			65
Grumman J2F Duck		podklady	67
Grumman J2F Duck		kamufláže	68

V létech 1948 až 1953 používalo USAF pět letounů J2F-6 pod označením OA-12 jako záchranné letouny v arktických oblastech. Létaly zejména ze základen na Aljašce. Pro tuto službu dostaly pestré zbarvení s oranžovými ocasními plochami a konci křídel. Plováky byly tmavě modré, na trupu v oranžovém pruhu nápis RESCUE. Letoun číslo 48-563 havaroval na jezeře Chetkana, ale zachoval se a dnes je vystaven v Museu USAF

Ani krok zpátky!

Stalingrad 1942

BRIEFING	
STAVEBNICE	T-34/76 1940
MĚŘÍTKO	1:35
VÝROBCE	Dragon
DOPLŇKY	lepty Eduard, Aber, Part, pásy Friulmodel (ATL-38)
FIGURKY	Tamiya (German Infantry Mortar team), Warriors, Dragon

Inspirací mi byl německý 8cm minometný granát

MARTIN SCHUSTER

Ke stavbě diorámy mne přivedl vynikající dokument Bojiště druhé světové války, vysílaný na kabelové televizi Max1. I když byla většina záběrů dílem propagandy válčících stran, je na nich dobře vidět brutalita války. To, co vojáci vydrželi a protrpěli, je dnes pro většinu lidí nepochopitelné a podle mého mínění si zaslouží respekt. Statisíce vojáků i civilistů se vrhly do největší a nejkrvavější bitvy druhé světové války.

Citace z dokumentu může připomenout tehdejší atmosféru: „Frontovou linii tvořila i pouhá jediná zeď nebo strop mezi dvěma podlažími jedné budovy. Postup se měřil na metry, ztráty Němců, čelících téměř sebevražedným ruským protiútokům, byly vysoké. Mračna bombardérů zatím drtila na prach to, co ze sovětského týlu zbývalo. Nepoškozená snad nezůstala ani jediná budova, celé plochy země byly pokryty mrtvolami a říční kanály plné trosek hořících lodí. Tak či onak sem však v malých skupinkách proudily sovětské posily. Řadu z nich tvořili veteráni, kteří už měli za sebou trpkou a zoufalou cestu přes Volhu. Stalingrad se stal místem děsu, vírem ohně a hluku. Rachocení ručních zbraní podtrhovalo dunění dělostřelectva a ohlušující výbuchy bomb. Boj byl stále rozhořčenější, osobnější a divočejší. Malé skupinky se střetávaly ve vražedných bojích i v kanálech a stokách. Po boku vojáků stáli tovární dělníci, pozice se neopouštěly. Rozkaz, který si přibíjeli na svá stanoviště, zněl: Ani krok zpátky! Obě strany vrhaly do boje čerstvé zálohy, souboj mezi krátery a troskami zuřil dál."

Podstavec vyplněný montážní pěnou

Ořezání terénu

Na lepivý Antidust dobře přilne posyp z rašeliny, přírodní hlíny a kořínků

Budoucí bojiště

Část terénu nastříkaná barvou XF-59

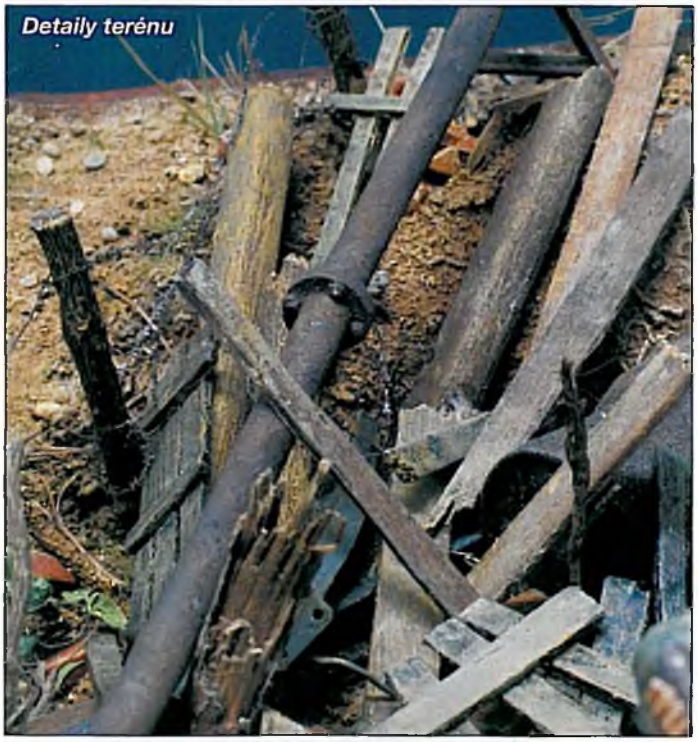
Detaily terénu

Dioráma

Mou představou byla zachytit boj zblízka uprostřed trosek zničeného města. Časově jsem děj umístil na začátek září, kdy byl Stalingrad intenzivně bombardován a probíhaly v něm velmi kruté boje. Podle různých zdrojů byla předměstí Stalingradu postavena převážně ze dřeva, což mne potěšilo, protože na stavbu je takový terén jednodušší, než krajina s torzem zděných budov.

Inspirovala mne pěkná fotografe z publikace Squadron/Signal Panzergrenadiers in Action (s. 32-33), zachycující poškozený T-34 mezi zakopanou německou pěchotou. Proto má volba padla na T-34/76 mod. 1940 firmy Dragon (vynikající článek vydali Petr Štěpánek a Milan Kopecký v HPM 8/2002). Mimochodem, i v průběhu bojů probíhala v traktorové továrně Dzeržinský výroba tanků T-34. Řízené továrními dělníky, často i bez věže, nátěru či optiky a vyzbrojené pouze kulomety DT v prostoru střelce-radisty, zasahovaly do bojů. Tato informace je všeobecně známa, připomněl jsem ji jen jako dobrý námět na diorámu.

Terén, krajina

Podstavec jsem si nechal zhotovit truhlářem a začal obvyklou proceduru. Nejprve jsem na okraje podstavce přilepil Herkulesem rámeček z balzy tl. 5 mm a po zaschnutí nastříkal dovnitř montážní pěnu. Po dostatečném vytvrdnutí pěny (24 hodin) jsem vyřízl tvar budoucího terénu a na zkoušku usadil tank a vytvořil stopy pásů. Povrch jsem natřel Herkulesem, posypal směsí rašeliny, hlína a drobných kořínků, a vycpal póry montážní pěny. Vše zasychalo třicet hodin.

Vnějším povrchem terénu je tenká vrstva již zmiňované směsi, nasypaná na plochu natřenou hustým **Antidustem.** Navrch jsou umístěné zbytky dřevěných prken, cihly, bedny, zbytky sloupů, lahví, strojového vybavení, torza betonových stěn, zábradlí a různého harampádí. Do prohlubní jsem otiskl pásy a vše nechal zaschnout dalších 24 hodin.

Celý povrch jsem zafixoval jednou vrstvou dvousložkového laku. Takto upravený je, díky vlastnostem Antidustu, suchý jen relativně, což mi vyhovuje pro možnost případných dalších úprav terénu. Povrch jsem nastříkal barvou **Tamiya** XF-59. Po zaschnutí jsem terén napustil umbrou pálenou zředěnou kobaltovým sikativem v přibližném poměru 1:5 a drybrushoval směsí běloby s tmavým okrem.

Doplňky použité při stavbě T-34/76 mod. 1940

Domíchání požadovaného odstínu

Porovnání odstínu s předlohou

Nanášení kobaltového sikativu s tmavým okrem v poměru 10:1

Nanášení Antidustu a hlíny na zadní část tanku

T-34/76 mod. 1940

Ve stavebnici mne zaujala nádherně zpracovaná věž (u předlohy lisovaná a svařená) a v CADu zhotovený barevný návod. Výrobci doplňků také nezaváhali, a tak jsem dokoupil plechy Eduard, blatníky Aber a kovovou hlaveň Jordi Rubio. Samozřejmě také kovové pásy Fruimodel, které používám v podstatě na každý model, protože kvalitou předčí plastové, nemusím pracně brousit stopy po vyhazovačích a práce s nimi je pohodová. Navíc je můžu kdykoli sundat a přemístit na jiný model. Použil jsem také zbytky plechů Part.

Stavba tanku je zcela bezproblémová. K napodobení ohořelých kol jsem použil kola ze stavebnice, jejichž obruče jsem po obroušení bruskou Proxon (papír zrnitosti 60 až 240) dotvaroval pilníky. Typické drážky po vnějším obvodu kola jsou ryté ručně. Výsledný efekt mne neuspokojil, proto jsem je ještě zvýraznil brusným papírem zrnitosti 60. Jedno z upravených kol jsem ještě trochu nahřál nad zapalovačem a upravil jeho tvar (po výbuchu miny). S výsledkem jsem vcelku spokojen, ale abych si příště ušetřil práci, koupím raději sadu Migproductions.

Levé přední kolo jsem vyměnil za celokovové (ze stavebnice Tamiya), jak bylo dost častým jevem. Dalším drobným vylepšením bylo natažení kabelu k jednomu světlometu, z druhého jsem nechal jen utržené vedení. Eduard mne trochu zklamal, protože například k bedně na nářadí k čištění hlavně jsou v jejich sadě jen závěsy, zatímco Part nabízí bednu celou z plechu a můžeme ji otevřít (má funkční závěsy).

Nad správným odstínem barvy jsem moc nepřemýšlel, jako vzor mi posloužilo již zmíněné HPM 8/2002. Pracuji převážně s barvami Tamiya, které si míchám podle vzoru. Použil jsem barvy X-8, XF-8, XF-64, XF-2 a XF-58. Vzniklý odstín, charakteristický pro sovětskou bojovou techniku z počátku války, lze charakterizoval jako „hrášek do modra". Po nastříkání „hráškem" jsem povrch modelu napustil olejovou barvou (kasselská hněd) zředěnou kobaltovým sikativem v poměru 10:1 a nechal osm hodin zaschnout. Následoval dry-brush směsí olejových barev odstínů neapolská žlutá, běloba krycí, olivová zeleň a kobaltová modř.

Názory na „zašpinění" modelů se mezi modeláři různí; já si myslím, že vozidlo, používané v bojových podmínkách, musí mít pořádnou patinu. Vozidla byla pokryta vrstvou oleje, prachu a provozních kapalin, k tomu je nutné přičíst i povětrnostní vlivy a válečné šrámy. Moje snaha směřovala k co nejdokonalejšímu napodobení jemné struktury prachu, zaschlého oleje a bláta. Použil jsem stejnou hlínu jako na posyp podstavce, roztlučenou v moždíři na velmi jemný prach. Prach smíchaný s Antidustem zředěným vodou v poměru 1:1 jsem nanášel štětcem a nechal pět hodin schnout.

Takto patinovaný povrch modelu vypadá velmi neesteticky, ale hlavní výhody postupu na mne teprve čekaly – navlhčenou vatovou

Dry-brush předního pancíře

Nanášení rzi (směs lepidla Herkules a křídy)

Obroušení gumové obruče vrtačkou Proxon

Další nástroje na úpravu kola – pilník, brusný papír č. 120, 60. mosazný kartáč

Kolo před patinováním

Ochranná maska 3M, brusný papír č. 60, 120, 240, vrtačka, pilník

Ohřev kola nad plamenem

Patinování směsí lepidla Herkules a křídy

Hotové kolo

Ohořelá část

tyčinkou a seříznutou špejlí jsem směs postupně otíral, abych co nejlépe napodobil strukturu zaschlého bláta. Největší výhodou materiálu je, že se chová jako opravdová zemina, máme možnost kdykoliv „marast" odstranit a začít znovu.

Po zaschnutí směsi (osm hodin) jsem zašpiněná místa napustil tmavým okrem (barva terénu) zředěnou kobaltovým sikativem v poměru 10:1. Po zaschnutí jsem vytvořil lehký dry-brush, přidal skvrny od nafty a mazadel (kasselská hněd) a par skvrn stékající rzi.

Pro vytvoření stop výbuchu a hoření jsem použil umělecké křídy a Herkules zředěný vodou. Křídy (jasně oranžovou, hnědou a černou) nastrouhané na jemný prášek jsem smíchal s řídkým Herkulesem a štětcem opatrně tupoval na ohořelá místa. Do polosuchého povrchu jsem místy vetřel suchou křídu pro navození dojmu skutečného opálení.

Na konci stavby se mi zdálo, že je tank moc rezavý. Díky použité technologii nebylo nic snazšího, než navlhčenou vatovou tyčinkou model opravit.

Pásy Friulmodel jsem nastříkal směsí barev Tamiya X-10 a X-11 v poměru 1:2 a po zaschnutí zašpinil již zmiňovanou metodou (prach + Antidust). Tank žádné označení nenese, což bývalo poměrně časté.

Detail zhotovení uchycení sumek (cigaretový papír, hliníková fólie)

Výroba řemení

Hlaveň PPŠ 41 z injekční jehly

Detail samopalu PPŠ 41

Průzkumník Warriors

Figura dobrovolníka

Figury

Po celou dobu stavby jsem opakovaně poslouchal již zmíněný dokument a do určité míry se nechal vtáhnout do tehdejší doby. Možná to zní pro někoho „divně", ale dává mi to osobní uspokojení a inspiraci do další práce.

Na německou pěchotu jsem použil sadu Tamiya 35193 German infantry Mortar team (jejich pózy považuji za jedny z mála zdařilých z produkce firmy), dále Dragon 6006 Cross Of Iron, Warriors 35 256 The road to Stalingrad. Figury Sovětů vznikly ze sad Dragon 6197 Soviet infantry tank riders, průzkumník je ze sady Warriors 35561 Russian tank riders.

Většina figur je upravovaná do potřebných postojů tmelem Magic sculp a dvousložkovým tmelem (jemný tmel na automobily Vosschemie). Tuto činnost jsem již několikrát popsal, takže jen zdůrazním, že nejsložitější je vytvořit věrohodný postoj figury (nebo se k němu co nejvíce přiblížit). Hlavy jsem u všech figurek nahradil novými ze sad Hornet, jež považuji za bezkonkurenční.

Figury jsou nastříkány barvami Tamiya domíchanými podle knihy Uniformy německé armády 2. světové války a stínovány olejovkami. Hlavy (vybíral jsem obličeje „co nejvíce křičící" a tak snad navodil správnou dramatickou atmosféru) jsou stříkané zvlášť namíchanou světlou tělovou barvou (Tamiya) a opět domalovány oleji. Na ně jsem matný lak nepoužil a nechal je pololesklé. Posledním krokem byl lehký dry-brush a nastříkání uniformy matným lakem.

S figurkami jsem si skutečně vyhrál a doplnil jim na řemení funkční kovové úchyty na doplňkovou výstroj a sumky i kovové přezky na helmy, vše z hliníkové tiskařské fólie (od kamaráda Čmeláka). Veškeré další kovové části (například na polní torně vz. 1931) jsou opravdu kovové. Tyto úpravy sice nejsou absolutně dokonalé, ale pro moji potřebu stačily. Nárameníky jsem zhotovil z cigaretového papíru, nabarvil a přilepil Herkulesem. Všimněte si, že skutečně odstávají.

Na některé helmy jsem opět použil směs Antidustu a prachu, abych je zašpinil a dodal jim věrohodnost. Zbraně jsou ze sad Dragon, jen jsem doplnil kovová poutka a řemení z cigaretového papíru. Veškeré popruhy na figurách jsou z nabarveného cigaretového papíru provlečeného kovovými poutky a přilepené Herkulesem. Na viditelných místech (sumky) jsem zvýraznil švy jemným štětcem (jeden chlup) směsí běloby a okru tmavého.

Sovětský průzkumník je ze sady Warriors bez větších úprav, do samopalu PPŠ-41 jsem vsadil hlaveň z injekční jehly. Ostatní figury jsou z různých přebytků již zmíněné sady. Dobrovolníkovi jsem přidal civilní hlavu s „čapájevkou" (zbytek neidentifikované figury) a zasaženému rudoarmějci lehce posunul dozadu přilbu i s řemením (hliníková fólie), aby vypadal při zásahu věrohodněji. Bodák na sovětské pušce Mosin 1891/30 a řemení jsou vystřižený z hliníkové fólie, vše přilepeno sekundovým lepidlem do polohy „letící zbraně".

Upravená figura Warriors

Upravené figury Dragon

Upravené figury Tamiya

Dokončení

Zbývalo jen vše umístit na určená místa a přilepit Herkulesem. Do terénu jsem ještě vlepil zbytky travin, různých lístků (šťovík) a kousky kořínků. Do diorámy jsem dále přidal ostnatý drát, ohořelý sud a staré rezavé potrubí, zhotovené z kusu plastové trubičky zakoupené v papírnictví. Nejvíce práce mi dalo zhotovení přírubového spoje z plastové destičky, osazené čtyřmi šrouby odříznutými ze starého modelu StuG III. Dále jsem přidal zbytky výzbroje (granáty vz. 1924 jak s násadou, tak s třístivým obalem), karabiny Mauser 98k, dřevěné a plechové přepravní krabice pro minomet, talířovou minu vz. 42 a polní lopatky. Na zbytky po ohořelých gumových obručí u kol jsem použil skutečný popel z popelníku. Přilepený Antidustem jsem jej po zaschnutí vylepšil dry-brushem (běloba krycí). Na závěr jsem podstavec namořil a třikrát natřel dvousložkovým matným lakem na automobily (PPG). Trochu mne mrzí, že jsem v době stavby neměl sadu interiéru T-34 (Verlinden), otevřený bojový prostor by určitě víc navodil dojem opuštěného vyřazeného vozidla.

Celou stavbu jsem si maximálně užíval.

PODKLADY:

Dokument Bojiště druhé světové války; The Battle of Stalingrad

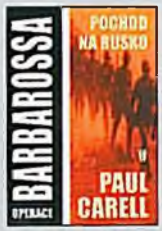

Carell, Paul: Operace Barbarossa

Carell, Paul: Stalingrad – sláva a pád 6. armády

HPM 8/2002 Panzergranadiers in action; Squadron/Signal

Krawczyk, Wade: Uniformy německé armády 2. světové války;

Red Army WWII; Europa/Militaria no. 14

FOKKER D.VII

eduard

www.eduard.cz

1/48

DUAL COMBO! DVA V JEDNOM

Krabice obsahuje:

- 2x výlisky modelu
- obtisky pro 4 různé stroje
- 2x kompletní sada lozengových obtisků (čtyřbarevné a pětibarevné)
- 2x eduard masku
- 2x barevný lept

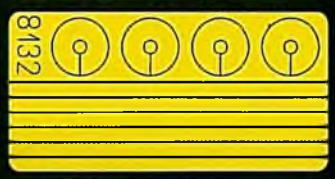

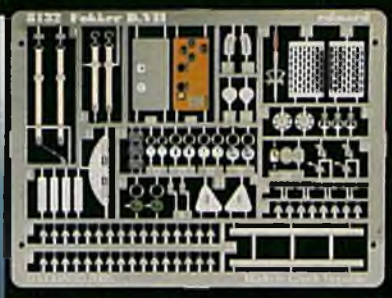

eduard

LIMITED EDITION

www.eduard.cz

1/48 scale

Yak 1

BRIEFING	
STAVEBNICA	F-101B Voodoo
MIERKA	1:72
VÝROBCA	Revell
DOPLNKY:	plechy Eduard, sedadlá Pavla models

Štipka Voodoo nezaškodí

VLADIMÍR BEGERA, KPM Bratislava

Keď sa po čase na pultoch modelárskych predajní opäť objavili modré škatule s logom firmy Revell, obsahujúcimi všetky ingrediencie potrebné k namiešaniu toho správneho sedemdvojkového Voodoo, dlho som neotáľal a dal som sa na bosoráctvo. Na okorenenie vývaru som prikúpil staručké ale poctivé plechy Eduard a odlievaná sedadlá Pavla. Samozrejmosťou bolo množstvo prísad z domácej úrody.

Aj keď F-101B v podaní nemeckého „hračkárskeho" koncernu nie je žiadna horúca novinka, rozhodne patrí k tomu najlepšiemu, čo výrobca v danej mierke a kategórii ponúka. Strieborný plast, z ktorého sú diely zhotovené, môže pôsobiť nedôveryhodne, ba až odstrašujúco, netreba sa ale ničoho báť, Voodoo počas celej stavby bude ukazovať len svoju príjemnejšiu podobu. Čisto a detailne zhotovené súčiastky lícujú veľmi dobre, pri zostavovaní väčších celkov použijeme len minimum tmelu.

Leptané doplnky Edurad výrazne pomôžu pilotnému priestoru. Obsahujú i vylepšenia na sedadlá, no odliatky sedadiel Pavla models celý proces uľahčia a zrýchlia, keďže ich skutočne stačí len nafarbiť. Rozmernejší aršík obtlačkov umožňuje pripraviť Voodoo buď s príchuťou sivej myšky z USA, alebo striebornej lasičky z Kanady.

Z domácich nálevov a rôznych korienkov a výhonkov (pracovný názov pre Evergreeny) som do hrnca prihodil: rôzne detaily do pilotného priestoru, bloky elektroniky vľavo pod ním, šachty podvozku s vylepšenými nohami a výstupné rúry motorov spolu s niekoľkými ďalšími drobnosťami. Vstupy vzduchu k motorom sú na môj vkus príliš hrubé, preto som ich nepoužil a otvory zakryl.

F-101B Voodoo firmy Revell je krásny model krásneho lietadla. Jeho stavbu každému „rúrarovi" môžem len a len odporučiť.

Foto autor

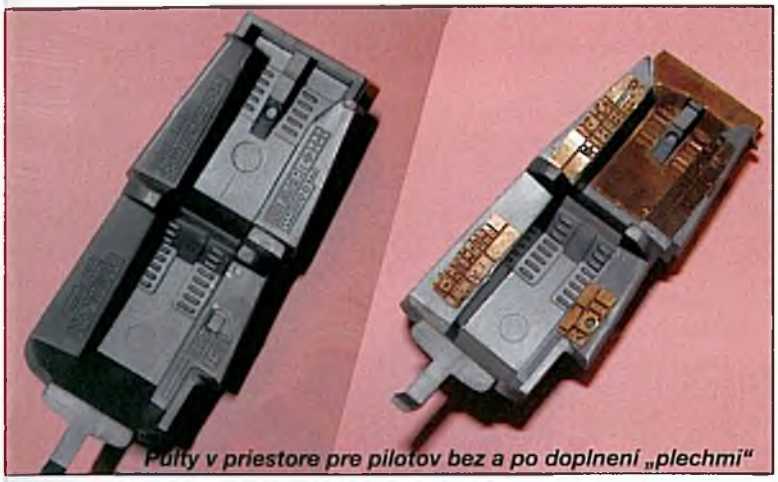

Pulty v priestore pre pilotov bez a po doplnení „plechmi"

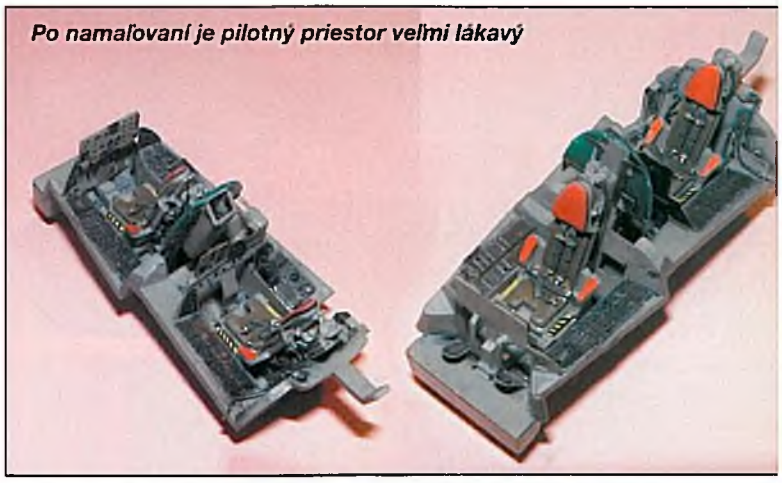

Po namalovaní je pilotný priestor veľmi lákavý

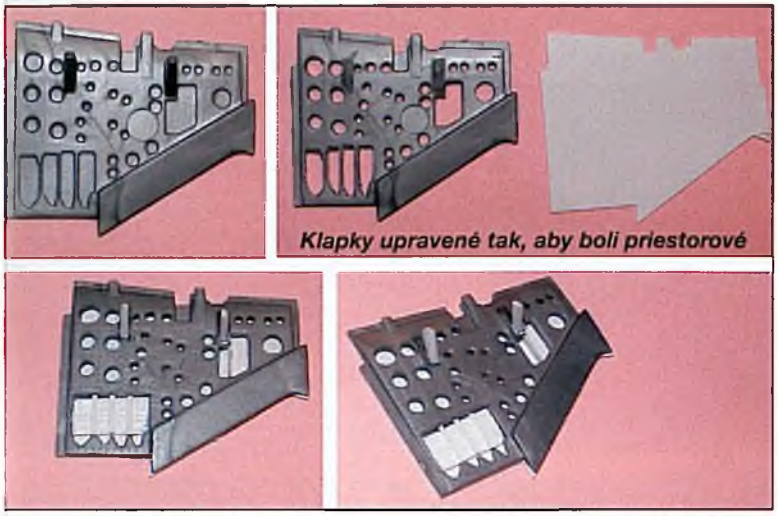

Klapky upravené tak, aby boli priestorové

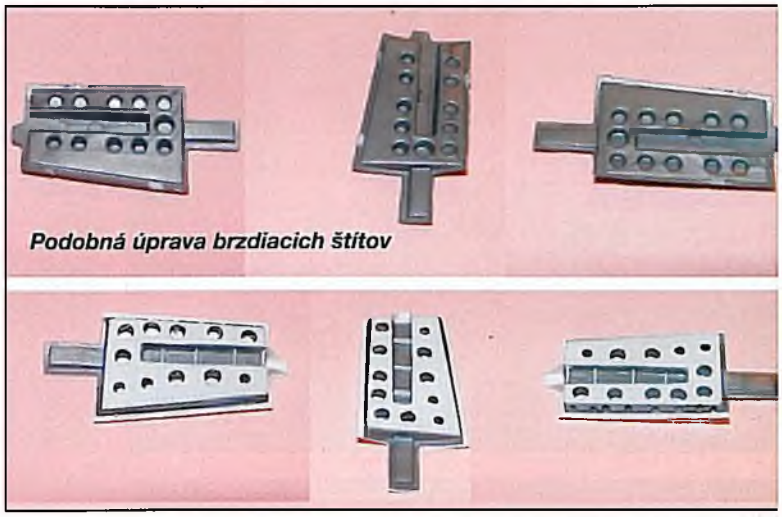

Podobná úprava brzdiacich štítov

Z profilov Evergreen a rôznych drôtikov zhotovený blok elektroniky

Doplnené a upravené podvozkové šachty

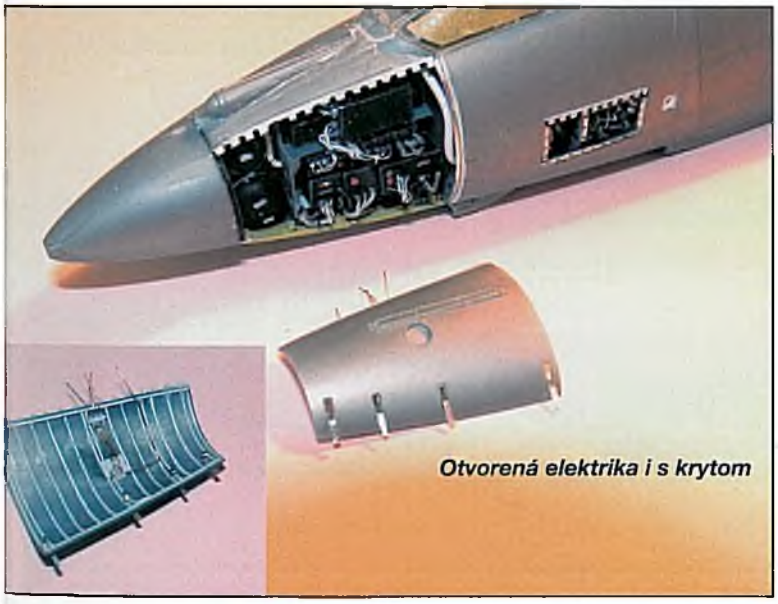

Otvorená elektrika i s krytom

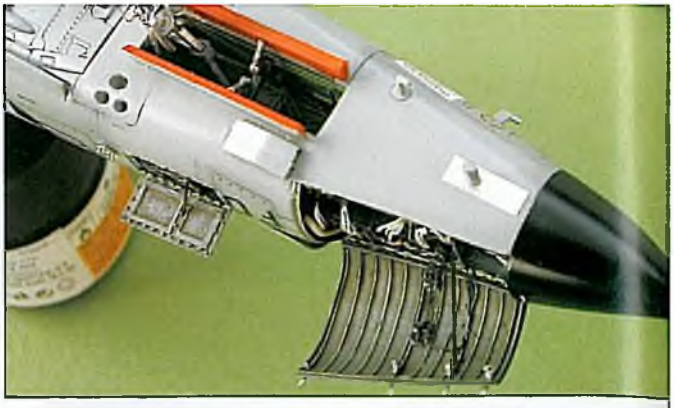

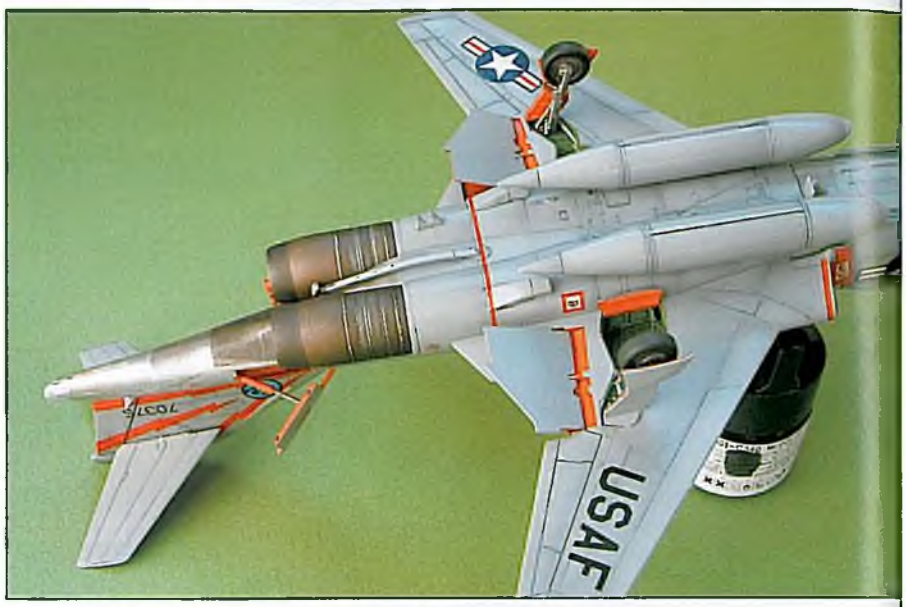

V muzeu March Field je od roku 1982 vystaven stroj F-101B-115-MC Voodoo sériového čísla 59-0418. Letadlo postavené v továrně McDonnell Aircraft v St. Louis bylo USAF dodáno 23. července 1960. Během kariéry prošlo službou u 49. FIS, 60. FIS a 107. TFG (později FIG) a má nalétáno 4 701,9 h

Foto M. Kvapil

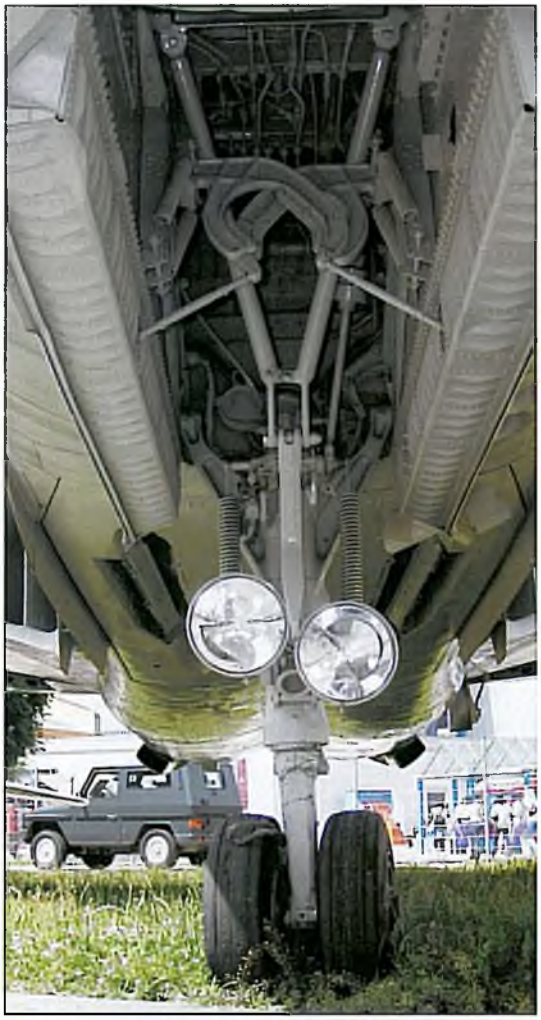

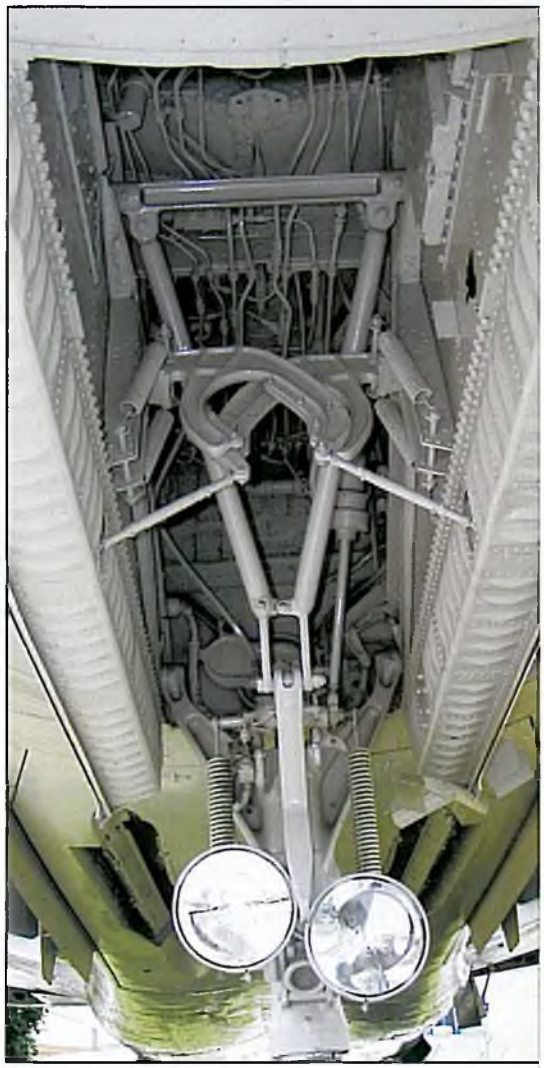

Technik-Museum v německém Speyeru vystavuje Voodoo, jehož zbarvení a označení pravděpodobně není původní, jinak by patřilo F-101B-105-MC

Foto M. Salajka

eduard

www.eduard.cz

NOVÉ FOTOLEPTY

22101 stuG.IV Late, 22091 Zimmerit stuG.IV late 1/72 DRA

28019 Panther Ausf.G, 28023 Schurzen Panther Ausf.G, 28020 Zimmerit Panther Ausf.G 1/48 TAM

35821 Flak 36/37 88mm 1/35 DRA

35847 M-4A3 Sherman 105mm gun 1/35 TAM

35858 SAM-6 AA missile 1/35 TRU

35859 LAV-25 Piranha 1/35 TRU

49306 A-26B Invader interior 1/48 REV/MON

FE344 F-18E Super Hornet interior 1/48 REV

KNIHY

Objednávejte na adresách: v České republice - Aeromedia, a. s., Baranova 38, 130 00 Praha 3 - Žižkov, tel.: (+42) 222 718 814, e-mail: obchod@aeromedia.cz
ve Slovenské republice - Magnet-Press Slovakia, s.r.o., P. O. BOX 17, 850 05 Bratislava 5, tel./fax: (+421-2) 67 20 19 51-53, e-mail: knihy@press.sk.
Předplatitelé u společnosti Aeromedia a Magnet-Press Slovakia mají slevu 10 % z ceny objednaného zboží!
K zásilce je účtováno poštovné ve výši 84-89 Kč dle ceníku České pošty a balné ve výši 20 - 40 Kč.
Veškerý sortiment zásilkového obchodu si rovněž můžete objednat na internetových adresách www.letectvi.cz a www.press.sk

Novinka

Psala mi esa Luftwaffe
Svatopluk Matyáš
Kniha tématicky navazuje na publikaci Stíhací esa Luftwaffe. Obsahuje názory šestnácti stíhacích es, s nimiž autor vedl korespondenci. Poznatky z bojů jsou dokresleny fotografiemi pilotů a snímky letecké techniky.
120 stran. Cena 180 Kč / 252 Sk

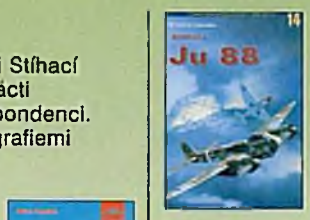

Junkers Ju 88 vol. II
Krzystof Janowicz
Nasazení německého letounu ve 2. světové válce. Autentické fotografie, barevné bokorysy, množství technických výkresů, včetně vloženého archu, a obtisky (čtyři verze) v měřítkách 1:72 a 1:48.
Text v polském a anglickém jazyce.
140 stran. Cena 488 Kč / 683 Sk

Novinka

An Ordinary Day in 1945
Peter Kassak
Kniha mapuje „obyčejný den" v závěru 2. světové války - 2. březen roku 1945. Popisuje boje 8. a 9. letecké armády, RAF a taktického letectva s německou Luftwaffe. Autentické snímky, barevné bokorysy.
80 stran. Cena 398 Kč / 557 Sk

Messerschmitt Bf 110 vol. II
Marek J. Murawski
Druhý díl je doplněn unikátními snímky, technickými výkresy (+ vložených arch), barevnými bokorysy a obtiskovým archem (1:72 a 1:48) umožňujícím stavbu šesti různých letadel. Polský a anglický text.
114 stran. Cena 470 Kč / 658 Sk

Novinka

Edice Hobby
Automobilové modelářství
- 132 stran. Cena 179 Kč / 251 Sk
Letecké modelářství
- 108 stran. Cena 169 Kč / 237 Sk
Lodní modelářství
- 224 stran. Cena 199 Kč / 279 Sk
Železniční modelářství
- 204 stran. Cena 189 Kč / 265 Sk

Létali jsme se stroji Luftwaffe
Miroslav Bednář
Paměti absolventů Leteckého učiliště Prostějov, 5. turnusu Vojenské pilotní školy v létech 1947 až 1949, dokreslené řadou autentických fotografií.
187 stran. Cena 220 Kč / 308 Sk

Novinka

Češi a Slováci v RAF, 1940–1945
Zdeněk Hurt
Publikace pomocí množství unikátních a mnohdy dosud nepublikovaných fotografií zachycuje život desítek československých pilotů během služby u RAF po dobu 2. světové války. Neotřele a zcela nově dokumentuje nezištné hrdinství, obětavost i jejich každodenní život v Británii.
96 stran. Cena 249 Kč / 349 Sk

Poslední let pilota MiG-25
John Baron
Kniha vypráví příběh ruského pilota poručíka Viktora Ivanoviče Bělenka, který dne 6. září 1976 uprchl z tehdejšího Sovětského svazu s letounem MiG-25P do Japonska.
290 stran. Cena 249 Kč / 349 Sk

SA-6 Gainful in detail
František Kořán, Jan Horák
Fotomanuál sovětského protiletadlového raketového systému, u nás známého jako 2K12 KUB.
Cena 455 Kč / 637 Sk

Novinka

DVD tituly
Druhá světová válka 1. díl (české audio)
- 51 minut. Cena 199 Kč / 279 Sk
Steel Tigers (anglicky)
- 48 minut. Cena 299 Kč / 419 Sk
The Battle of Kursk (anglicky)
- 48 minut. Cena 299 Kč / 419 Sk

Encyklopedie českého a slovenského letectví
Václav Šorel
Průřez dějinami našeho letectví od prvních českých průkopníků do rozdělení republiky v roce 1993. Celkem je popsáno téměř čtyři sta letounů, z nichž naprosté většině je v knize věnována samostatná stránka s fotografiemi a barevným bokorysem od J. Velce.
448 stran. Cena 1490 Kč / 2086 Sk

Novinka

Letecká válka v Iráku
Tim Ripley
Fotodokumentární kniha zachycující operace amerického, britského a australského letectva a objasňující všechny formy letecké aktivity v chronologickém pořadí skutečných bojových událostí.
144 stran. Cena 379 Kč / 531 Sk

NATO Truck & Vehicles in detail
František Kořán, Jan Horák
Fotografie a snímky detailů vozidel a jiné, převážně obrněné pozemní techniky jednotek Severoatlantické aliance, pořízené během rozsáhlého logistického cvičení Collective Effort 2004.
108 stran. Cena 525 Kč / 735 Sk

Novinka

Val na obranu republiky, československé opevnění z let 1935 - 1938 na Králicku
M. Ráboň,O. Gregar, B. Kachlík a kolektiv
Kniha se zabývá opevněním vybudovaným v prostoru ženijního velitelství III v Králíkách, tedy oblastí mezi kótou Maliník a Zemskou bránou. Přináší zájemcům komplexním způsobem zpracované informace o historii, osudech i současnosti pevnostních objektů na Králicku a všech zdejších vojensko-historických expozicích.
527 stran. Cena 586 Kč / 820 Sk

Encyklopedie Letectví (1848 - 1939)
Malcolm V. Lowe
Obsáhlé dílo zachycující počátky aviatiky a významné průkopníky letectví a leteckou techniku od prvních dnů do začátku 2. světové války.
Kniha je doplněna ilustracemi Johna Batchelora.
303 stran. Cena 399 Kč / 559 Sk

Obrněný automobil OA vz.30
Radomír Zavadil
Publikace detailně popisuje vývoj a nasazení obrněného automobilu v Čs. armádě v bojích v pohraničí, armádě Slovenského státu v obranných bojích 1939 a na Východní frontě a ve Wehrmachtu. Obsahuje na 100 fotografií, 8 stran barevných bokorysů a technické výkresy.
88 stran. Cena 385 Kč / 539 Sk

Encyklopedie letectví II (1939 - 1945)
Malcolm V. Lowe
Druhá ze tří knih o vzrušujícím světě letadel, věnovaná období druhé světové války, jež odstartovala nebývalý vývoj leteckých technologií.
327 stran. Cena 399 Kč / 559 Sk

ISU-152

BRIEFING	
MĚŘÍTKO	1:72
VÝROBCE	PST
DOPLŇKY	plastikové desky Plus model, odlévaná kola T&T, hlaveň Aber, odlitky Kora models, plechy ExtraTech

ŠTĚPÁN LOS

Každým rokem se snažím postavit alespoň jeden model co nejvíce rozřezaný, rozpitvaný a s vypracovanými detaily. Při výběru stavebnice se zaměřuji na to, aby jeho předlohou nebyl notoricky známý typ, ale takový, jaký se na výstavách a soutěžích moc neobjevuje. Otevřený motor u tanku Tiger už mne totiž nemůže ničím zaujmout.

Tentokrát mi padl do oka ruský stroj ISU-152 v podobě stavebnice firmy PST. Po otevření krabice a zběžném prohlédnutí dílů začalo oddělování zrna od plev, neboli třídění použitelných dílů a nepoužitelných. Ze všeho nejvíc mne zajímalo, jak si výrobce poradil s hlavní a zejména s netradiční ústovou brzdou. Po prvním zděšení, co všechno lze podstrčit modelářům ke slepení, jsem ji spolu s další polovinou součástek s klidným srdcem vyhodil.

Stavbu jsem zahájil vanou korby. Původní je pouze spodní díl. Nový boční pancíř podvozku je z plastové destičky **Plusmodel**, odlévaná kola od firmy **T&T**. Závěsy pojezdových kol i napínacího, stejně jako závěsy kladek, jsem zhotovil nové, odlil do gumové formy a namnožil z polyuretanu. U hnacího kola bylo nutné doplnit detaily, především nové zuby, které výrobce značně odfláknul. Jedině pásy jsou původní, i když upravené na odlehčenou variantu, lepší stejně nejsou k sehnání.

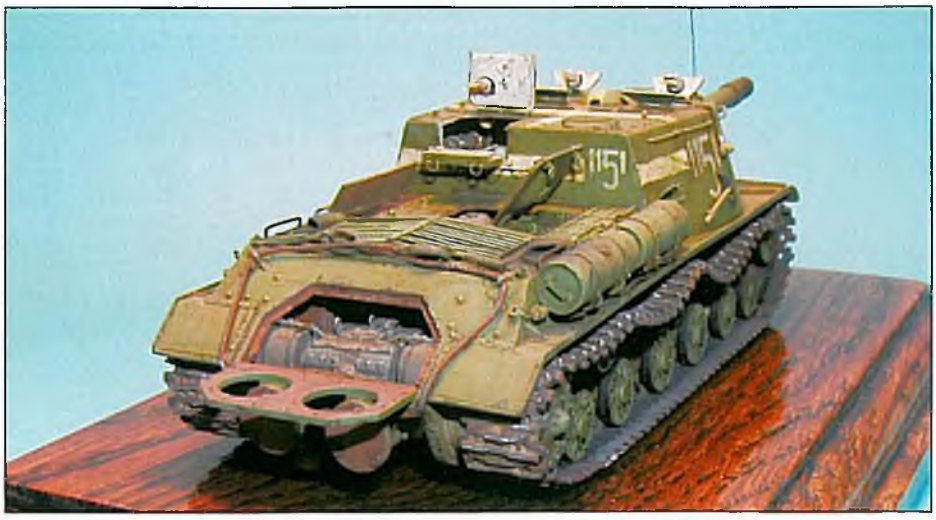

Interiér

Na interiér se mi nepodařilo sehnat tolik dokumentace, kolik bych potřeboval. Přesto stavba pokračovala přes „bílá místa", o nichž jsem nevěděl, co tam přesně má být. Naštěstí na ně po slepení není příliš vidět.

Hlaveň kanonu byla, jak jsem již zmínil, nepoužitelná. Nahradila ji soustružená firmy **Aber**, která je velmi kvalitní. Nebyl bych to já, abych si práci nezkomplikoval a nenechal si novou hlaveň provrtat prodloužit. Po slepení obou dílů stačilo doplnit závěr v otevřené poloze a při natočení hotového modelu správně proti světlu je skrz hlaveň vidět.

Motor

Detaily interiéru žádný výrobce, alespoň pokud vím, jako konverzní sadu nevyrábí. S motorem a převodovkou je to o něco lepší, i když jsem si díly musel půjčit jinde. Pohonnou jednotku pro T-34, která je motoru V-2r v tomto měřítku velice podobná, odlévá firma **Kora models**. Stačí jen odlitek upravit a doplnit pár detailů. Po slepení sice nejsou skoro vidět, ale pro klid v duši jsou nezbytné.

Korba

Na vrchní část korby jsem doplnil leptané díly **Part**, **ExtraTech** i součástky nově zhotovené. Na přední masce kanonu je pomocí tmelu Tamiya rozpuštěného ve filmovém lepidle vytvořena struktura litého pancíře. Mezi předními tažnými háky se nacházejí přídavné články pásu, na které sice návod upozorňuje, ale jejichž držáky – shora viditelné – ve stavebnici nejsou. Články nám při sestavování pásů chybět nebudou, tak si můžeme dovolit velmi výrazné prověsy.

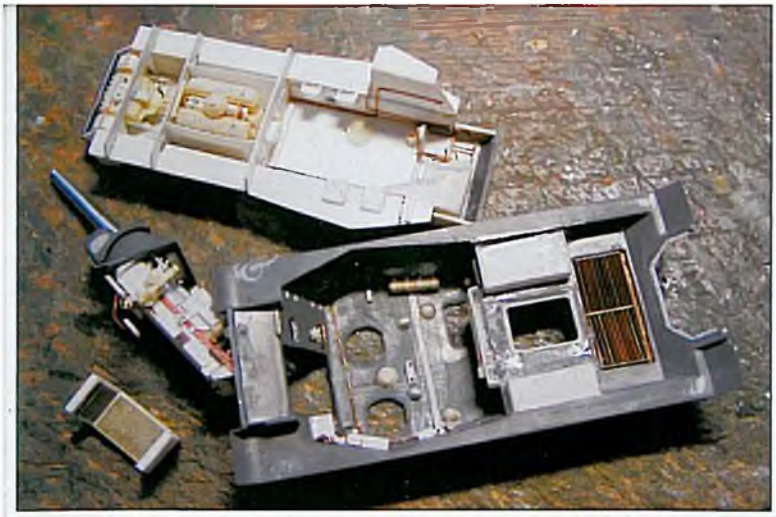

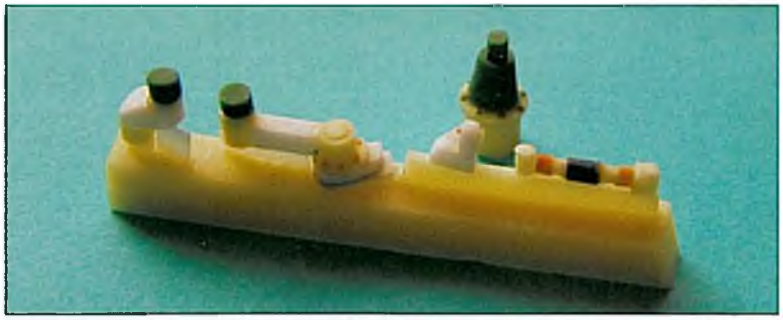

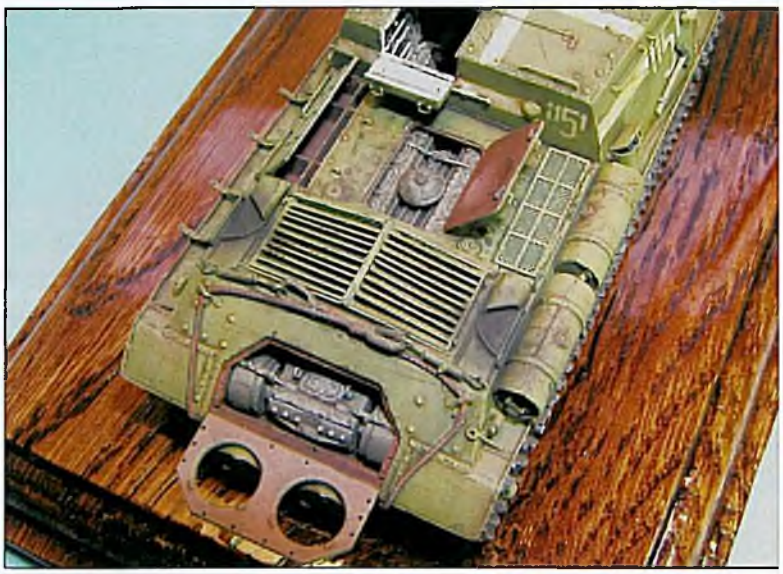

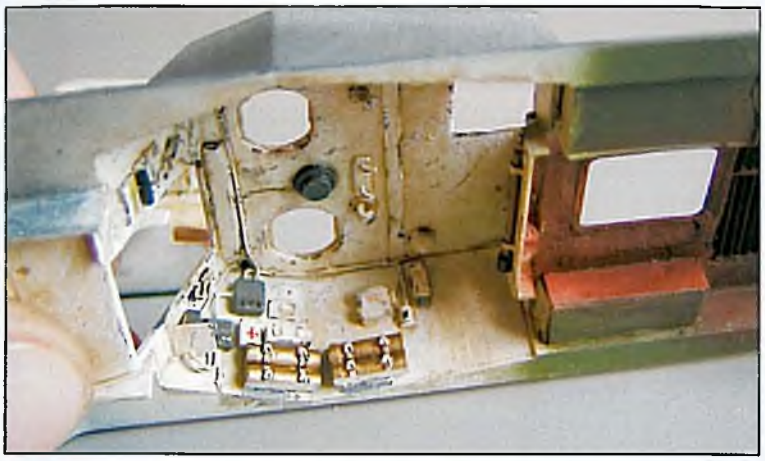

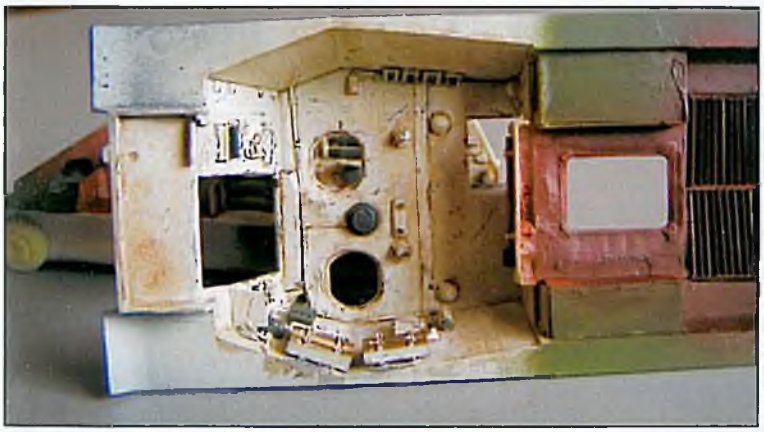

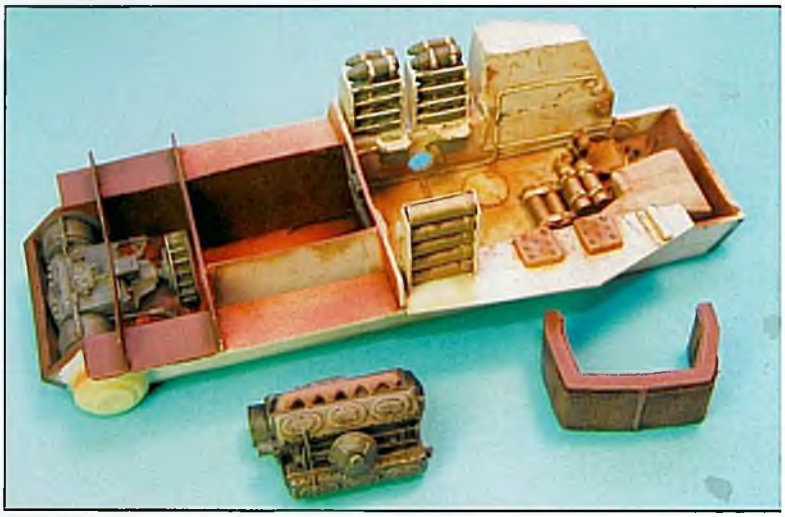

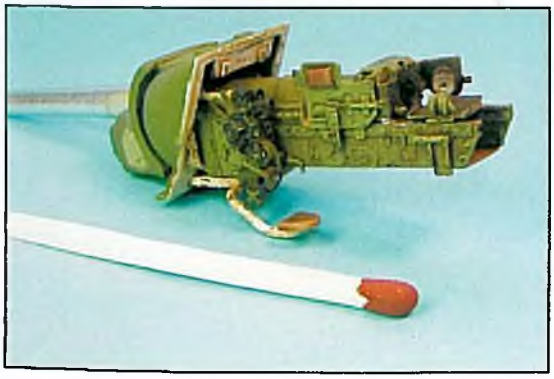

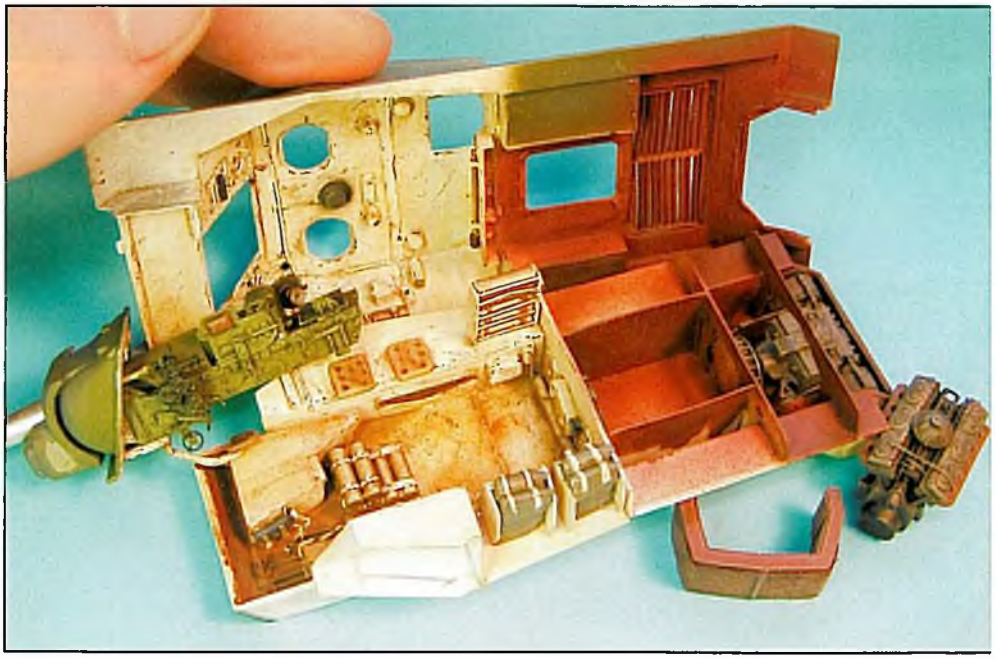

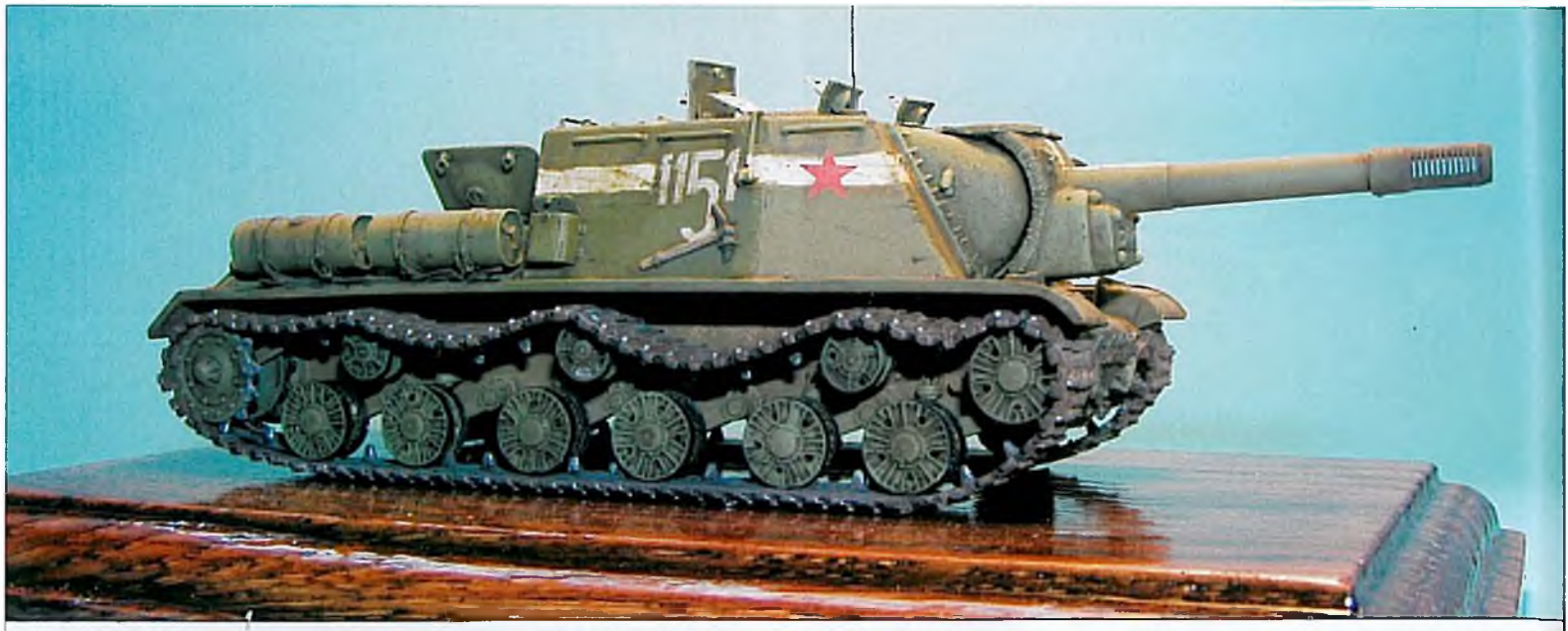
115

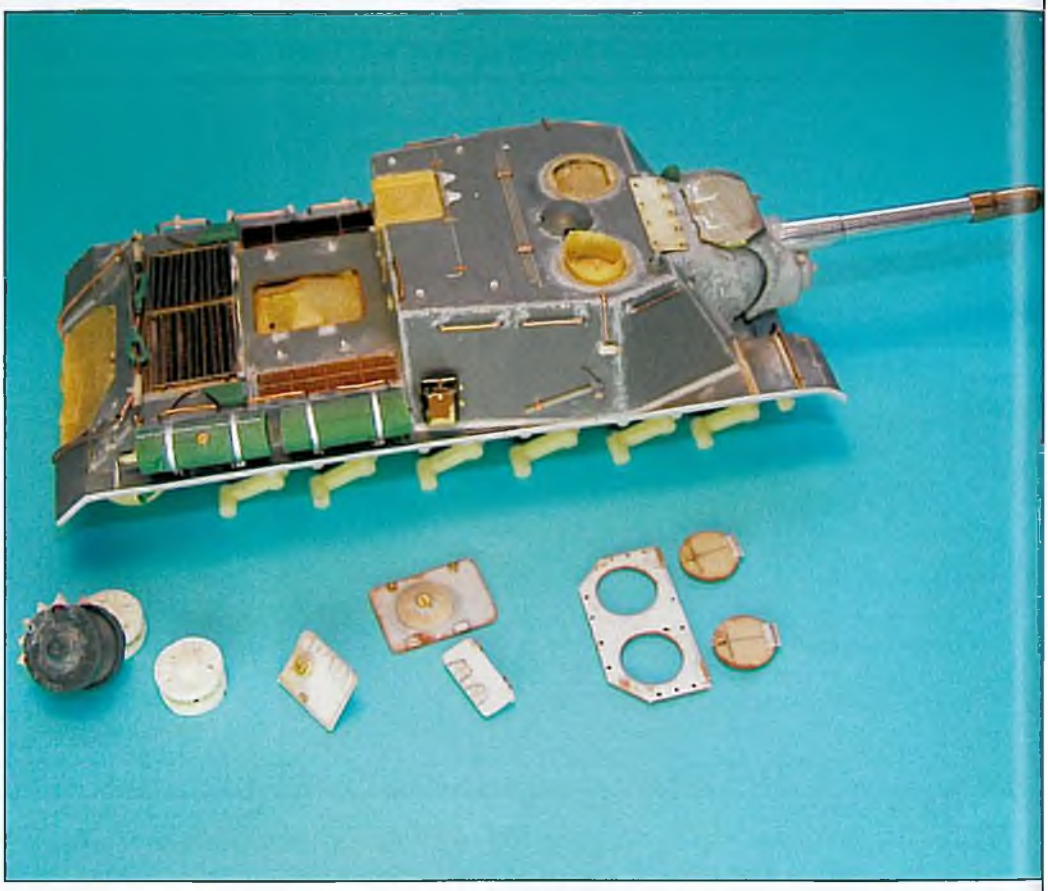

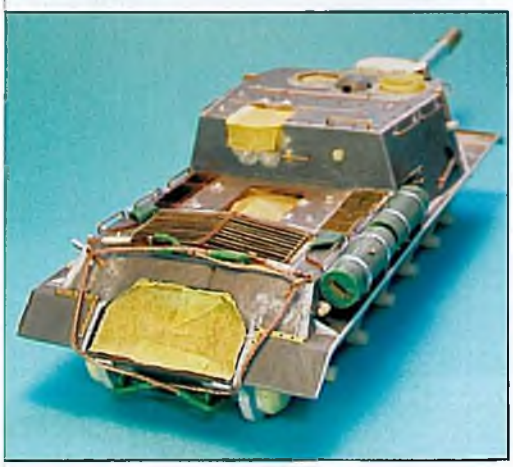

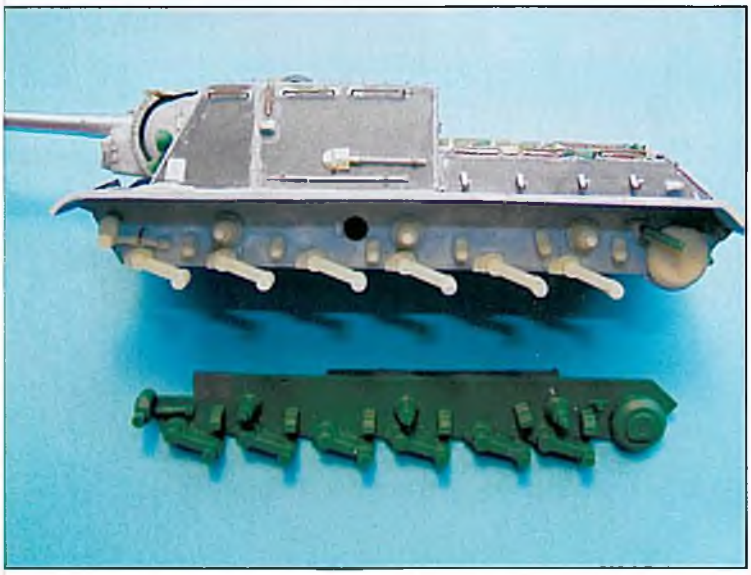

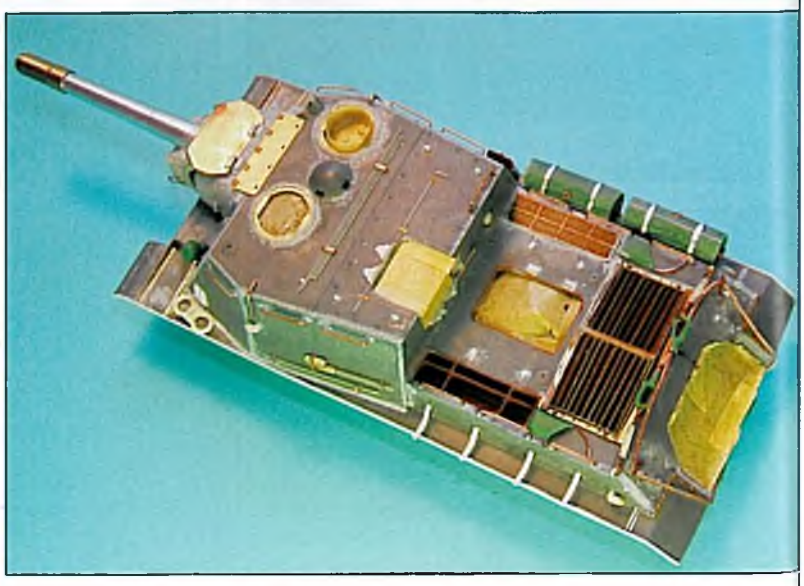

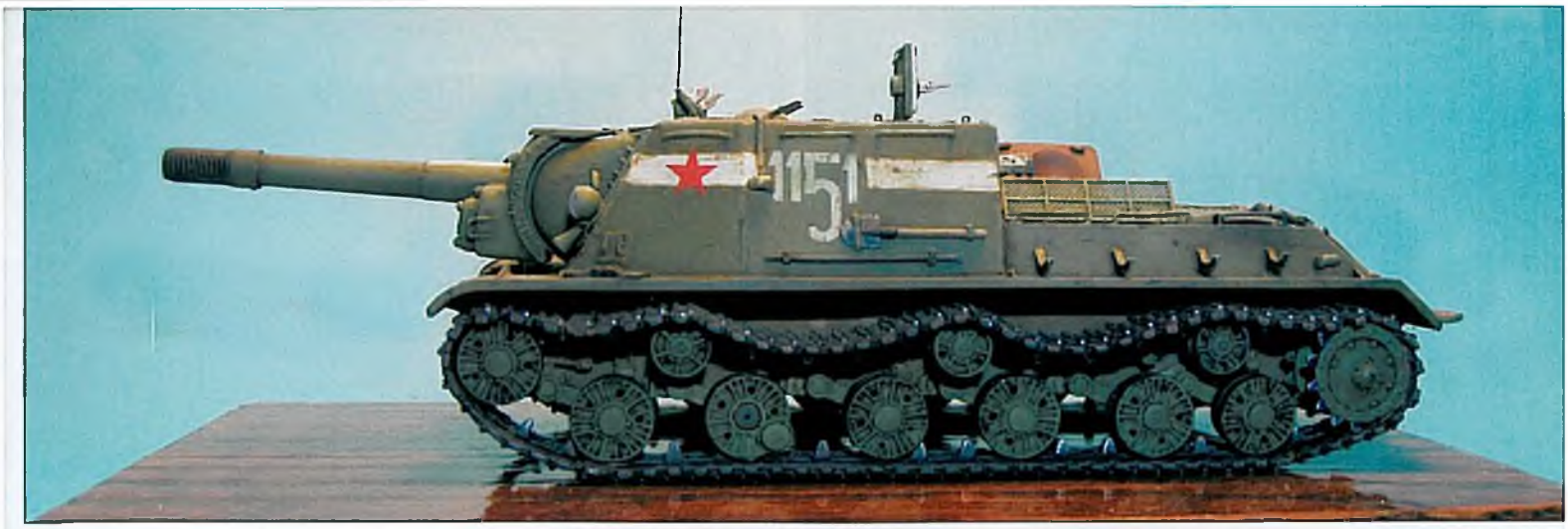

Zbarvení

Interiér je nastříkaný barvou slonové kosti **Humbrol**, motorový prostor suříkovou červenou (mix červené a red brown Humbrol). Hlavní barvou exteriéru se stala zesvětlená **Agama** R14. Bílý kříž na věži je vymaskovaný páskou Tamiya a nastříkaný matnou bílou Humbrolkou. Přesné poměry míchání barev a zesvětlovaní neřeším, stejně mi pokaždé vyjde jiný odstín. Ale podobně tomu asi bylo i ve skutečnosti, jak je vidět z dobových fotografií vozidel, především sovětských.

Popisovat techniky stínování by bylo asi nošením dříví do lesa, proto jen stručně: barvy, postshading, lesklý lak Vallejo, obtisky ALPS, polomatný lak Vallejo, suchy štětec, odřeniny a zašpiněny. Nakonec matný lak Humbrol.

Závěr

Na modelu bylo víc práce, než jsem původně čekal, ale přesto jsem spokojen. Stavebnici však lze doporučit jen těm, kteří musí mít ISU-152 za každou cenu doma ve vitrínce. Rozhodně se neobejdou bez koupě alespoň základních doplňků.

Foto autor

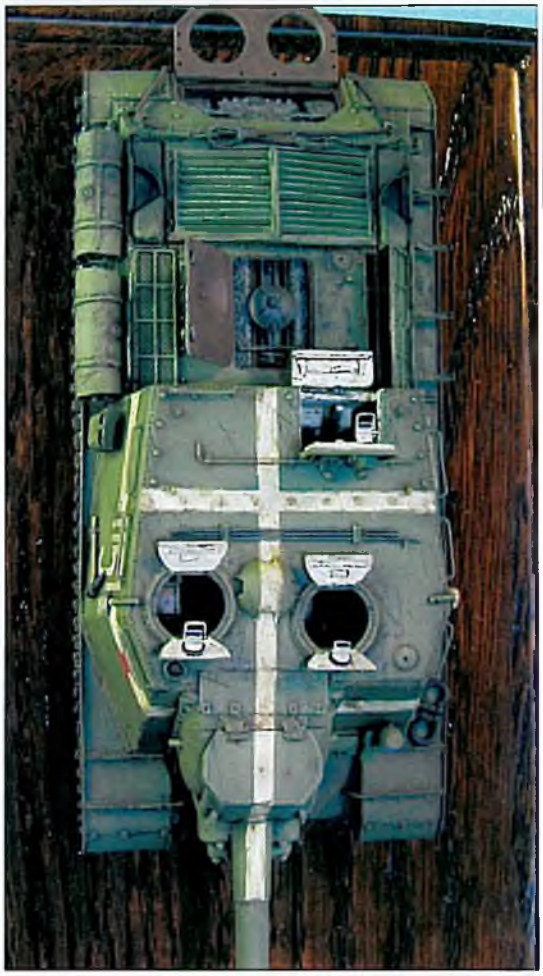

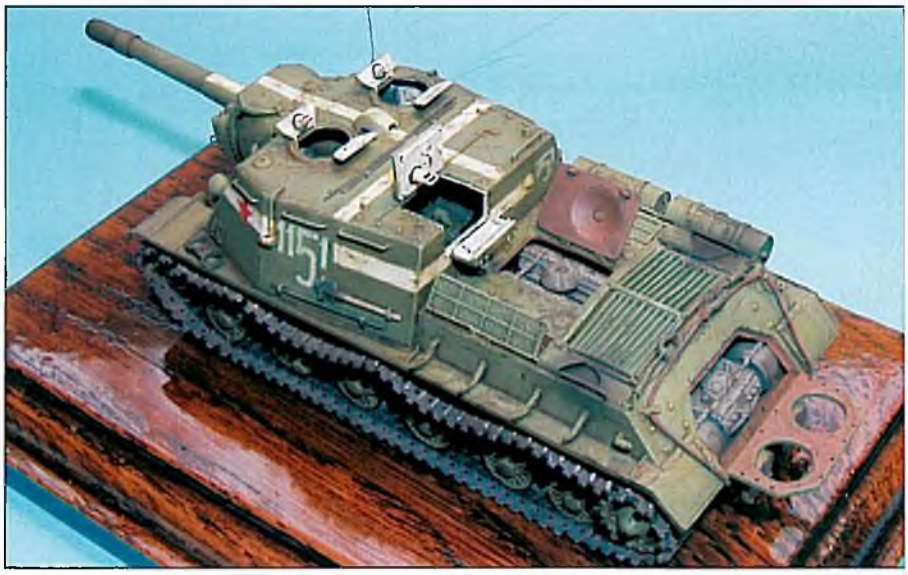

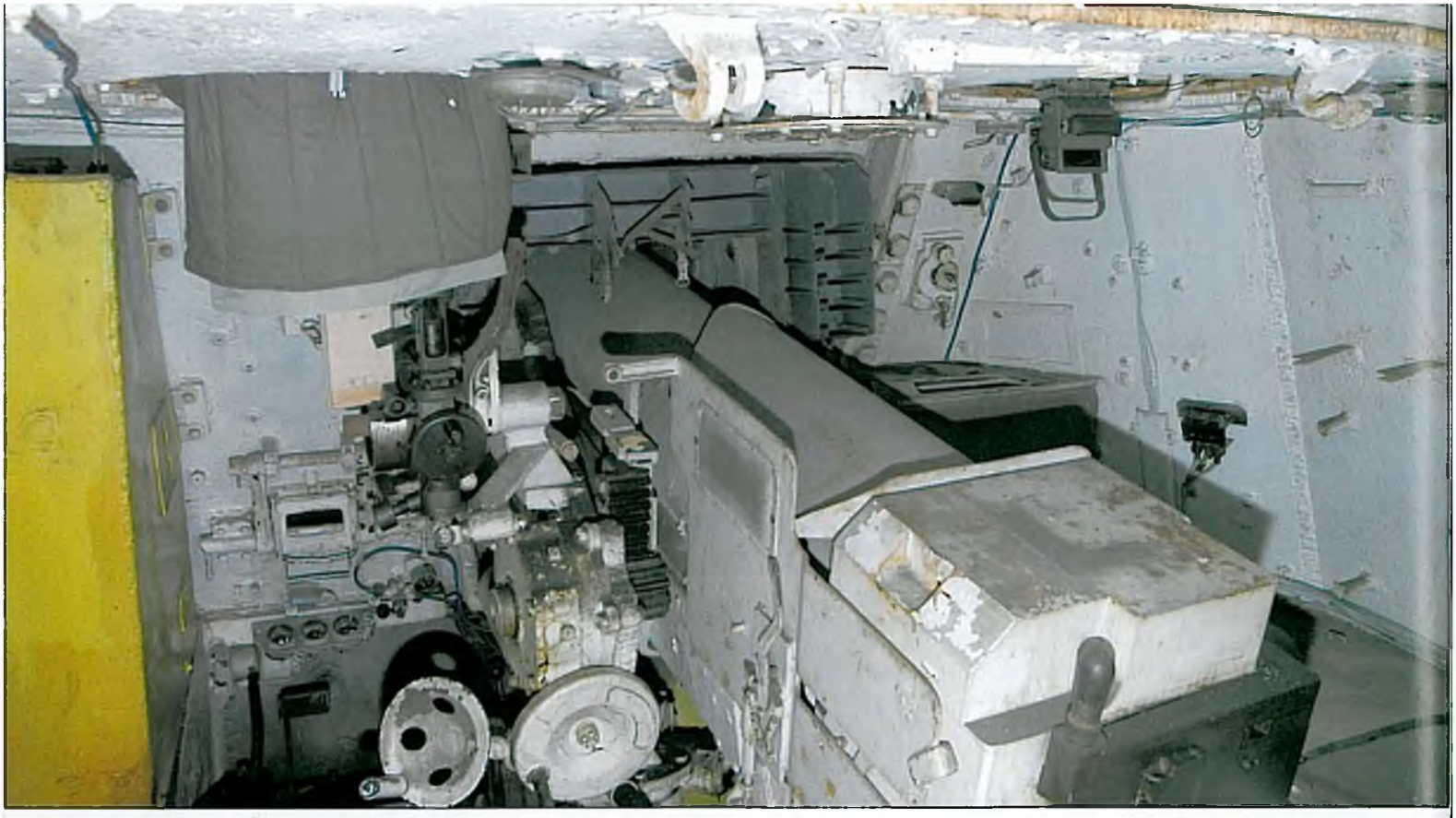

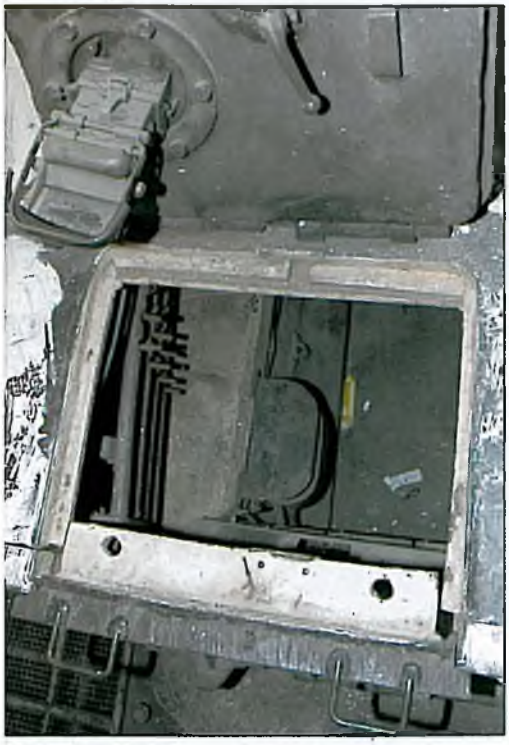

Připravno ve spolupráci s

Vojenským technickým muzeem

VHÚ v Lešanech

Expozice je přístupná

v červnu a v září o víkendech,
v červenci a srpnu od středy do neděle
vždy od 9.00 do 17.00 h
Vstup zdrama

VOJENSKÝ HISTORICKÝ ÚSTAV
PRAHA - KBELY - LEŠANY

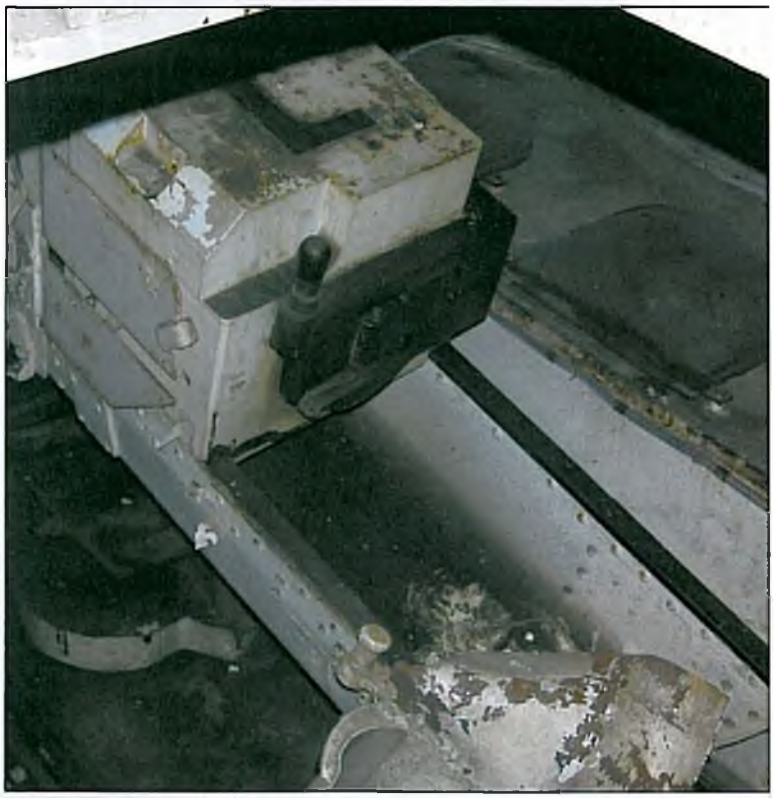

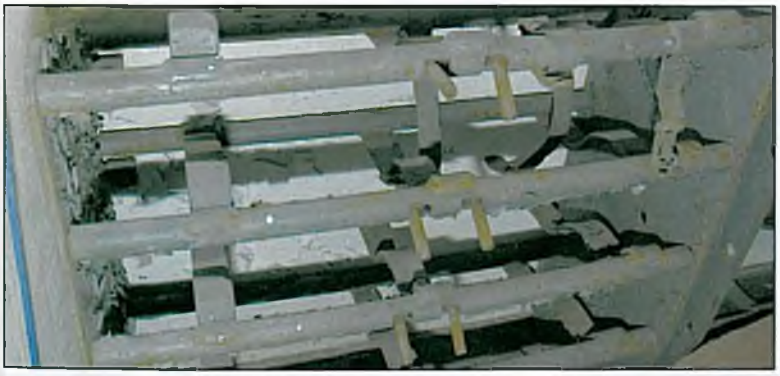

BRIEFING	
TYP	Avro Manchester Mk. I
MĚŘÍTKO	1:72
VÝROBCE	Planet models
HMOTNOST	220 gramů

Skutečně těžký bombardér

ZDENĚK KRČMÁŘ

Stavebnice

Tak už došlo i na mne – má ruka šmátralka tentokrát v „kitníku" vylovila jednu z posledních novinek firmy Planet Models, Avro Manchester Mk.I. Stavebnice obsahuje 85 odlévaných dílů a osmdesát čirých acetátových (převážně malá okna do trupu), které jsou ve stavebnici dvakrát, takže máme možnost oprav.

Příjemně mne překvapilo jemné a přesné rytí, byť na křídle hlubší a širší. U předchozích odlévaných stavebnic, do kterých jsem se pustil, nebyla pěkná paneláž pravidlem. I to byl možná důvod, proč jsem se „reziňákům" doposud vyhýbal. Ani tentokrát však nebylo vše na jedničku – při výrobě dílů křídla asi došlo k posunutí formy, a tak jsem měl na náběžné hraně menší schod, který naštěstí spravila trocha zeleného tmelu Squadron. Našel jsem i několik bublinek, ale nic tragického. Stavební návod je vytištěn na čtyřech stranách formátu A4. Máme na výběr ze dvou kamufláží. První představuje stroj 83. perutě RAF, druhá 207. perutě. Zbarvení letadel je standardní pro noční bombardéry RAF - tmavá zemitá v kombinaci s tmavě zelenou na horních plochách, matná černá na spodních. Obtisky firmy Aviprint a na první pohled vypadaly použitelně. Trochu jsem postrádal planžetu s lepty – hodila by se přinejmenším plechová palubní deska, pásy a nějaké drobnosti do pilotního prostoru.

Historie

Avro Manchester se začal rodit po září 1936, kdy britské ministerstvo letectví vydalo specifikaci P. 13/36, požadující velký bombardovací jednoplošník. Pohonnou jednotku měl tvořit právě vyvíjený čtyřiadvacetiválcový motor Rolls-Royce Vulture. Spolu s Avrem se zúčastnilo konkurzu dalších pět společností. Uspěly však jenom dvě – Handley Page Limited s projektem, z něhož vznikl později Hallifax, a Avro s Type 679. Již od začátku vývoje letounu byly problémy s motory. Šéfkonstruktér firmy Avro, Roy Chadwick, ale chtěl dodržet původní zadání soutěže a čekal na úspěšný vývoj motorů Vulture. Manchester byl vlastně čtyřmotorový letoun, protože pohonné jednotky Vulture vznikly spojením dvou dvanáctiválců Kestrel. První zkušební let absolvoval Manchester až 25. července 1939, pilotován H. A. Brownem. První prototyp byl neozbrojený, druhý, zalétaný 26. května 1940, měl v přední trupové a zadní věži po dvou kulometech Browning ráže 7,7 mm. Na konci ledna 1940 ministerstvo letectví objednalo 1200 bombardérů Manchester, první sériový stroj opustil výrobní linku 5. srpna 1940. U sériově vyráběných Manchesterů se přesunula spodní střelecká věž na hřbet trupu. Bombardovacím perutím bylo dodáno jen 158 strojů s velmi problematickými motory Vulture. Byly vyzbrojeny hydraulickými věžemi Nash and Thomson, ocasní věž měla čtyři kulomety Browning. První jednotkou vyzbrojenou Manchestery se stala 207. peruť RAF (velitel W/C Hyde), první bojovou akcí nálet na Brest 24. února 1941 a první sestřelený stroj má na svědomí Hans Hahn z I. /NJG2 (13. března 1941). Manchestery postupně obdrželo 11 bombardovacích perutí, z operační činnosti byly staženy v polovině roku 1942.

Stavba

Začal jsem soubojem s nálitky jednotlivých dílů, respektive s jejich obrušováním, což bylo zvláště zábavné u tenkých dílů podvozku. Po dvou večerech jsem měl součástky naskládány do krabičky od bonboniéry. Do každého „chlívečku" po cukrdleti obvykle dávám součástky k jedné podsestavě, a tak mám aspoň trochu přehled, co k čemu patří.

Stavbu jsem začal vybroušením okének v bocích trupu. Naštěstí je kryla jenom tenká blána, jejíž proražení a zabroušení jehlovým pilníkem nebylo tak problematické, jak jsem se obával. Tloušťka skořepiny trupu není větší než 2 mm, a tak jsem ji nemusel u oken ztenčovat. Zasklil jsem zatím pouze čtvercová okna pod kabinou pilotů a u kopule bombometčíka. Trupovými jsem se zatím nezabýval, buď byla malá, nebo „skleněné" díly do nich určené příliš velké, nakonec jsem je „zacpal" Clear-fixem až po skončení stavby.

Pilotní prostor je pěkně vystižen, doplnil jsem do něj jen svazky kabelů. Jediné, co mi chybělo, byla přístrojová deska z leptu, a tak jsem si pomohl obtisky firmy APC. Stavěl jsem model letadla 207. perutě, které nemělo hřbetní věž, proto jsem otvory zaslepil polyuretanovými díly zalepenými do polovin trupu. Když jsem po zabroušení styčných ploch polovin trupu brousítkem Agama trup slepil kyanoakrylátovým lepidlem, chybějící polyuretan ve spoji musel nahradit hustý vteřiňák. Asi po třetím přetmelení bylo vše v naprostém pořádku a já mohl pokračovat ve stavbě. K trupu jsem přilepil střední „ploutev", abych později neměl problémy se zabroušením spoje.

Na polovinách křídla jsem zeleným tmelem Squadron a vteřiňákem opravil profil náběžné hrany. Při lepení gondol podvozku opět přišel na řadu zelený tmel Squadron a Surfacer 500. Během broušení se v zadní části gondoly objevila velká bublina, a tak zase došlo na sekundové lepidlo.

Spoj křídla a motorových gondol nebyl z nejlepších, opět pomohl zelený Squadron a opakované broušení. K plášti motoru jsem přilepil vstupy chlazení, především u horního vstupu jsem se s tmelením docela zapotil. Nejhorší bylo, že jsem broušením povrchu odkrýval stále nové a nové bubliny. Po vyčerpávajícím boji jsem je všechny zdolal lepidlem a po několikanásobném vybroušení se k mé velké radosti už žádná neobjevila. Asi pochopily, že to mají marné.

Původní polohová světla, naznačená jenom rytím, jsem žiletkovou pilkou vyřízl, plochu řezu natřel stříbrnou barvou, vrtáčkem naznačil žárovky, přilepil špalík plexiskla a už „jen" obrousil a vyleštil.

Acetátový překryt kabiny lícoval docela dobře, ale musel jsem použít vteřinové lepidlo jako tmel, uhladit debonderem a začistit Surfacerem. Prosklení jsem maskoval svou oblíbenou metodou - páska Tamiya po obvodu, vnitřek zatřený maskolem.

Myslel jsem si, že nejtěžším krokem z celé stavby bude spojení polovin křídla s trupem. Brousítkem Agama jsem srovnal styčné plochy polovin křídla i trupu a připravoval se na nejhorší. Při sestavení na sucho bylo vše v pořádku, a tak jsem natřel plochy tlustší vrstvou středně hustého vteřiňáku a díly křídla přitlačil k trupu. Přebytečné lepidlo se v okolí spoje vymáčklo, a tak jsem měl zároveň i zatmeleno. Úhel vzepětí pohlídal výstupek na dílech křídla. Pak už stačilo zabrousit vyteklé lepidlo, použít Surfacer a po obnově rytí bylo vše v pořádku – některé „stříkané" stavebnice by mohly závidět. Stejným způsobem jsem k modelu přilepil na tupo poloviny stabilizátoru, čímž byla hrubá stavba hotová.

MATERIÁL	
VTEŘIŇÁK	Flash středně husté, Eduard řídké
DEBONDER	Flash
TMELY	Squadron zelený, Surfacer 500, Mr Resin
BARVY	Gunze
LAKY	Model Master
OSTATNÍ	páska Tamyia, maskol Gunze, Mr. Mark Softer, Clear-fix Humbrol
DOPLŇKY	obtisky APC decals, British landing lights Griffon

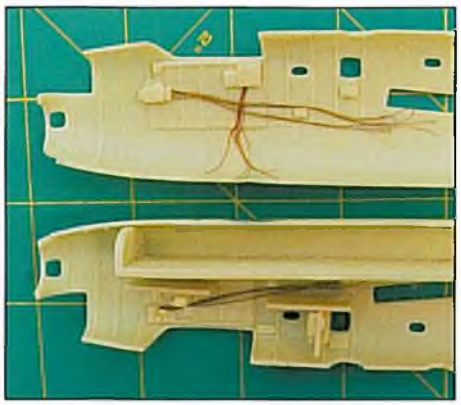

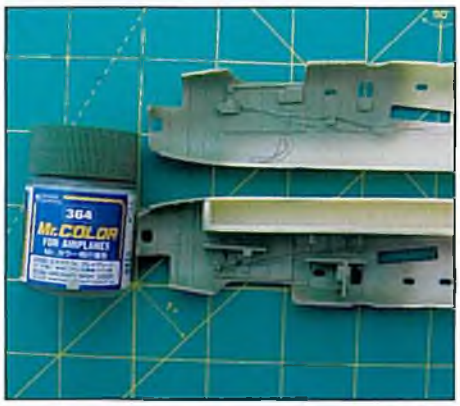

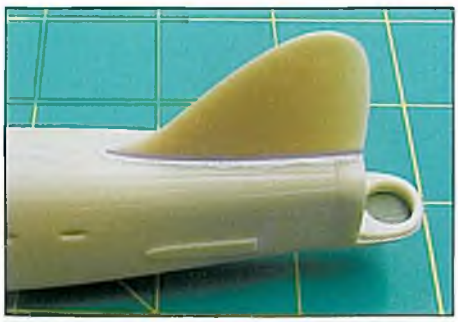

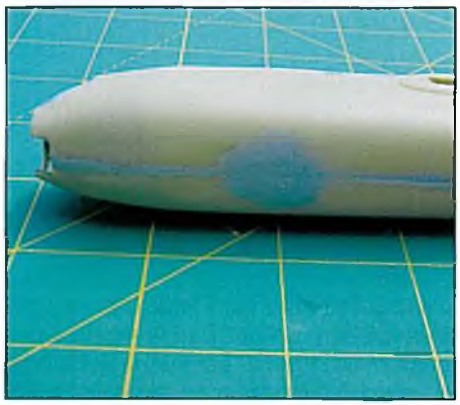

Povrchová úprava

Již v úvodu jsem psal, že rytí na křídle je hlubší a tlustší než velmi pěkné rytí na trupu. Měl jsem tedy dvě možnosti – zvýraznit rytí na trupu, nebo „zjemnit" paneláž na křídle. Zvolil jsem druhou variantu a nepatrně naředěný Surfacer 1000 jsem štětcem vpouštěl do spár. Po zaschnutí jsem přebytečný tmel zabrousil s rovinou křídla a zcela zalité úseky obnovil žiletkovou pilkou. Tak jsem si hrál skoro dva dny, nicméně s výsledkem jsem byl spokojený.

Protože se při zabrušování rytí začaly objevovat na křídle bublinky, musel jsem celý model nastříkat třemi vrstvami přípravku Gunze Mr.Resinu Primer zředěného jen v poměru 1:3 (běžně používám více ředidla). Jednotlivé vrstvy tmelu jsem vždy nasucho srovnal brusným papírem zrnitosti 1500. Na poslední vrstvu tmelu jsem papír namočil a při broušení přitlačil. Po omytí modelu jarovou vodou a usušení jsem nastříkal povrch podkladovou stříbrnou barvou... a docela zalitoval, že Manchestery nelétaly bez kamufláže, protože stříbrná mu moc slušela. Po přeleštění povrchu a nastříkání lesklým lakem Model Master šel model na týden k ledu.

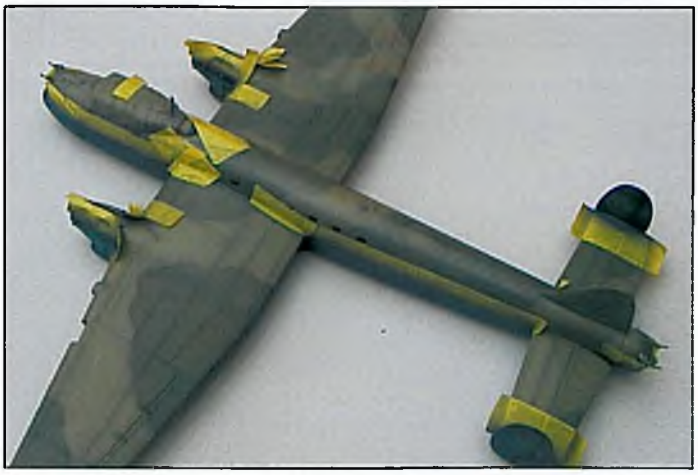

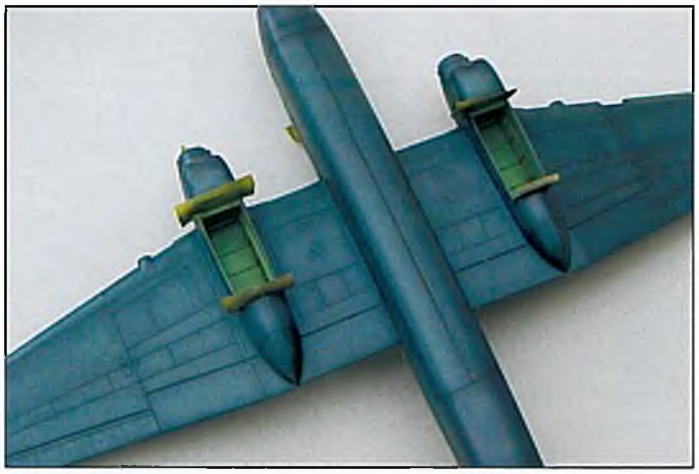

Kamufláž

Za předlohu barevné úpravy jsem zvolil stroj 207. perutě RAF, která operovala z letiště Waddington a byla jako první vyzbrojena Manchestery. Letadlo je zajímavé tím, že nemá střeliště na hřbetě a černá barva zasahuje ze spodních ploch jen do poloviny trupu.

Nejprve jsem horní plochy a trup do tří čtvrtin nastříkl barvou Dark Green (C361) a linky paneláže zvýraznil hodně naředěnou černou barvou Gunze. Naopak vnitřky panelů jsem nastříkal původní zelenou barvou zesvětlenou odstínem radome (okrová).

Po zavadnutí barvy (asi za hodinu) jsem „šoulky" lepicí hmoty Tack-It podle schématu v návodu oddělil plochy, které nastříkám barvou Dark Earth (C 369), a zelené plochy mezi „hady" chránil maskolem Gunze. Před použitím musíme maskol v lahvičce řádně protřepat, štětečkem ve víčku lahvičky nanášíme jen tenkou vrstvou.

Také v hnědých polích jsem zvýraznil panely. Protože barva Gunze je hned suchá, mohl jsem model odmaskovat a za hodinu přeleštit horní plochy přípravkem Mr. Fine Compound, který považuji za nejlepší výrobek tohoto druhu. Po zaschnutí leštěné plochy případné zbytky leštidla nezbělí, ale zůstanou čiré, čili prakticky neviditelné. Pro sjednocení jsem vyleštěný povrch třikrát přestříkal „filtrem" – velmi zředěnou zemitě hnědou barvou Gunze.

Podvozkové šachty jsem nastříkal odstínem C 364 (interiérová RAF). Druhý den, po řádném proschnutí barev, jsem páskou Tamiya zamaskoval okraje spodní plochy a zároveň šachty. Protože jsem nechtěl použít jen černou barvu, se kterou už nejde skoro nic dělat, tvoří barvu spodních ploch odstíny C 92 (Semi-Gloss Black) a C 339 (Engine Gray) namíchané v poměru 1:1. Po přestříkání linek paneláže černou a vnitřních ploch panelů tmavě šedou jsem mohl pásku z modelu sundat a model ještě jednou přeleštit – tentokrát jenom flanelovým hadříkem nasucho.

Na model jsem s použitím vodičky Gunze Mr. Mark Softer nalepil obtisky, a jemně model přestříkal matným lakem Gunze.

„Drobotinu" jsem si chystal v průběhu stavby. Menší komplikace nastaly s některými zdeformovanými díly podvozku, které jsem musel pod tekoucí teplou vodou rovnat. Zatmelil jsem také vzorek na pneumatikách hlavního podvozku, protože výrobce jej sice naznačil, ale byl v takovém stavu, že jsem se rozhodl ho neopravovat. Modelu by prospěly „zatížené" pneumatiky. Reflektory z leptů Griffon jsem „zasklil" samolepicí páskou, kterou jsem asi půl milimetru od okrajů odřízl skalpelem a nalepil antény vytažené z černého rámečku.

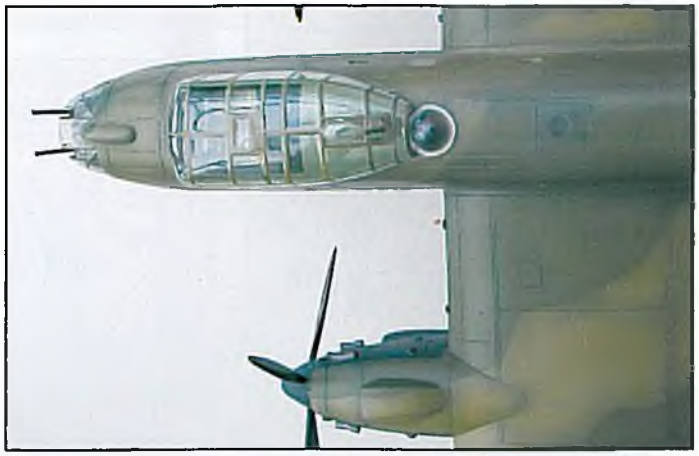

Hodnocení

Se stavebnicí i stavbou jsem spokojený, počítal jsem s mnohem většími problémy. Manchester se firmě Planet Model podařil, a tak si myslím, že „reziňák" Planet models je mnohem snazší cestou k Manchesteru, než přestavba Lancasteru.

Poděkování

Václavovi za poskytnuté fotografie a mojí lepší polovičce za to, že ze mne při broušení polyuretanu neudělala bezdomovce.

PODKLADY:

Monografie L+K 23/ 1974
Lancaster in action; Squadron/Signal Publication
The Avro Lancaster, Manchester and Lincoln;
Modellers Datafile 4

SLOVAK REPUBLIC
INTERNATIONAL DEFENCE EXHIBITION BRATISLAVA
MEDZINÁRODNÝ VEĽTRH OBRANNEJ TECHNIKY BRATISLAVA

IDEB 2006 ®

SAFELY TOGETHER

ufi Approved Event

3. - 5. MÁJA 2006
BRATISLAVA • SLOVENSKÁ REPUBLIKA

MAY 3 - 5, 2006
BRATISLAVA • SLOVAK REPUBLIC

ZÁŠTITA A ODBORNÁ GARANCIA
Minister obrany SR
Podpredseda vlády a minister hospodárstva SR
Minister zahraničných vecí SR
Združenie obranného priemyslu SR
Slovenská obchodná a priemyselná komora

UNDER THE AUSPICES AND EXPERT GUARANTEE
Minister of Defence of the SR
Vice-premier and Minister of Economy of the SR
Minister of Foreign Affairs of the SR
Association of the Defence Industry of the SR
Slovak Chamber of Commerce and Industry

Slovenská obchodná a priemyselná komora

ODBORNÝ SPRIEVODNÝ PROGRAM

KONFERENCIA PORADNEJ SKUPINY NATO PRE PRIEMYSEL (NIAG)
Účastníci zasadnutia NIAG
(31. 5. - 3. 6. 2005, Norfolk - Virginia, USA)
akceptovali pozvanie zástupcov obranného priemyslu SR na bratislavské zasadnutie NIAG
(3. - 6. mája 2006 počas výstavy IDEB)

MEDZINÁRODNÁ VEDECKÁ KONFERENCIA ŠPECIÁLNA TECHNIKA (4. 5. 2006)
Hlavné tematické celky, sekcie
- Logistika ozbrojených síl
- Novinky v konštruovaní, výrobe a prevádzke špeciálnej techniky
- Elektronika špeciálnych komunikačných a informačných systémov

KONFERENCIA: BEZPEČNE SPOLU
Úloha informačných a komunikačných technológií v C4I2

ŠIESTE SYMPÓZIUM
pracovnej skupiny vojenskej histórie NATO

PROFESSIONAL ACCOMPANYING PROGRAMME

THE NATO INDUSTRIAL ADVISORY GROUP (NIAG) CONFERENCE
The participants of NIAG meeting
(May 31 - June 3, 2005, Norfolk - Virginia, USA)
accepted the invitation to a NIAG meeting in Bratislava
(May 3 - 6, 2006 during IDEB exhibition)
by representatives of the Slovak Defence Industry

INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE SPECIAL EQUIPMENT (May 4, 2006)
The main topics, sessions
- Logistic of Armed Forces
- News in construction, production and operation of Special Equipment
- Electronics of special communication and information systems

CONFERENCE: SAFELY TOGETHER
The role of information and communication technologies in C4I2

SIXTH SYMPOSIUM
of the NATO Military History Workgroup

magnet press

MEDIÁLNY PARTNER / MEDIAL PARTNER
Magnet Press, Slovakia, s. r. o.

INCHEBA EXPO BRATISLAVA

VÝSTAVNÉ A KONGRESOVÉ CENTRUM
EXHIBITION AND CONVENTION CENTRE

www.ideb.sk

Žlutá 12

JAKUB TŮMA

Vždy mne fascinovaly zajímavé kamufláže, zvláště na německých mašinách. Když jsem poprvé spatřil bílé letadlo s tmavě zelenými fleky, na kterém létal H. Ehler, nerozhodoval jsem se nad stavbou dlouho. Začal jsem se pídit po nejpravděpodobnějším vzhledu mašiny a přišel na to, že svrchní plochy byly kamuflovány třemi barvami. Objevil jsem i pár fotografií na internetu, ale všude se tvrdilo, že barvy byly dvě – zelená a bílá. Nakonec jsem objevil skvělou publikaci, Luftwaffe im Fokus, kde je rekonstrukce letadla Ehlerova partnera u JG 5, H. Döbricha, ze stejného období. A bylo po problémech. Letadla původně určená pro poušť se ocitla ve Skandinávii. Přes pískovou barvu byla nanesena velká pole tmavě zelené a bílé barvy, výsledkem je naprosto fantastická a neobvyklá kamufláž.

BRIEFING	
STAVEBNICE	Messerschmitt Bf 109G-2
MĚŘÍTKO	1:48
VÝROBCE	Hasegawa
DOPLŇKY	sada Verlinden, plechy Part

Jako základ pro model jsem zvolil stavebnici firmy Hasegawa. Využil jsem doma zapomenutou sadu firmy Verlinden, dokoupil plechy Part a stavba mohla začít.

Nejprve interiér. To byla první a bohužel i poslední část sady Verlinden, která se mi líbila. Zvlášť pěkně je vyvedena přístrojová deska, interiér odpovídá verzi G-2, což mne potěšilo. Největším překvapením bylo, že sada po sestavení do modelu sedla.

Celý interiér jsem nastříkal RLM 66, pak jsem do rohů a záhybů pustil trochu oleje a vše dostínoval dry-brushem (světle šedá, bílá, stříbrná). Budíky na přístrojové desce jsou černé a různá táhla a tlačítka žlutá, červená či modrá. Upínací pásy jsem použil již nabarvené Eduard.

Trup a křídlo jsem se rozhodl onýtovat. Protože výkresů Bf 109 je dost, obešlo se to bez problémů. Křídlo i trup jsem řádně vyleštil pastou Tamiya. Předek trupu jsem podle návodu sady Verlinden odřízl, stejně jako všechny klapky a kormidla.

Také podvozkové šachty jsem přepracoval. Původní jsem odřízl a nahradil kombinací leptaných dílů Part, Verlinden a kovových proužků. Do levé poloviny křídla jsem též instaloval zásobník munice kanonu MG 151. Šachty i jejich okolí jsem nastříkal podkladovou stříbrnou a pak RLM 02, o zašpinění se postaraly barva Tamiya Smoke, tmavý olej a jemný dry-brush.

Do trupu jsem vyřízl otvor pro krytku od nádrže a v levé polovině křídla otvory krytů prostoru zásobníku pro munici. Díly trupu a křídla jsem slepil dohromady, vytmelil spáry, obrousil povrch a opravil poškozené rytí. Na koncích křídla jsem vyřízl poziční světla, která jsem později nahradil barevnými plastovými ze sady CMK.

Poté jsem se pustil do motorového lože a motoru. Lože a protipožární přepážka sedly do trupu dobře, až mne to překvapilo, jen jejich sestavení mi přišlo trochu krkolomné. Sada je navržena tak, že motor vsazujeme do lože kterému chybí spodní vzpěry. Bohužel motor ze stavebnice je nepoužitelný, proto jsem koupil odlévaný od firmy Aires, který sice též úplně neodpovídá skutečnosti, ale Verlinden se s ním nedá srovnávat.

Motor ze sady Aires (trochu větší, než by měl být) jsem sestavil a nabarvil. Tělo motoru lesklou černou, zbytek polomatnou černou. Pak jsem jej patinoval barvou Smoke, olejem a dry-brushem. Lože jsem poté, co jsem doplnil chybějící vzpěry, přes stříbrný podklad nabarvil šedou RLM 02 a patinoval. Dalším zábavným krokem bylo spojit lože a motor. Než se mi to povedlo, padlo hodně sprostých slov, ale výsledek je celkem ucházející. Pak už zbylo jen doplnit kabely (tenké měděné dráty) a výfuky, olejovou nádrž před motorem a kryt na ní. Vzhledem k velikosti odlitku motoru se to jevilo jako nemožné a nakonec to také nemožné bylo. Nezbylo mi, než nechat olejovou nádrž bez krytu a motor celý otevřený. Také zajímavý nápad. Ještě, že na toto éro existuje velké množství dokumentace. Podobný problém nastal s kulomety nad motorem, proto jsem radši volil variantu s kulomety dočasně odmontovanými.

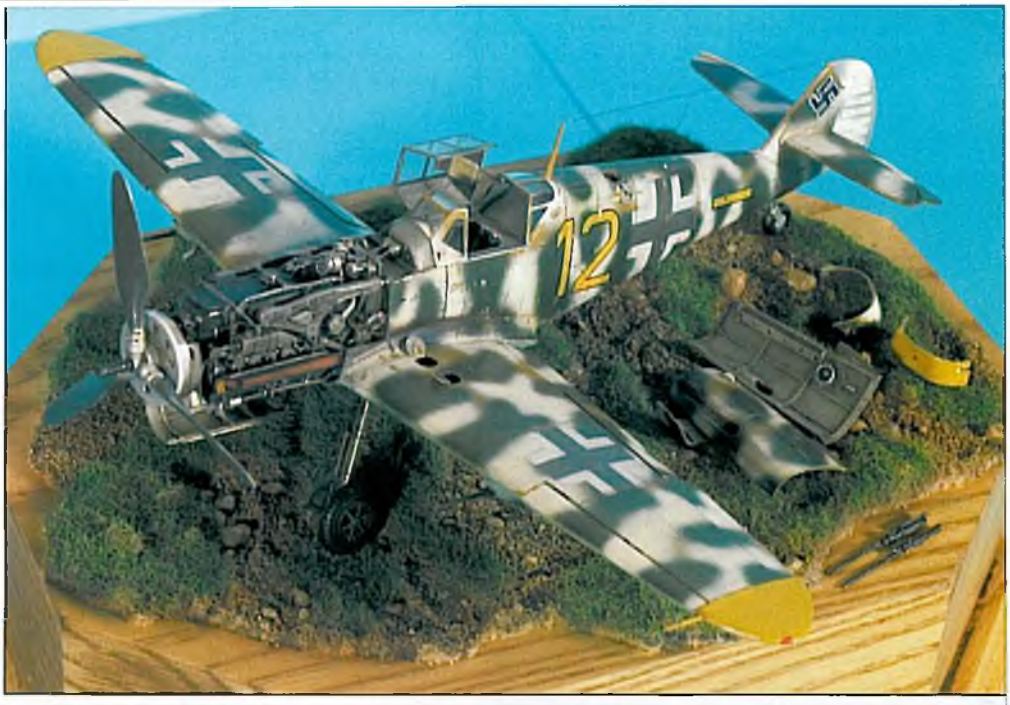

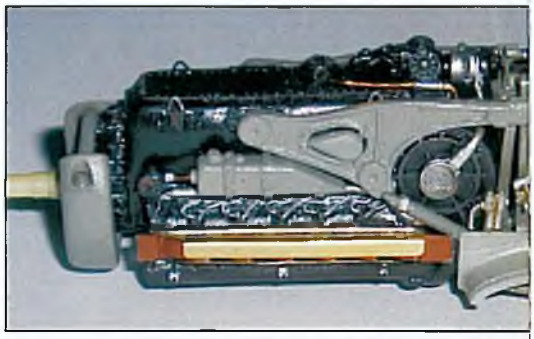

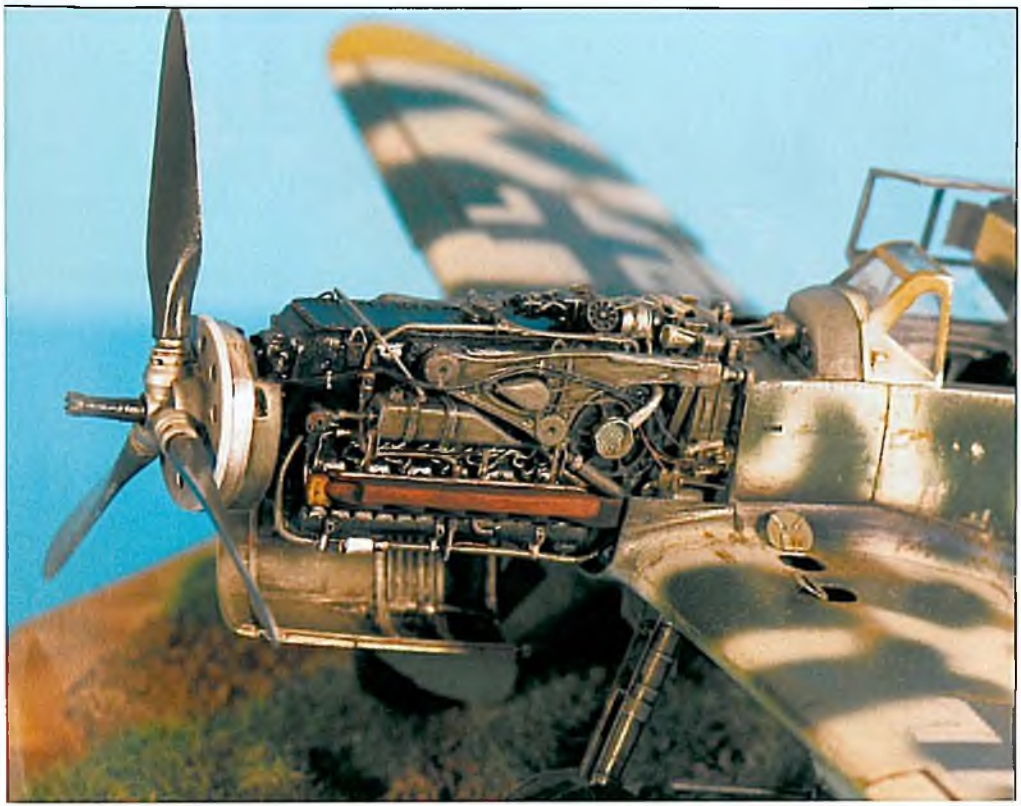

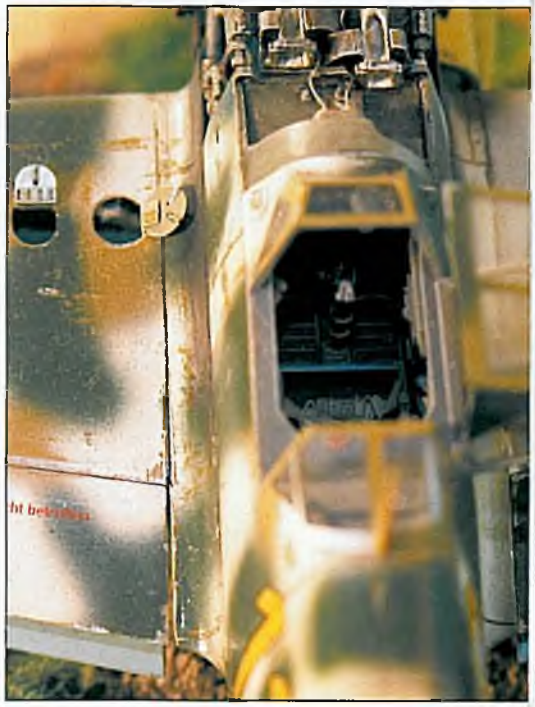

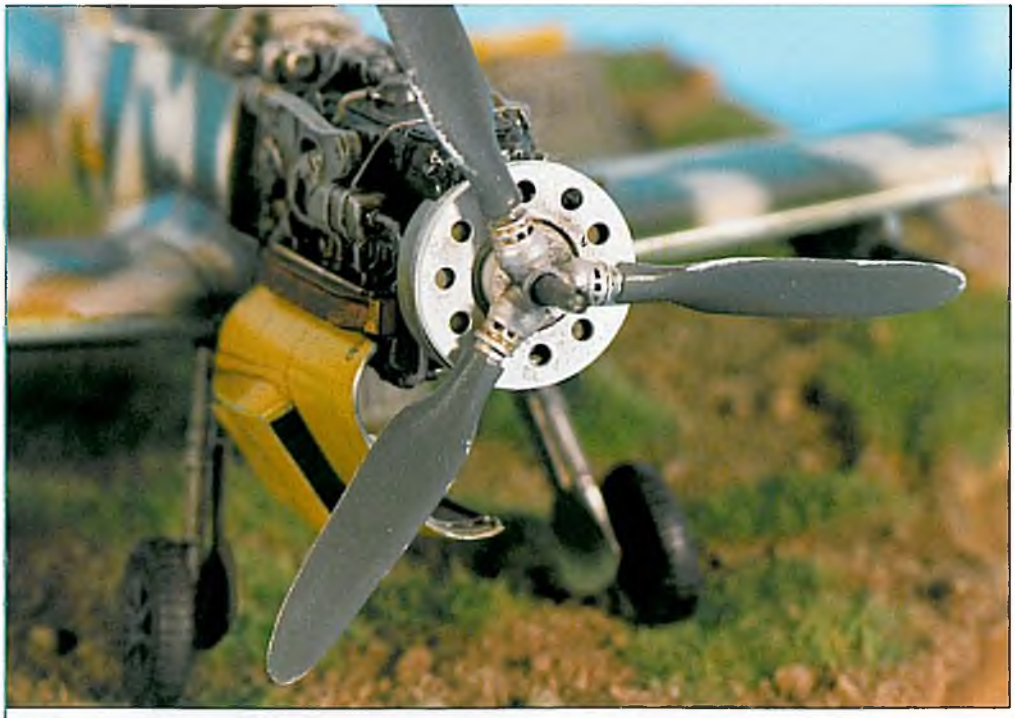

Zbarvení

Trup a křídlo jsem po vytmelení a obroušení znovu lehce vyleštil. Zakryl jsem již nabarvené části a celý model nastříkal základovou stříbrnou Humbrol 11. Díky tomu jsem odhalil a napravil všechny „čuňárny". Ke stříkání kamufláže používám barvy X-tra color. Jsou lesklé a dobře se s nimi pracuje. Nevýhodou je doba jejich schnutí. Spodek jsem nastříkal světlou modrou RLM 78, vršek podle publikace Luftwaffe im fokus pískovou RLM 79 se skvrnami zelené RLM 80 a bílé. Výškovka zůstala v barvě RLM 78 a nesla označení sestřelů. Výsostné znaky jsem nastříkal podle šablon Eduard.

Povrch nastříkaného modelu jsem lehce obrousil papírem o zrnitosti 2000, což poměrně věrně napodobilo olétání a zvýraznilo nýty.

Z obtisků Aeromaster jsem použil vlastně jen číslo, označení sestřelů a několik popisek. Další opotřebení jsem naznačil „odřením" některých míst, spáry s nýty jsem zvýraznil tmavým olejem.

Pak už zbývalo jen připevnit klapky a kormidla, jemně vystínované světlými pigmenty.

Kryty otevřených otvorů z plechů firmy Eduard jsou fantastické. Vzhledem ke zmíněným problémům s velikostí motoru jsem nemohl použít jeho „plechařinu", upevnil jsem jen spodní vanu. Otevřená vrtule bez kuželu byla součástí sady Verlinden. Podvozek šel připevnit snadno, kryty hlavního podvozku jsou z plechů Part. Posledním krokem bylo zhotovení podstavce.

Stavba modelu byla malým dobrodružstvím, ale nakonec vše dobře dopadlo. Letadla JG 5 jsou velmi zajímavá, množství atraktivních kamufláží nepřeberné.

Foto autor

www.airbrush-model.cz

airbrush pistole
GABBERT

GABBERT

TRIPLEX – airbrush pistole, prodej náhradních dílů a příslušenství, záruční a pozáruční servis včetně pistolí zakoupených u jiných prodejců

RYCHLOSPOJKY, KONCOVKY, VSUVKY, HADICE pro ostatní airbrush pistole a kompresory

mgf

MGF compressors – profesionální tiché kompresory (40dB) pro airbrush a modeláře

e-shop: www.airbrush-model.cz
tel. & fax: +420 543 121 219 e-mail: obchod@airbrush-model.cz

junek-R, s.r.o.

Výhradní dovozce a distributor firmy Revell GmbH&Co.KG

Revell

NOVINKY NA TRHU:

0403219	Morris Truck & 17pdr. Gun & Jeep	1:76
0404046	AH-64D Longbow Apache	1:144
0404377	**Heinkel He 111H-6**	**1:72**

0404736	**Space Shuttle Discovery**	**1:144**
0405604	CSS Alabama	1:96
0407386	Dodge Viper cabriolet	1:25

Tel/fax : 296 376 427 , Mob : 775 571 079
e-mail: junek_r_revell@centrum.cz

...atraktivní projekt pro atraktivního návštěvníka

MODELY BRNO

1. ročník specializované kontraktačně - prodejní výstavy
www.modelybrno.cz

22. – 26. 3. 2006
Brno – Výstaviště / Česká republika

PROČ ZDE VYSTAVOVAT:

- ✔ **ATRAKTIVNÍ PROJEKT** pro atraktivního návštěvníka
- ✔ **SPECIALIZOVANÁ** kontraktačně – prodejní výstava
- ✔ **UMÍSTĚNÍ:** samostatný pavilon G1
- ✔ **SYNERGICKÝ EFEKT** souběžného konání s tradičními veletrhy MOBITEX, PRODÍTĚ a výstavy RYBAŘENÍ
- ✔ **NÁVŠTĚVNOST VÍCE NEŽ 65 000 OSOB** z více než 20 zemí
- ✔ **ATRAKTIVNÍ DOPROVODNÝ PROGRAM**
- ✔ **DOSTATEK VOLNÝCH PROSTOR** (krytých i venkovních) pro prezentační akce

Veletrhy Brno, a.s.
Výstaviště 1
647 00 Brno
Czech Republic
Tel.: +420 541 152 945
Fax: +420 541 153 066
www.modelybrno.cz
rtalafous@bvv.cz

BVV
Veletrhy Brno

Messerschmitt Bf 109G-5

1:72

© Ing. Radek Vavřina - R.V.Resin

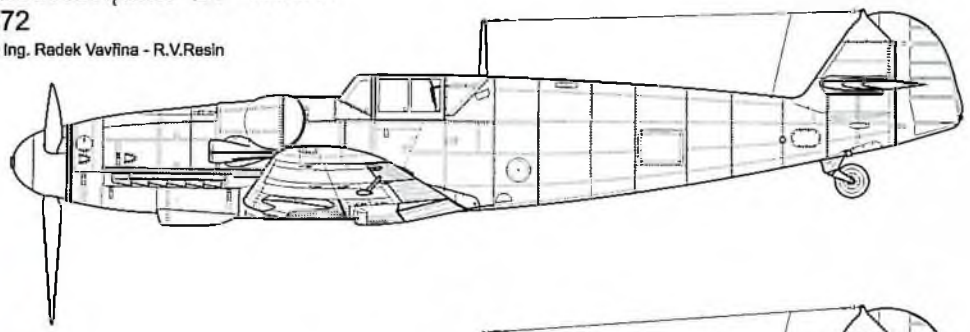

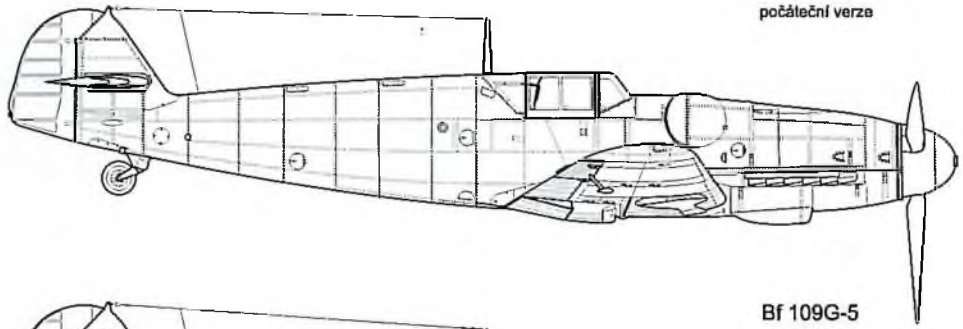

Bf 109G-5
počáteční verze

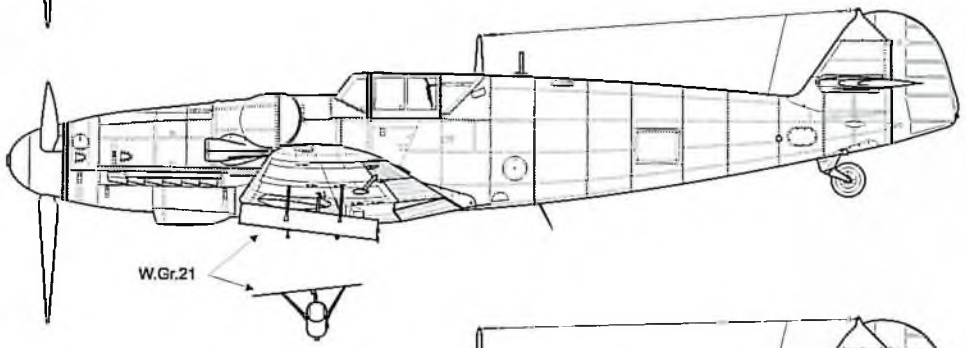

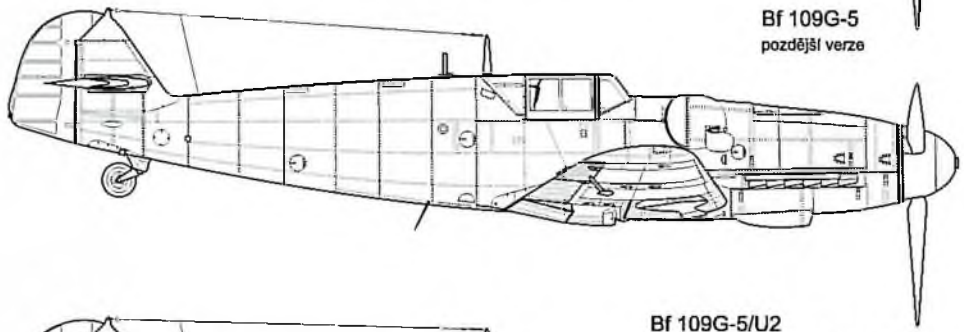

Bf 109G-5
pozdější verze

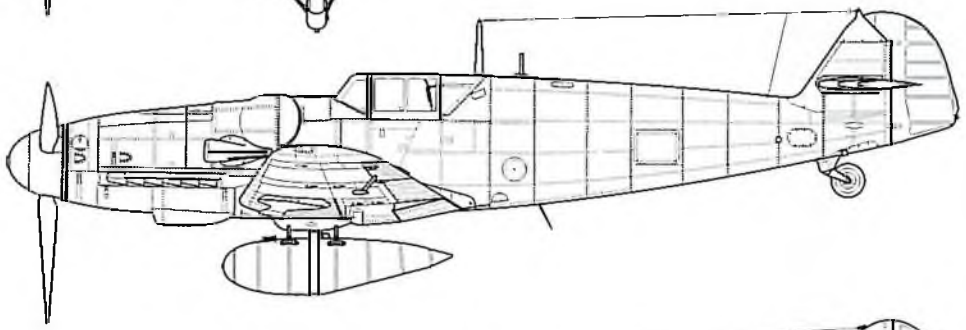

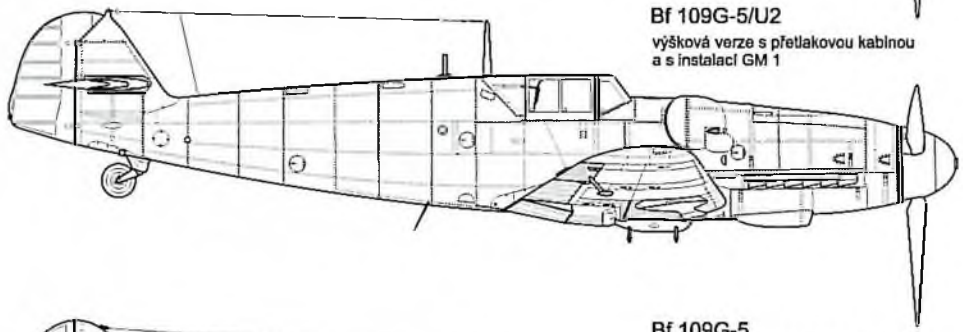

Bf 109G-5/U2
výšková verze s přetlakovou kabinou
a s instalací GM 1

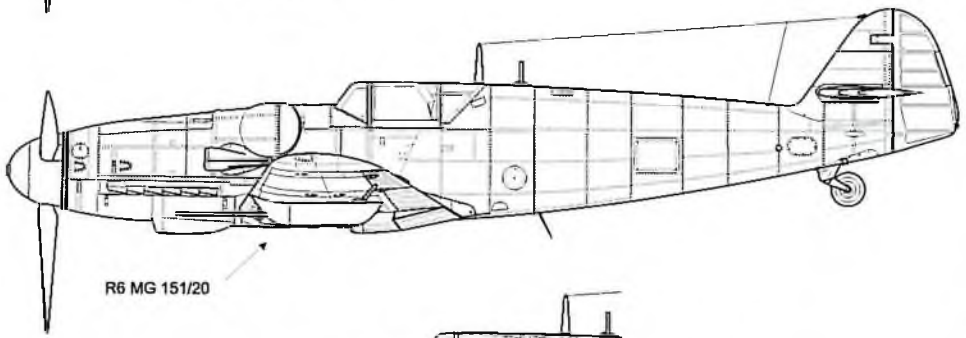

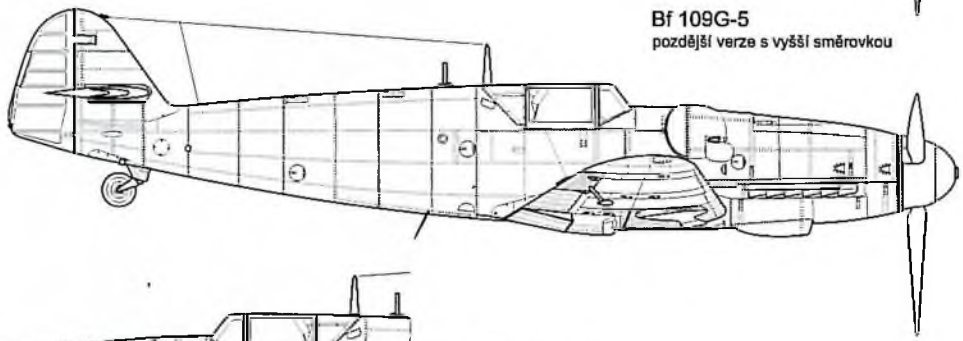

Bf 109G-5
pozdější verze s vyšší směrovkou

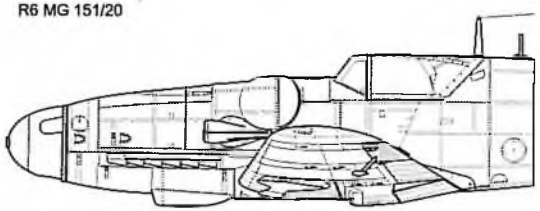

Bf 109G-5
kabina typu "Erla Haube"

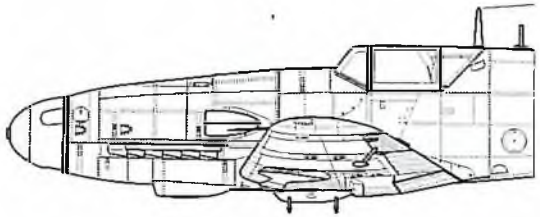

Bf 109G-5/AS

0 0,5 1,0 2,0 3,0m

0 1 2 3 4 5 10ft

Messerschmitt Bf 109G-5
1:72
© Ing. Radek Vavřina - R.V.Resin

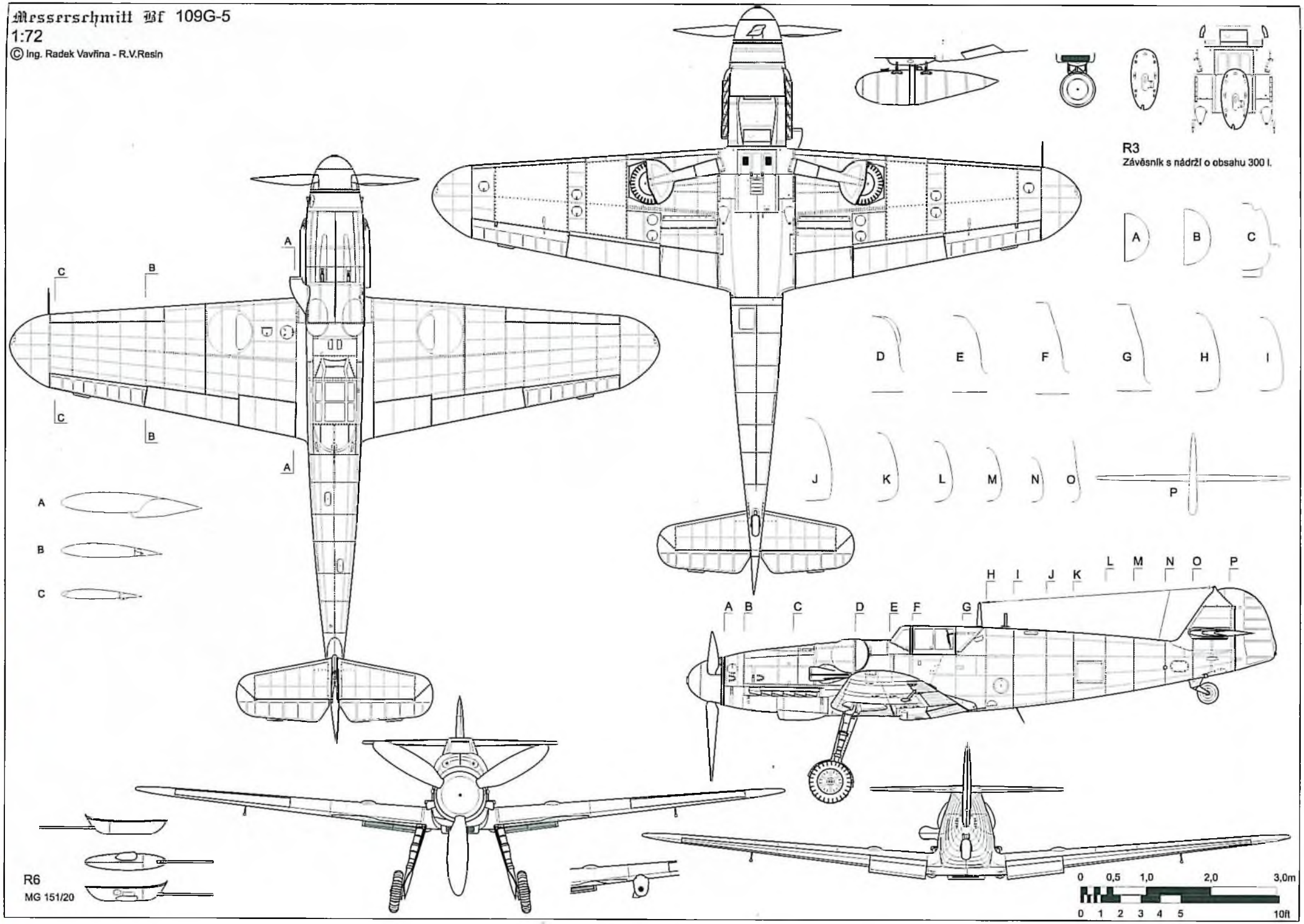

HETZER

BRIEFING	
MĚŘÍTKO	1:35
VÝROBCE	Eduard

JINDŘICH ŠTĚRBÁČEK

Je to už dlouho, co Eduardi ohlásili svou prvotinu v měřítku 1:35, stavebnici stíhače tanků Hetzer. Po několika letech slibů se jí technikáři konečně dočkali. Dvanáct rámečků pískového plastiku, včetně čtyř figur posádky, jeden čirý s periskopy, fotolepty, masky, obtisky, tažné lano a návod zpracovaný „trojrozměrně", najdeme v tuhé odklápěcí krabici obrovských rozměrů, která dobře chrání obsah.

Kvalita výlisků je výborná, stopy po vyrážečích jsou na neviditelných místech, propadliny se vyskytují, ale prakticky bez výjimky na vnitřní (lepené) straně dílu, součástky v recenzovaném vzorku nenesou stopy po přesazení dělicí roviny formy (nicméně jeden kolega tento problém na svých výliscích objevil – doporučuji reklamaci u výrobce, který promptně zasílá náhradní výlisky).

Eduard se rozhodl, že dodá na trh maximálně kompletní stavebnici, proto mimo výlisků exteriéru nalezneme ve stavebnici motorovou zástavbu, interiér a dvě verze kanonu PaK 39. Všechny poklopy jsou oddělené a lze je zalepit v otevřené pozici. Pásy jsou v podobě úseků a jednotlivých článků, raději bych přivítal pouze jednotlivé články. Plastik, ze kterého jsou díly zhotoveny, je měkčí, lépe se opracovává, ale je také rychleji naleptáván lepidly.

Spodní část korby je v zadní části podlahy mírně prohnutá, doporučuji rovnat při lepení zadního pancíře

Motor je na první pohled zjednodušený a příliš hubený...

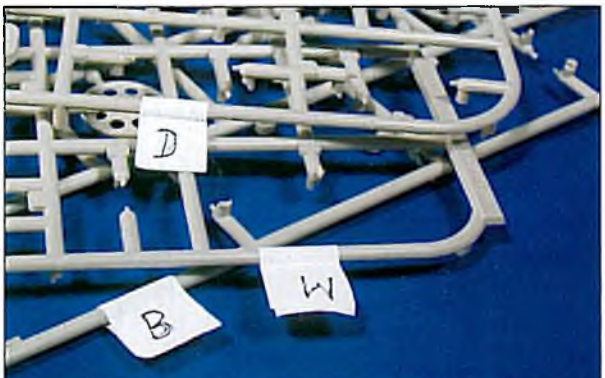

Pro udržení přehledu doporučuji stavitelům polepit si rámečky samolepicí páskou s písmeny. Oproti běžným zvyklostem jsou některé podsestavy skládány z dílů umístěných v různých rámečcích, písmena označující rámečky hůře čitelná a neustálé prohrabávání zdržuje

...jenže podívejte se, co je z něj nakonec vidět. Stačí dodat pár drátů „odkudsi kamsi" a bude vypadat narvaný detaily k prasknutí

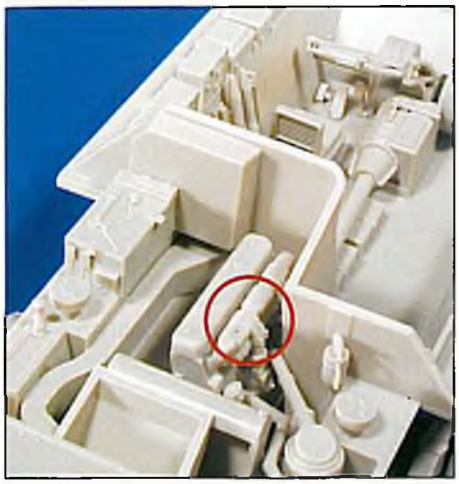

Na výfukovém potrubí potřebuje zatmelit drobnou propadlinu. V návodu časné verze je chyba, díl L53 má být zalepen o díru výš

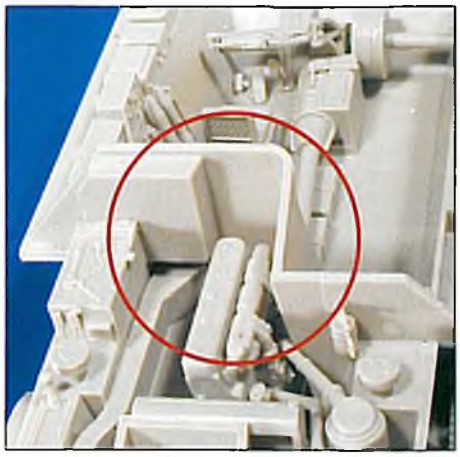

Přepážka pomáhá držet správný tvar korby, díky ní se tlakem shora nerozjedou bočnice. Druhá chyba návodu – díl dolepovaný na přepážku není L11, ale L45

Zadní pancíř má mít jinou polohu, „sedí" naplocho na bočních pancířích. Je potřeba důkladně zatmelit spoj...

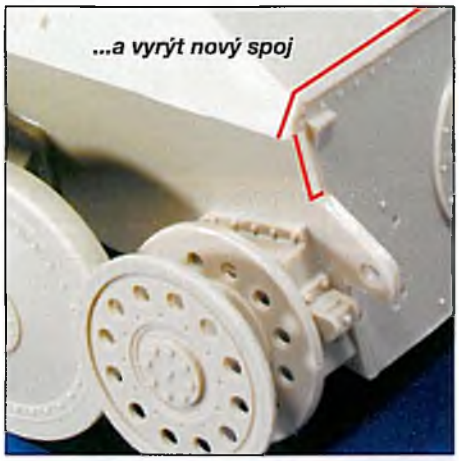

...a vyrýt nový spoj

Dotmelíme nepřesnost v lícování

Tělo převodovky lepíme ze dvou dílů, jeden z nich je nedostříknutý. První a poslední takto postižený díl stavebnice, závada nebude vidět, proto součástku nemusíme opravovat

Pozor, abychom převodovku nezalepili nakřivo. Není tak složité se podobné chyby dopustit

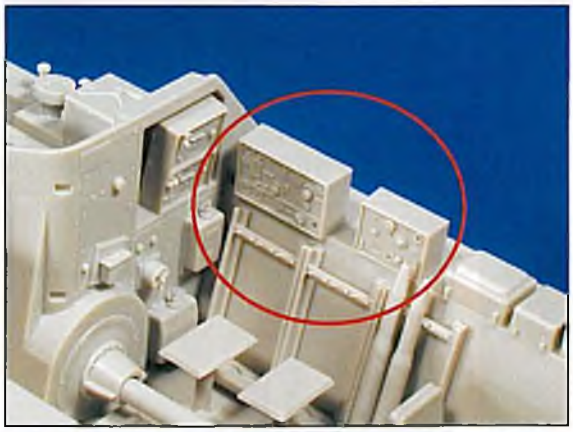

Radiostanice byla na běžných vozidlech umístěna jen v motorové přepážce, více radiostanic a dvě antény nesla pouze velitelská vozidla, což bylo kompenzováno nižší zásobou munice a odlišným rádiovybavením. Radiostanice na boku jsou proto přebytečné, místo nich zhotovíme ohrádku na sluchátka (díly L52 a L59)

Náboje nejsou moc pěkné, doporučuji je nahradit soustruženými z produkce některé firmy vyrábějící doplňky

Velmi pěkně zpracovaný závěr kanonu

Optika spřažená s kanonem se dá rozpohybovat, díl pancéřování periskopu je natolik přesně vyroben, že „jezdí" ve vymezovacích kolejích

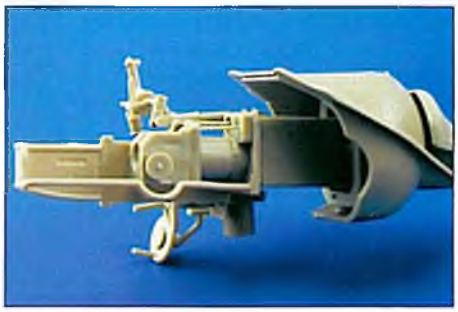

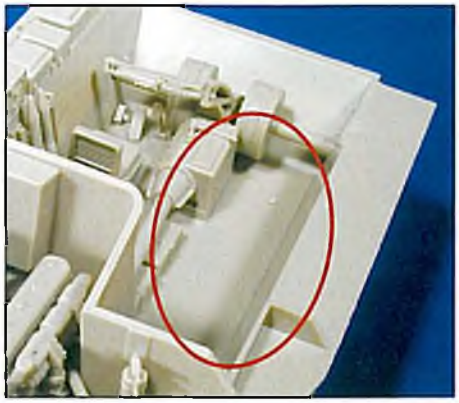

V interiéru chybí vpravo od kanonu zásobník střeliva. Tuto partii má špatně i odlévaná sada Verlinden

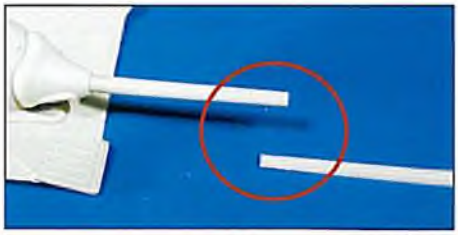

Stavebnice nabízí dvě varianty hlavně. Hlaveň se zúženým ústím by měla mít závit po vnějším obvodu, protože se počítalo s použitím úsťové brzdy. Nakonec se objevila pouze na několika vozidlech, kvůli úspoře hmotnosti nebyla běžně používána. Na závit osádky šroubovaly plechovou trubku, na dílu hlavně je proto po obvodu zářez

Štítu kanonu chybí manipulační otvory. Není problém je doplnit

Podobný nedostatek má pancéřový zvon osazení kanonu. Postrádám dvě zahloubení v „uších"

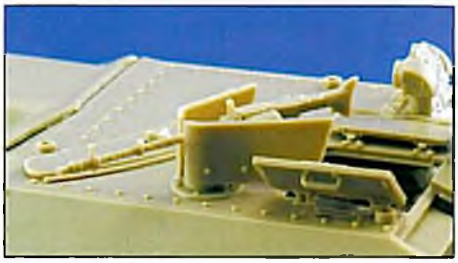

Zevnitř ovládaný kulomet byl nabíjen zvenku, takže v boji byl nabíjející člen posádky velmi zranitelný

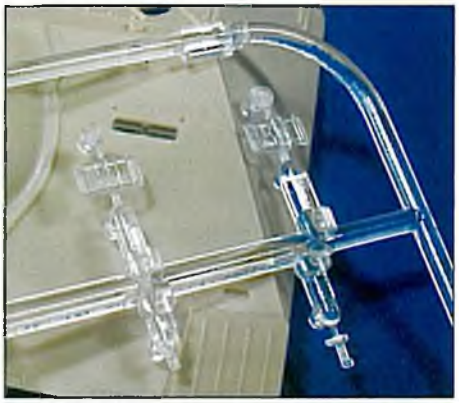

Hezké čiré periskopy, stačí jen nabarvit těla

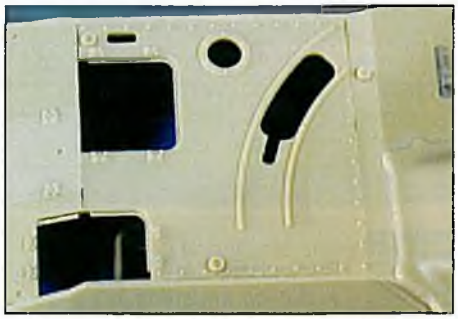

Střecha perfektně sedne, kam má. Můžeme ji ponechat nenalepenou a občas se pokochat interiérem

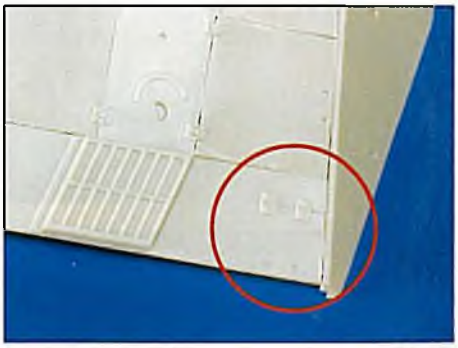

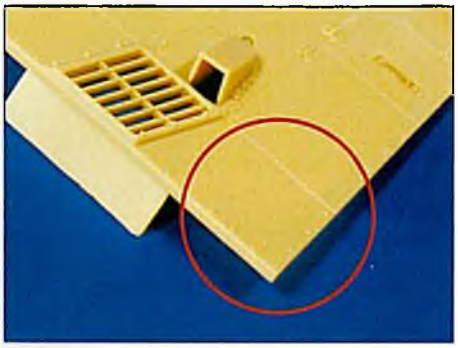

Vozidla první série tento poklop neměla, pokud stavíte „Chwat", odřízněte panty a zatmelte rytí. Fotografii stejné partie „Hildy" jsem bohužel neviděl

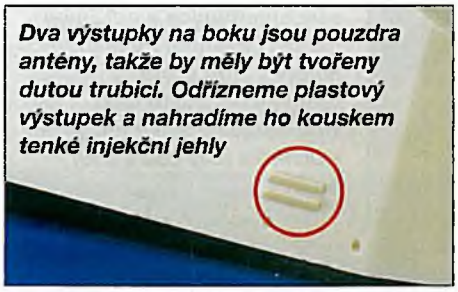

Dva výstupky na boku jsou pouzdra antény, takže by měly být tvořeny dutou trubicí. Odřízneme plastový výstupek a nahradíme ho kouskem tenké injekční jehly

Napínací kolo by mělo mít příčné výztuhy na vnitřní ose...

...jenomže z nich nebude nic vidět

Pojezdová kola by měla mít šrouby (nebo nýty - podle varianty) na vnitřní straně...

...jenomže z nich nebude nic vidět

Některá pojezdová kola mají propadlinu na krycí poklici. Postihne li vás tato nepříjemnost, můžete díly buď reklamovat, dotmelit, nebo propadlinu opatrně zabahnit. Fajnšmekři mimo to namítají, že nýty (nebo šrouby – podle varianty) na kolech by měly být výraznější. Totéž platí pro kovovou obrubu. Obruby byly při jízdě odírány články pásů až na kov, takže přímo svítily. Nezapomeňte na to při barvení

Notek nemá vedení, drát ústil ve sváru bočního a čelního pancíře

V recenzi na „Perthu" (http://www.perthmilitarymodelling.com) jsem si přečetl, že tvar listového odpružení je špatný, což autor dokládá fotografií skutečného dílu. Zapomněl však, že odpružení je na modelu v zatížené poloze, tudíž „narovnané", tudíž správně

Přední blatníky jsou nemodelově tlusté, zasloužily by nahradit leptem, nebo alespoň ztenčíme čelní plech

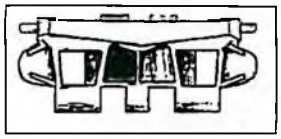

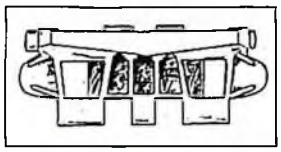

Vozidla Hetzer jezdila s pásy dvou provedení – časného a pozdního. Najděte 256 rozdílů!

Díly pásů mají jako jediné otřepy, naštěstí snadno odstranitelné ostrým nožem

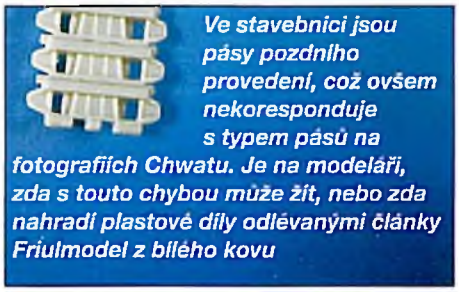

Ve stavebnici jsou pásy pozdního provedení, což ovšem nekoresponduje s typem pásů na fotografiích Chwatu. Je na modeláři, zda s touto chybou může žít, nebo zda nahradí plastové díly odlévanými články Friulmodel z bílého kovu

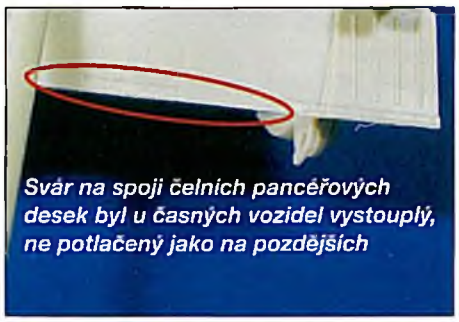

Svár na spoji čelních pancéřových desek byl u časných vozidel vystouplý, ne potlačený jako na pozdějších

	Eduard	Dragon	Italeri /Bílek
stavebnice	1295 Kč	800 Kč	450 Kč / 300 Kč
motor	ve stavebnici	650 Kč (Verlinden 1097)	650 Kč (Verlinden 1097)
interiér	ve stavebnici	1080 Kč (Verlinden 1692)	1080 Kč (Verlinden 1692)
lepty	ve stavebnici	350 Kč (Eduard 35385)	395 Kč (Eduard 35343)
celkem	**1295 Kč**	**2880 Kč**	**2575 Kč / 2425 Kč**
poznámka	figury nepočítám	440 Kč lepty (Aber 35112/113)	nepoužitelné pásy

Obvykle do recenzí nezařazujeme informace o ceně, ale protože tentokrát je vyšší a vzbudila hodně negativních ohlasů, budu se věnovat i tomuto tématu. Při posuzování musíme zvážit, že dostáváme v základní krabici také lepty, motor, vybavení interiéru a masky. Pokud k ceně stavebnice připočítáme tyto položky, dostáváme odlišná čísla a cena stavebnice Eduard se jeví v jiném světle.

Figury

Jsou mírně nadprůměrné, zasloužily by lepší hlavy (například Hornet). Pokud chcete naprostou špičku, věnujte je kolegům a použijte odlévané, nebo některé z posledních sad z produkce firmy Dragon.

Zbarvení

Nerad bych se hádal, ale za nejpravděpodobnější doplňkovou barvu interiéru považuji suříkovou. Šedá se vyskytovala uvnitř válečných vozidel, i když nevylučuji její použití ve válečné výrobě. Suříkovou by proto měl být nabarven celý motorový prostor včetně přepážky

Pro mne nejatraktivnější je kamufláž vozidla Chwat z povstalecké Varšavy. Na fotografiích na stránkách

http://img5.photobucket.com/albums/v15/jaszczolt/Chwat/chwat_mwp2.jpg

http://img5.photobucket.com/albums/v15/jaszczolt/Chwat/chwat_mwp3.jpg

http://img5.photobucket.com/albums/v15/jaszczolt/Chwat/chwat_mwp1.jpg

je vidět, že barevná pole jsou lemovaná tmavší linkou. Předpokládám, že povstalci fotografovali na ortochromatický materiál. Na tomto materiálu se hnědá barva jeví jako tmavší, než zelená, z čehož plyne, že správně je alternativní bokorys se zelenými poli lemovanými hnědou linkou.

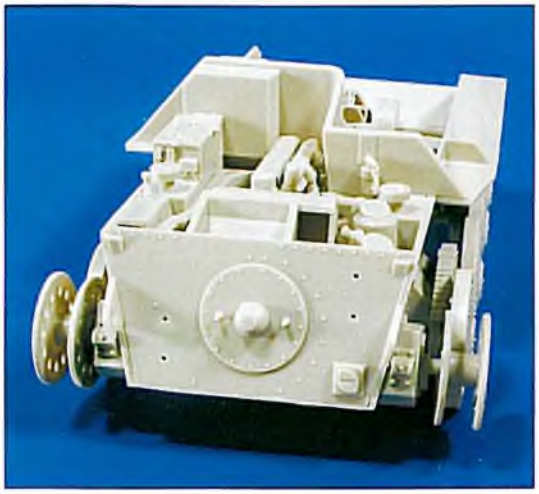

Závěr

Stavebnici považuji za zdařilou, skýtá výbornou možnost postavit přímo z krabice pozotvíraný soutěžák. Neklade velké nároky na práci s jinými materiály (lepty jsou užívány omezeně, často nahrazují plastové díly; polyuretanové součástky ve stavebnici nejsou), a tak ji můžu doporučit i mladším modelářům. Na druhou stranu, zkušenější modeláři by asi přivítali mnohem rozsáhlejší lepty s blatníky a šircnami.

Pro mladasy asi bude cena velkou překážkou, a tak musí zkusit apelovat na rodičovská srdce, protože na mistrák je tahle stavebnice jak dělaná... no však to znáte.

Celkově Hetzera hodnotím ve školním známkování za 2, až na tvarově „měkčí" detaily interiéru a špatný typ pásů pro časnou verzi jsou chyby většinou lehce napravitelné prkotiny, které pravděpodobně vznikly při horečném finišování.

Foto autor

BRIEFING	
MĚŘÍTKO	1:35
VÝROBCE	Eduard

Jak nabarvit Hetzer

JOSEF CHOREŇ

Tak, a je tu další eduardí Hetzer. Po verzi „early" přišla na řadu pozdní, tedy „late". Myslím si, že o první stavebnici toho bylo napsáno již dost, a tak jako převážný „letadýlkář" stavební část pominu a budu se věnovat pouze povrchové úpravě.

Interiér

Připravené díly a sestavy interiéru jsem nejdříve nastříkal vrstvou Surfaceru 1000 a přeleštil flanelem, teprve pak jsem na připravené plochy nanášel barvy GSI řady Mr. Color v odstínech uvedených v návodu. Každý odstín jsem ztmavil a nanesl do rohů a kolem linek. Nakonec jsem základní odstíny zesvětlil a jemně nanesl na větší rovné plochy.

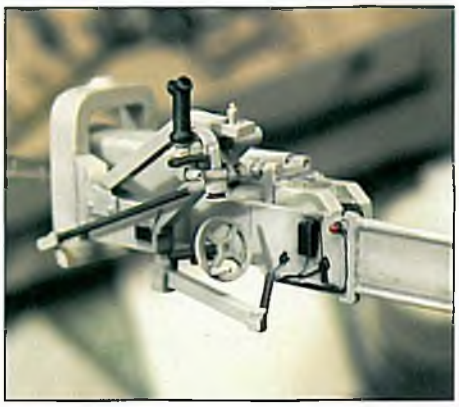

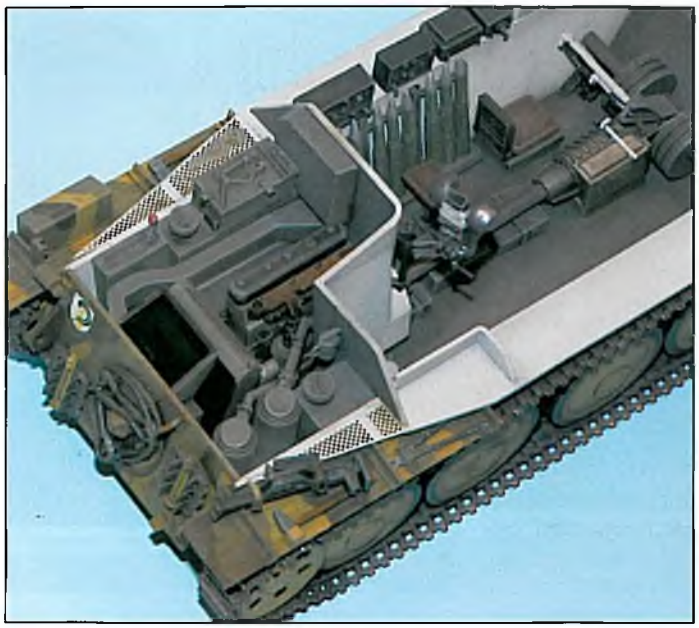

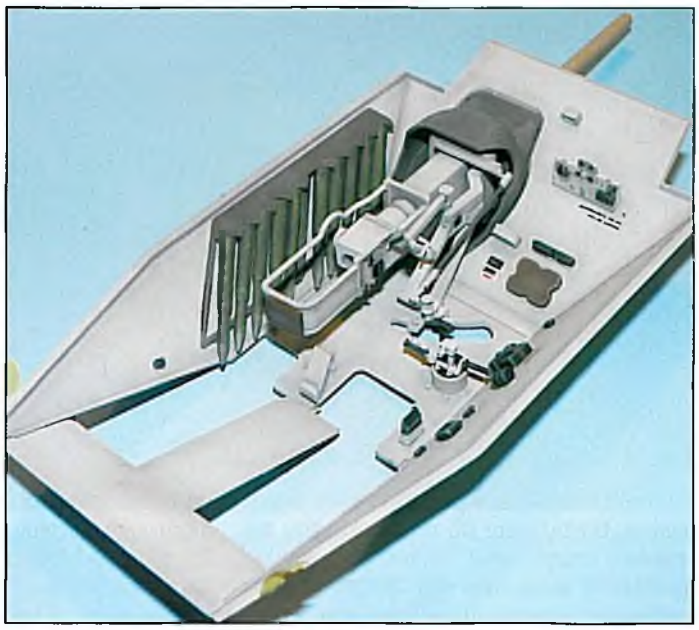

Poprvé jsem na celý model použil patinovací dvouhroté popisovače (fixy) **Gundam Real touch marker** z produkce GSI , které dokáží nahradit wash olejovými barvami (nezaměňovat s Gundam marker s jedním tenkým hrotem – to jsou barvy). Do rohů a linek jsem vždy „čmárnul" fixou a ihned barvu rozetřel prstem. Kam se mi „koliky" nevešly, tam jsem použil vatovou tyčinku navlhčenou ve vodě (kecám – vždycky ji ocucám...). Zmizík, prodávaný k této řadě fixů, lze použít k jemnému doladění. V interiéru jsem použil středně šedou, černou a na několika místech hnědou. Patinování fixy je velmi jednoduché a efektní, pokud mázneme vedle, šmouhu lehce odstraníme zmizíkem. Navíc není nutné čekat na zaschnutí tak dlouho, jako u olejových barev. Fixy také nenarušují žádnou barvu, ani při opakovaném použití zmizíku se mi nestalo, že by poškodily obtisky (zatím jsem je zkoušel na výrobcích Eduard, TallyHo! a Propagteam). Mají však také své zápory, mezi které patří především nemožnost použít je na nepřístupných místech. V tomto případě jsou neporažené řídké olejové barvy, které zatečou a vzlínají.

Po použití fixů následoval lehký dry-brush interiéru olejovou barvou a matný lak.

Exteriér

Stavebnice nabízí stroj 8. jezdecké divize SS Florian Geyer ve žlutém kabátu se zelenými skvrnami a bíle lemovaným číslem 102 a stroj v tříbarevné kamufláži z 97. divize stíhačů tanků z období května 1945. Na krabici je nakreslen stroj se vzorem Ambush s číslem 212 avšak v návodu je kamufláž uvedena pouze jako trojbarevná. Měl jsem k dispozici i dobové fotografie tohoto stroje a i když nebyly příliš kvalitní, flíčky na barevných plochách jsem neviděl, takže jsem se raději řídil schématem v návodu. Také není jasné, jakou barvu měly číslice 212 a 102, proto výrobce nabízí jak „červenou variantu", tak modrou. Já jsem tuto „drobnůstku" neřešil a vybral jsem si čísla červená, protože modrá měla na mém aršíku mírně posunutý soutisk a byl jsem líný číslice ořezávat.

Mnoha modelářům by určitě pomohly masky čísel, které by stavebnice také mohla obsahovat. V obtiskovém aršíku nalezneme rovněž černá čísla 232 na stroj v zimní smývatelné kamufláži.

Na celý model a drobnosti připravené na stříkání (obr.1) jsem po vrstvě Surfaceru a přeleštění (obr. 2) nanesl preshading tmavě hnědou (obr. 3) a všechny plochy nastříkal pískovou (obr. 4). Po vyzrání barvy (24 h) jsem maskolem Humbrol zakryl žlutá pole, nastříkal zelenou (obr. 5) a nechal barvu opět den pořádně vyzrát. Poslední následovala hnědá (obr. 6). Barvy jsem zesvětloval a ztmavoval stejně jako při barvení interiéru. Po odmaskování (obr. 7), jsem celý den trávil dolepováním drobností, které jsem maskolem strhl, a odstraňováním zbytků maskolu a barvy. K čištění modelu se mi osvědčila kulička lepivé gumy, na kterou se při „válení" po modelu částečky nabalí.

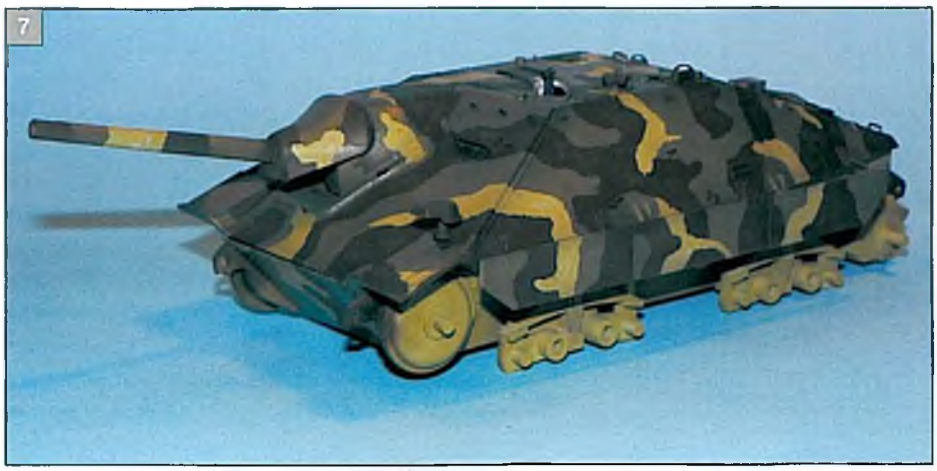

Jelikož kamuflážní pole byla příliš jednotvárná, trochu jsem do polí stříkl vždy zesvětlený odstín barvy. Různými odstíny kamuflážních barev jsem také znázorňoval vliv počasí na plochách vozu. Pistolí jsem nastříkal malé proužky, naznačující stékance, a nepravidelné tenké „klikyháky", představující opotřebení povrchu barvy. Na několika místech jsem hnědou a zelenou barvu seškrábl na podkladovou žlutou a barvami Vallejo nakreslil několik odřenin „na kov". Následovalo několik filtrů olejových barev různých odstínů naředěných v ředidle S6001 a po proschnutí, zvýraznění detailů a linek hnědou a černou fixou.

Detaily

Pásy jsem natřel leštitelnou barvou Mr. Metal Color odstínu Iron a po vyleštění na namáhaných plochách přetřel přípravkem Tensocrom (Lifecolor) odstínu rez a místy i světlá zem. Při napodobení dřeva násad, na podložce pod hever či pažbě kulometu, jsem postupuji mou oblíbenou metodou. Díl natřu lesklým odstínem velmi světlého dřeva a kouskem molitanu na něj „našmudlám" olejovou barvu. Molitanem upravuji jak hustotu, tak směr let ve dřevě. Po důkladném zaschnutí olejovky (asi 3 dny) pak domaluji detaily ostatních barev. Tlumič výfuku a výfukové potrubí jsou natřeny odstínem rzi a hustou olejovou barvou, kterou jsem po zavadnutí setřel. Celkový odstín je „doladěn" pigmenty odstínů světlé rzi a černé (očouzení). Některé kola podvozku jsem odlišil použitím různých filtrů a různou mírou zašpinění fixami.

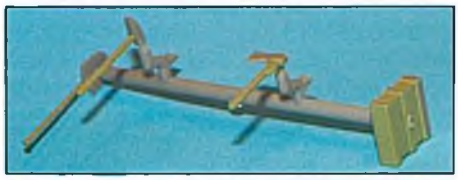

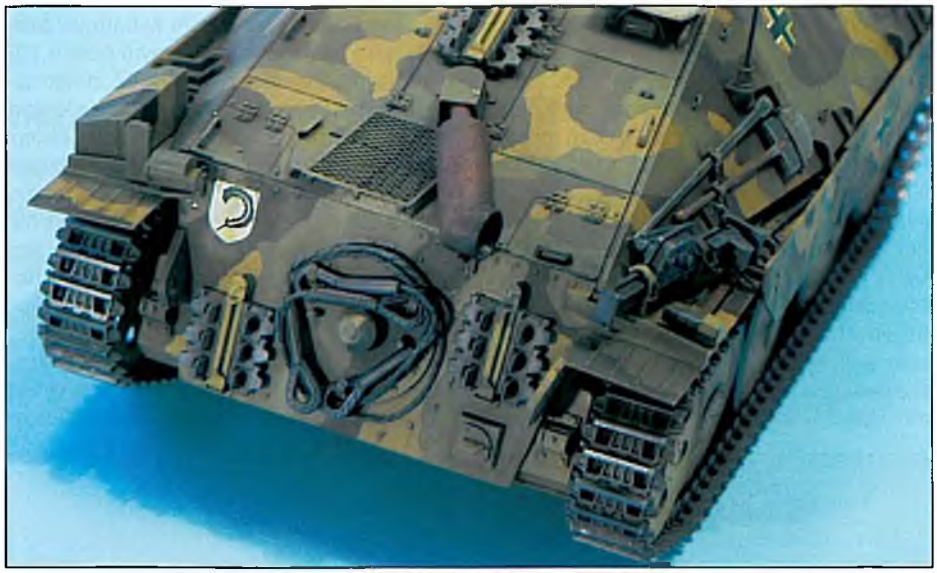

Hotovo

Nakonec jsem vše, kromě pásů a kulometu, nastříkal matným lakem. Model jsem nehodlal nijak přehnaně „obouchávat a zablacovat". Stavba modelu je náročná pouze díky velkému počtu dílů, nikoliv sestavitelností. Už se těším na záplavu Hetzerů na soutěžích a doufám, že si také prohlídnu nějakou českou kamufláž.

Foto autor

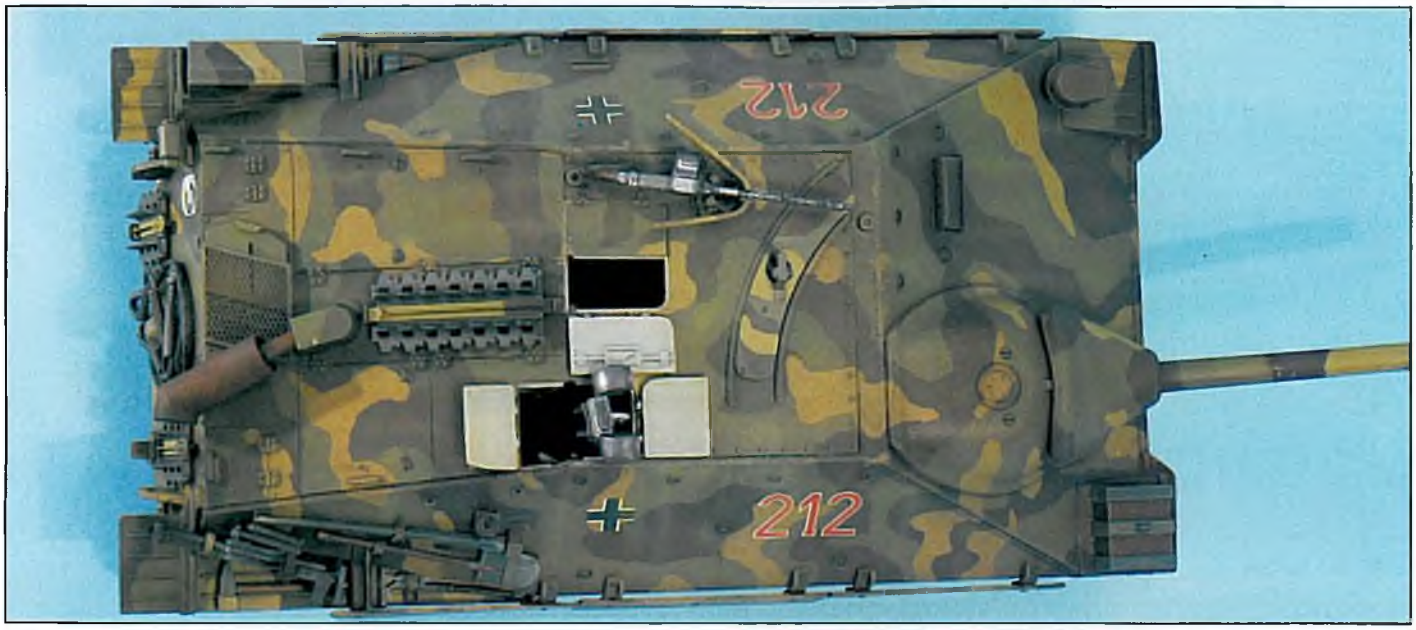

Nový obchod s modely a literaturou v Praze

Blue Max

Codor s. r. o.

ulice U krčské vodárny 63
Praha 4

Metro C Budějovická výstup směrem k Poliklinice. Vlevo za poliklinikou dva béžové devítipatrové paneláky. Nás najdete v jednom z nich. Od výstupu 2 minuty chůze Parkování zajištěno

Otevírací doba:
Po - Pá 13 - 19 h
So 10 - 15 h
Tel.: 244 400 046

Kompletní sortiment
Pavla Models, Fine Molds, Fujimi, ADV Azimut, Blast models, Nemrod

Zahájen komisní prodej
(výhodný přepočet cena x 1,25)

Zaváděcí slevy
na vybrané modely a knihy

Dovezli jsme pro vás

Celkový pohľad na hotový model. Kamufláž a označení podľa knihy Marine Fightning Squadron One-Twenty-One (VMF-121) vydavateľstva Squadron/Signal Publications

Grumman J2F-5 Duck

MARTIN JURSA

Mojou modelárskou témou je druhá svetová vojna v Pacifiku, presnejšie letectvo US Navy a USMC nasadené v tejto oblasti. Preto hneď, ako som sa dozvedel, že Classic Airframes vydal stavebnicu tohto nádherného stroja s dvomi krídlami, hviezdicovým motorom a obrovským plavákom vystupujúcim z trupu (piloti a personál ho preto volali „Obuvák"), netrpezlivo som ju očakával. Po pár týždňoch sa mi konečne podarilo „Káčera" uloviť v jednej z bratislavských modelárskych predajní.

BRIEFING	
MIERKA	1:48
VÝROBCA	Classic Airframes
FARBY	Humbrol, GSI
LAK	GSI v spreji

Hneď po otvorení krabičky som zistil, že ma čaká klasický short-run so všetkými kladmi aj zápormi: Hlavné diely zo svetlošedého plastu s kopou otrepov a drsným povrchom, krásne diely interiéru, motor a vrtuľový náboj odliate z rezinu, obtlačky špičkovej kvality s perfektnou sútlačou, schematický návod s štvorpohľadmi kamufláží na tri stroje plus rozkreslenie výpletov.

Model ležal asi dva roky v skrini, no krása lietadla mi nakoniec nedala, a tak som odložil všetko rozpracované a pustil sa do stavby. Ako prvý krok som začal na internete hľadať podklady. Aké bolo moje prekvapenie, keď som našiel celkom asi len 20 fotografií, no aj to nie príliš kvalitných. Tu mi trochu pomohol časopis Replic, kde v jednom čísle popisujú stavbu a súčasťou textu sú aj fotografie dvoch muzeálnych strojov, z ktorých jeden je doteraz letuschopný. Viem, že pred rokmi bol vydaný Mini In Action práve na tento typ, no ja som ho nezohnal.

Druhým prekvapením bolo zistenie, že z plánovaného vylepšenia stavebnice doplnkami nebude nič. Jednoducho nič neexistuje. Prešiel som niekoľko internetových obchodov, ale nič som nenašiel. Je to škoda, pretože tento model naozaj potrebuje niektoré partie vylepšiť, tak som si musel pomôcť sám.

Stavba

Začal som začisťovaním plastových a rezinových dielov. Trup som celý prebrúsil, vyleštil a urobil nové rytie doplnené nitovaním. Rovnako som pripravil diely výškovky a smerovky. Interiér sa skladá z rezinových odliatkov, ktoré sú pekné a verne napodobujú skutočnosť. K interiéru mám jednu, dosť veľkú výhradu – prístrojová doska z plastu je nepoužiteľná. Pri stavebnici za taký cenu, naviac s odlievanými dielmi, by som očakával, že výrobca si dá tú námahu a urobí prístrojovku buď tiež z rezinu, alebo z leptu doplneného filmom. Žiaľ v tejto stavebnici to tak nie je, takže prístrojovku si musíte vyrobiť sami, pretože ako som už spomínal, ani výrobcovia doplnkov si na tento typ ešte nenašli čas. Ďalej stačí doplniť pútacie pásy a interiér zalepiť do trupu. Táto operácia je úplne bezproblémová. Kto chce, môže dovybaviť priestor v spodnej časti trupu a urobiť spodné okná, ktoré boli posuvné, otvorené. Ja som tak urobil na jednaj strane trupu aj napriek tomu, že som nič nedopĺňal. Nemal som podklady, ale aj tak tam nič nie je vidieť. Otvorené okno je ale pekný detail

Prilepil som smerovku, pevné časti výškovky, spoje som pretmelil sekundákom, vyleštil, opravil rytie s nitmi a mohol som ísť pripravovať krídla. Vrchné krídlo, ako aj dve polovice spodného krídla, sa musia zlepiť z hornej a spodnej časti. Nie je to problém, no nezabudnite ztenšiť odtokové hrany. Prevesenie plátna na plátených častiach krídiel je jemné a pekné. Začistil som otvory madiel, rydlom prehĺbil oddelenie pohyblivých plôch a doplnil ich nové závesy. Podľa fotografie som ešte doplnil závesné a kotviace oká.

Spodné krídlo máme prilepiť natupo. Je lepšie si pripraviť drôtené kolíky, pomocou ktorých krídlo ľahšie prilepíme a máme menej starostí s dodržaním geometrie. Spoj bolo treba vytmeliť a preleštiť. Na trup som ešte doplnil niekoľko detailov z kovovej samolepiacej fólie a drôtu, čo je veľmi efektné najmä na vrchnej časti centrálneho plaváku, ktorá je v skutočnosti veľmi členitá. Nasledovalo prilepenie vzpier horného krídla.

Do každej vzpery som vlepil vodiace kolíky z drôtu, aby sa nemuseli lepiť natupo a spoj bol pevnejší. Do otvorov vyvŕtaných v trupu a krídla kolíky zapadli a bolo hotovo.

Farbenie

Teraz bolo na rade striekanie kamufláže. Spodná farba svetlá šedá, vrchná modrošedá. Horné krídlo, motor a vyvažovacie plaváky som striekal samostatne. Keďže som model ešte počas predchádzajúcej stavby striekol „kontrolnou" vrstvou hliníkovej Humbrolky, mohol som urobiť prvú časť patiny. Tou bolo jemné strhávanie kamuflážnej farby lepiacou páskou na veľmi exponovaných miestach plavákov, krytu motora a trupu. Keď sa to robí s citom, výsledok je naozaj presvedčivý. Po tejto citlivej procedúre nasledovala vrstva lesklého laku, perfektné obtlačky a zase vrstva lesklého laku. Patinu som urobil klasickou metódou olejových farieb, pričom som trochu viac ušpinil podvozok a priestory za ním. Tým som sa pomaly dostal k predlohe.

Môj „Duck" predstavuje stroj jednotky VMF-121, lietajúce v Novembri 1942 na ostrove Guadalcanal z letiska Henderson Field, nazývaného aj „Kaktus". Každá jednotka mala pridelený jeden stroj pre tylové zabezpečenie, rozvoz pošty a prípadné akcie na záchranu zostrelených pilotov z mora. Práve pri jednej z posledne menovaných akcií bol použitý „Duck" dislokovaný na „Kaktuse". Pilot Joe Foss s ním hľadal podplukovníka Harolda Bauera, veliteľa jednotky VMF-212, zostreleného 14. novembra 1942 pri jednej z mnohých sprievodných akcií Dauntlessov proti japonským lodiam v oblasti Guadalcanala. Žiaľ, ani tak skúsenému pilotovi, ako bol Foss sa „Indiána" Harolda Bauera nepodarilo nájsť a zachrániť.

1 Pohľad do patinou upraveného interiéru. Všetky diely sú zo stavebnice, treba len doplniť pásy a vyrobiť novú prístrojovku. Interiér by mal byť pravdepodobne z veľkej časti vo farbe hliníka, nemal som to ale možnosť overiť. Lietadlá firmy Grumman vyrobené pred vojnou ale mali interiér prevažne vo farbe materiálu

2 Základ hliníkovou farbou Humbrol. Vidieť sú doplnené madlá na trupe a detaily zo samolepiacej kovovej pásky. Zasúvacie okno v trupe som otvoril jeho zmenšením

3 Motor je v stavebnici z rezinu. Je pekný, no má veľa otrepov a vyžaduje jemnú prácu pri začisťovaní. Doplnil som pár detailov

4 Náter spodných plôch svetlou šedou. Vidieť sú závesy pohyblivých plôch a kotevné oká. Horné krídlo, kryt motora a vyvažovacie plaváky som striekal oddelene

5 Odreniny šedej farby na spodku plaváka som robil strhávaním farby lepiacou páskou

6 Odreniny farby na trupe

7 Odreniny na plaváku. Pekne pôsobia odreniny na detailoch z plechovej fólie

8 Pre ochranu obtlačkov som model pred patinovaním nastriekal lesklým lakom GSI v spreji

9 Znázornenie zašpinenia

Dokončenie

Po patine som si tenkým vrtákom pripravil diery v krídlach a trupe na výplety. Nasledovalo prilepenie horného krídla.

Vďaka vodiacim kolíkom na vzperách to nebol žiadny problém. Krídlo sadlo tam kam malo, ani s geometriou nebol žiadny problém, jednoducho pohodička. Pri lepení som si pomáhal páskou Tamiya, ktorá mi krídla fixovala v správnej polohe.

Hlavný podvozok je zo stavebnice takmer nepoužiteľný, preto som ho celý vyrobil nový. Na kolesá z vrakoviska som naznačil prichytenie krytov diskov.

Na výplety som sa rozhodol použiť postup, ktorý som vyčítal zo stránok Modeláře. Po niekoľkodňovom zháňaní muškárskych nití som sa do toho mohol pustiť. Ani vo sne by ma nepadlo, aký to môže byť jednoduchý a rýchly spôsob. Dolepenie motorového krytu, vrtule, vyrovnávacích plavákov a bombových závesníkov, ktoré som použil z plechového vrakoviska, veľa času nezabralo a predo mnou stál „Káčer" v plnej nádhere.

Záver

Nakoniec chcem poďakovať firme Classic Airframes za to, že uviedla na trh stavebnicu lietadla, ktoré nie je síce až tak známe ako napríklad Wildcat, Avenger alebo Hellcat, no tvorilo pre pilotov neodmysliteľnú a veľmi dôležitú súčasť ich každodenného života. Nie jeden pilot, lietajúci práve na menovaných typoch, vďačí tomuto malému dvojplošníku s mohutným plavákom za život.

P. S. Ak má niekto vedomosti o doplnkoch, budem rád, ak sa o ne podelí. Classic Airframes totižto vyrába aj skoršiu verziu tohto lietadla, J2F-3, čo je v podstate rovnaká stavebnica s novými dielmi motorovej skupiny, ktorou sa od neskoršej odlišoval.

Foto I. Raška a autor

***10** Zašpinenie podvozkov a spodku trupu od blata, ktorého bolo na Guadalcanale dostatok. Známe sú fotografie lietadiel zaborených vo vode a blate do výšky kolies. Pozor pri lepení plastových vrtuľových listov na rezinový náboj. Dĺžku listov si pred ich prilepením vymerajte. Ja som to neurobil a vrtuľa by mi rozsekala plavák, pretože má väčší priemer. Výfuky zo stavebnice som nahradil novými*

***11** Pred prilepením horného krídla som do každej vzpery vsadil vodiaci kolík z drôtu. Pomôže to pri fixácii krídla v správnej polohe*

***12** Drôtené vodiace kolíky. Pri stavbe môžeme interiér doplniť pekným rezinovým guľometom strelca, ja som ho však nepoužil*

***13** Pri fixovaní horného krídla som si pomáhal páskou Tamiya. Pozor kam ju lepíte, aby ste si pri jej odstraňovaní nestrhli kus obtlačku, tak ako ja. Jedinou možnou záchranou boli nové obtlačky výsostných znakov na hornom krídle. Pre istotu rovnakého odtieňa na ľavej aj pravej strane. To poteší*

***14** Natiahnutie výpletu a antén z muškárskych nití môžem označiť za jednoduché a bezproblémové*

V roce 1941 sloužil u fotografické jednotky Fleet Air Photographic Atlantic 3 J2F-5 ve standardním zbarvení té doby, které tvořila šedomodrá barva Non-Specular Blue Gray na svrchních plochách a světlé šedá Non-Specular Light Gray na spodních. Výsostné znaky předválečného typu doplňovala pruhovaná směrovka a černý nápis na boku trupu

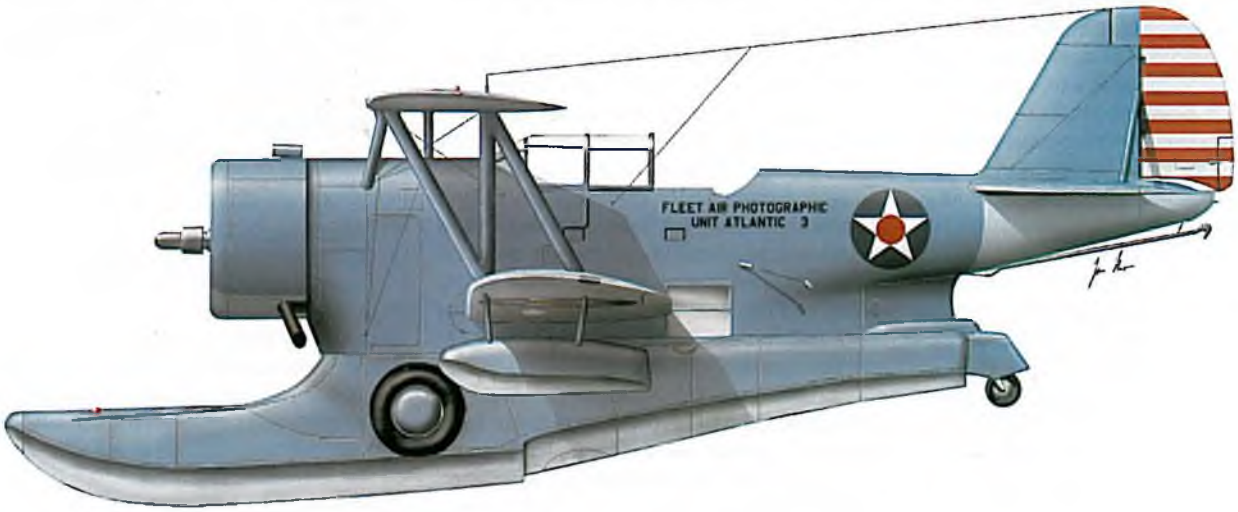

3. sešit

Modelář

Speciál pro začátečníky i zkušené vyjde už 17. února!

Stříbrné povrchy

postupy těch nejlepších

LT-38

Norimberk 2006

Co nás čeká?

Sešity Modeláře získáte jen u společnosti Aeromedia, Magnet-Press Slovakia a v partnerských prodejnách

Praha 3, Aeromedia Shop, Baranova 38
Brno, City Paper, Česká 16/18
Brno, MPM, Kounicova 87
Bystré u Poličky, Eurooll, Moravská 299
Česká Lípa, MPM, Moskevská 42
Česká Třebová, MPM, Nové náměstí 1746
České Budějovice, J. K. M., Lannova 12
České Budějovice, MPM, Mariánské náměstí 11
Český Těšín, CeTeModel, nám. ČSA 9
Frýdek Místek, TOMCAT plus, Ostravská 152
Havířov-Podlesí, MPM, Šrámkova 1279
Hradec Králové, MPM, Mánesova 807
Cheb, MPM, nám. Jiřího z Poděbrad 32
Jihlava, Knihkupectví - modelářství, Palackého 13
Kladno, MPM, Hajnova 180
Kolín 3, Jana Perglová, Jaselská 105
Liberec, MPM, Moskevská14/27
Mladá Boleslav, MPM, Viničná 1308/III
Most, MPM, OS Delta, Moskevska 1/14
Olomouc, MPM, OD Excel, Pavelčákova 7
Ostrava, Modely Kostelňák, 28.října 270
Ostrava-Hrabůvka, Drabina Modely, Klegova 80
Pardubice, MPM, Bratranců Veverkových 681
Písek, Prodejna Modelář, Čechova 488
Plzeň, Modelářské potřeby, Poděbradova 12
Plzeň, MPM, nám. Republiky 3
Praha 1, Krakatit, Dlážděná 5
Praha 1, Krakatit, Jungmanova 14
Praha 1, Modely J. Kozáková, Pštrossova 25
Praha 1, MPM, Myslíkova 19
Praha 4, MPM, Budějovická 1126
Praha 4, CODOR, U krčské vodárny 63
Praha 4, Legato, Mendelova ul. 548
Praha 5, Artur M. C., Na bělidle 1
Praha 6, Naše vojsko, Vítězné náměstí 4
Prostějov, KoPek, Plumlovská 18
Přerov, Jena Model, Wilsonova 4
Rychnov n/Kněžnou, Prodej novin a časopisů, Palackého ul.
Slaný, Artur MC, Brožovského 1121
Tábor; MPM; OD Dvořák, Třída 9. května 2886
Teplice, MPM, Masarykova 82
Třebíč, Modelářské potřeby, Fibichova 988
Ústí nad Labem, Autodráhy-modely, Třebízského 7
Vrchlabí, MPM, Krkonošská 22
Zlín, MPM, Kvítkova 705
Znojmo, MPM, Dolní Česká 37/364
Magnet Press; Vysoká škola manažmentu; Panónska cesta 17; Bratislava
Magnet Press; Grooslingová 62, Bratislava
Magnet Press; Ministerstvo obrany SR (iba pre príslušníkov a zamestnancov MO SR); Kutuzovova 8; Bratislava
Magnet Press; Akadémia Policajného zboru SR (iba pre príslušníkov a zamestnancov PZ SR); Sklabinská 1, Bratislava
Ústredie spoločnosti Magnet Press; Šustekova ul. 8, Bratislava
Aprilla s.r.o.; Hlavná 40; Košice
Modelárstvo u Smika; Hviezdoslavova 4; Trenčín
Plastic hobby kits s.r.o.; Hrnčiarska 2; Košice
Air model; Štúrovo nám. 1; Žilina

BRIEFING	
MĚŘÍTKO	1:24
VÝROBCE	Revell

Dědečkovy kapky a BMW 320 Gr. 5

JIŘÍ POKORNÝ

V roce 1977 se rozhodlo oddělení BMW motorsport upravit sériový vůz 320i podle předpisů pro okruhy skupiny 5. Vůz poháněl řadový dvoulitrový motor o výkonu 300 koní a po juniorce BMW Teamu jej provozovalo i několik soukromých týmů.

Stavebnici ve správném autíčkářském měřítku vydaly v minulosti dvě firmy, japonská Tamiya a italská Esci, jejíž výlisky v nedávné době přebalil Revell. Rozhodl jsem se pro Revell, u kterého se mi zdál lépe propracovaný podvozek, neboť Tamiya stavebnici opět upravila pro zástavbu elektromotoru. Mimo jiné se každá z firem rozhodla pro jiný tvar zadního křídla.

Po otevření krabičky jsem nalezl tři rámečky z bílého plastu, jeden čirý, karosérii a čtyři pneumatiky z tvrdší pryže, návod a obtisky velice dobré kvality (má je „na svědomí" firma Cartograf), což už naštěstí začíná být i u stavebnic Revell zvykem. Návod je vcelku srozumitelný, při stavbě jsem se jej víceméně držel.

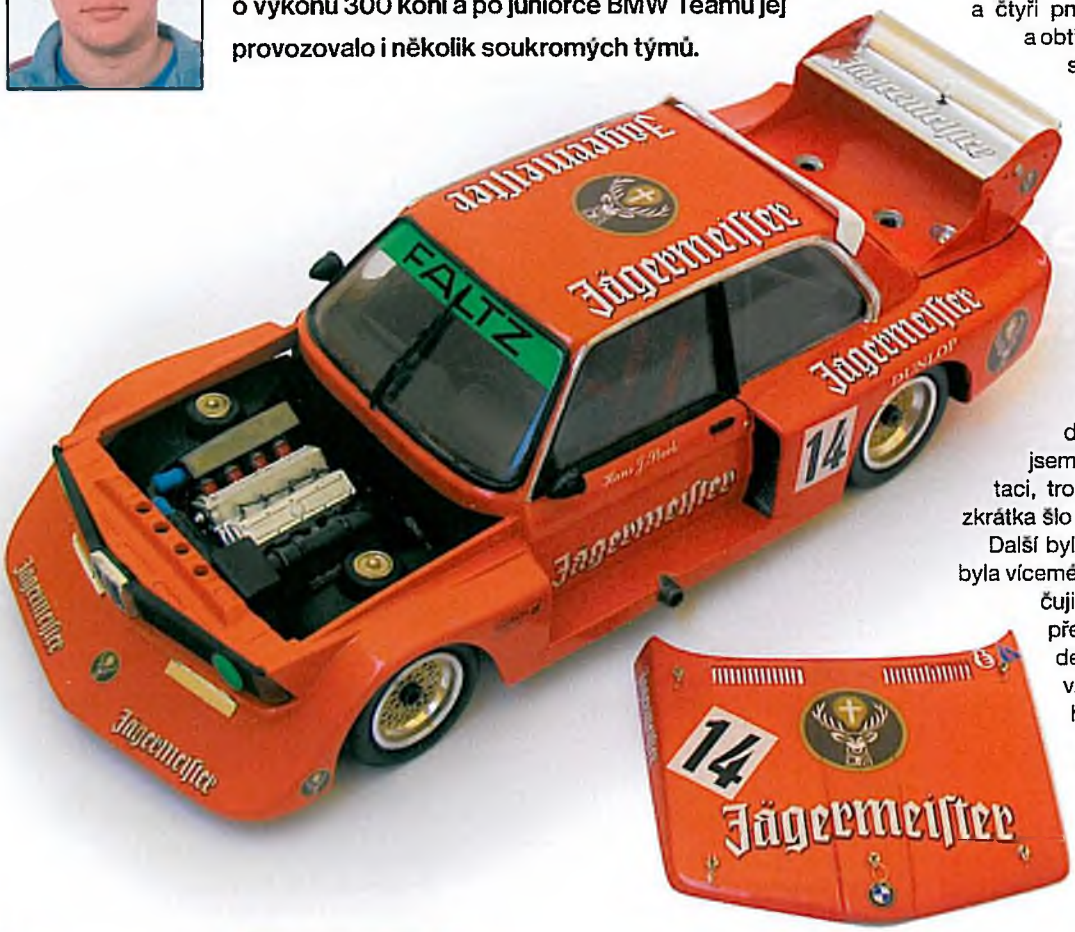

Stavba

Začal jsem motorem. Díly byly sice už trošku hrubší, musel jsem je obrušovat, ale to bylo dáno stářím a opotřebováním formy, kterou po létech nikdo neopravil. Na blok jsem doplnil kabely svíček. Protože jsem neměl fotografickou dokumentaci, trochu jsem popustil svoji fantazii, zkrátka šlo o efekt „aby tam něco bylo".

Další byl na řadě podvozek. Jeho stavba byla víceméně bez problémů, pouze doporučuji zkrátit přední tlumiče a upravit přední ramena, jinak bude celý model vypadat jak letadlo těsně před vzletem – s čumákem ostře nahoru. To byla ostatně slabina všech stavebnic Esci. Další nedostatek, absenci brzdových kotoučů, jsem napravil jejich doplněním z domácích zásob. Naopak mne potěšily ráfky, které jsou poměrně slušně zpracované. Křížícími se pa-

prsky je vidět na druhou stranu a nemusíme je složitě prořezávat nebo zevnitř obrušovat. Nastříkal jsem je černou lesklou syntetikou a pak chromovou a zlatou Alclad II. Poté je stačilo obout do pneumatik, osadit na místa a bylo hotovo.

Prostor řidiče je zpracován poměrně slušně, nezamlouvaly se mi lisované hadice rozvodů od brzd, elektrorozvodů a nádrží, a tak jsem je odbrousil. Po vybarvení a nalepení všech dílů jsem je raději zhotovil nové z gumových nití.

Doplnil jsem kompletní ochranný rám, protože ve stavebnici je pouze rám se vzpěrami za sedadlem pilota. Z měděného drátku o průměru 2,5 mm jsem zhotovil chybějící vzpěry k palubní desce. Došlo i na sedadlo pilota – přilepil jsem na ně nové pásy ze samolepicí fólie nařezané na proužky široké 2 mm a osazené leptanými přezkami jisté renomované teplické firmy. Karosérie je vcelku zdařilá, stačilo ji jen obrousit, odvrtat díry na vzpěře před motorem a otvory větrání v kapotě. Podle návodu je sice máme jen nabarvit černě, ale to se mi moc nelíbilo.

Barvení

Karosérii jsem nastříkal bílou základovou barvou Tamiya ve spreji a po uschnutí a lehkém přebroušení přestříkal oranžovou TS-12, neboť stavebnice nabízí obtisky pro vůz s reklamou Jägermeister, s jehož předlohou jezdil Hans Joachim Stuck.

Po několika dnech, když lak dokonale vytvrdnul, jsem nanesl obtisky, nechal je řádně uschnout a celou karosérii přelakoval několika vrstvami čirého laku Tamiya X-22, čímž jsem obtisky nejen zafixoval, ale současně dosáhl jednolitého povrchu modelu.

Následovalo nabarvení všech gumových těsnění oken barvou Humbrol 85 a chromových lemů chrómem Alclad II.

Poté jsem chtěl přilepit díl E1, což je vlastně prosklení oken, ale narazil jsem na problém – díl je delší než vnitřek kabiny, kam by se měl vejít. A tak jsem prosklení musel v zadním rohu rozříznout a zkrátit na patřičnou délku.

Dokončení

Hotovou karosérii jsem přilepil na podvozek, sestavil jsem zadní křídlo, které jsem předtím rozříznul na jednotlivé aerodynamické prvky, protože ve stavebnici jsou zhotovené vcelku, opět nastříkal lesklou černou a chrómem a vlepil na kufr vozu. Zbývalo jen přilepit aerodynamickou lištu na zadní okno, zrcátka, ze zbytků leptů jsem zhotovil zámky přední kapoty a nový stěrač.

Navzdory stáří a drobným nedostatkům může stavebnice směle konkurovat soudobým.

Foto autor

Strašnice, 5. května 1945

Vyprávění líného modeláře

TOMÁŠ JAKL

BRIEFING

MĚŘÍTKO	1:72
VÝROBCE	Preiser, Esci, Airfix, Roco, Revell

S diorámou jsem se snažil před léty prorazit na figurkářské soutěži v pražském Obecním domě. Přestože bylo medailí skoro dvakrát více než účastníků, podařil se mi husarský kousek – žádnou jsem nezískal. Figurky jsem tehdy nechal z didaktických důvodů nenatřené a porota tudíž měla diorámu za nedokončenou. Ignoranti. Nechápou postmoderní modelařinu. Na protest proti rozhodnutí poroty jsem s diorámou od té doby nic nedělal, až letos jsem ji nastříkal Mr. Resin Surfacerem. Třeba ji za pár let dokončím.

Scéna má zobrazovat dění 5. května 1945 kolem poledne, a protože mne inspirovaly fotografie tramvajáků strašnické vozovny z doby povstání, odehrává ve Strašnicích. Nevím, k čemu na podstavci došlo, a asi i sami aktéři by se rozcházeli v popisu té skrumáže, kdybychom je zavčas vyslechli odděleně. Jisté je jen to, že byla zneškodněna dvoučlenná německá hlídka. Nejspíše se do Strašnic zatoulala z kasáren Na Míčánkách ve Vršovicích, je to kousek. Němci se dostali do davu, který oslavoval znovuvzkříšení republiky. Asi měli strach. Možná, že jeden z nich si chtěl puškou vynutit cestu. Anebo odmítli vydat zbraně a český strážník na ně vytáhl pistoli. Jeden z hlídky to odnesl, druhý se vzdal a pod jeho vlastní zbraní ho odvádí skautík. Druhou pušku už má přes rameno tramvaják, který také oba prošacoval a u mrtvého našel granát. Strážník to ale koupil také a první pomoc mu poskytl praktický lékař, náčelník místního Sokola. Další skautík asistuje a snaží se ze zvědavé báby vyrazit „takhle široký pruh látky". Na co, to se mě neptejte. Anebo to třeba celé bylo úplně jinak. A klidně i úplně někde jinde.

Moc dlouho mě mrzelo, že figurky pražských tramvajáků - elektrikářů, jak se jim tehdy říkalo, ve dvaasedmdesátině určitě nikdo hned tak neudělá. Mrzelo mě to do té doby, než mi došlo, že „képi" na jejich hlavách byly francouzského vzoru a že je tudíž mohou zastoupit originální francouzské.

Osoby a obsazení:

Prcek

Je to generál de Gaulle v podání firmy Roco. V měřítku 1:87 čahoun. A v pozoru. V diorámě 1:72 je to prcek se staženým zadkem. Není divu. Před chvílí se střílelo, z Němce u chodníku ještě crčí krev a kdo ví, co ten frajer konduktér provede s handgranátem, který právě vytáhl Němci zpoza opasku. Prezenční službu už do okupace absolvovat nestihl, na to je moc mladý.

Mrtvola

Základ je běžící pěšák Afrikakorpsu firmy Revell. Vykloubil jsem mu pravou ruku, aby vypadal přirozeněji. Tedy spíš mrtvolněji. Morbidní hlava s otevřenými ústy je z Panzergrenadýrů firmy Preiser.

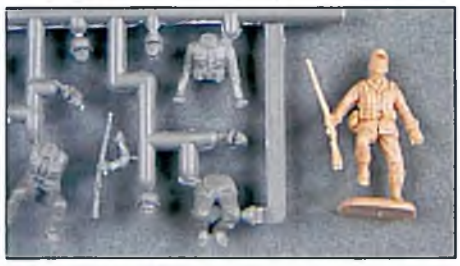

Frajer tramvaják

S puškou umí zacházet z vojny, od mobilizace v září 1938 se těší, že si vystřelí naostro. Nebezpečí si neuvědomuje, naopak. Snad mu horkou hlavu udrží rozum na uzdě a konce povstání se dožije ve zdraví. Figurka je poskládána ze čtyř hlavních částí. Modří už vědí, že tělo s granátem ve studijní poloze a ruka v bok jsou z figurek Fallschirmjäger Esci. Nohy v kalhotách s puky a hlava v képi pocházejí ze sady uniformovaných policistů firmy Preiser. Doplnil jsem spodek saka ze staniolu a pušku z Panzergrenadýrů Preiser.

Bohorovný tlouštík

Je také postavička z vláčků 1:87. Za nic na světě by nedal najevo, že má půlky stažené úplně stejně, jako zelenáč tramvaják vedle něj. Na Piavě viděl mockrát zblízka co s člověkem granát dokáže udělat – teda spíš co z člověka dokáže udělat.

Praktický lékař

Je také Sokol a legionář. Z bojů s bolševiky na Sibiři si přivezl velké zkušenosti se střelnými poraněními. Strážník tak má velkou šanci, že se z toho dostane. Obě figurky jsou od Esci. Sokol je z Britů z Khyberského průsmyku a raněný četník z francouzské druhoválečné pěchoty.

Skaut

Původně snad rybář od firmy Preiser. Dostal novou hlavu ze sady uniformovaných

policistů a nepříliš povedeně odstraněnou kapuci na zádech zakrývá skautský klobouk z prvoválečných Američanů od Airfixu (nyní HäT).

Zvědavá bába

Snad se jí skautíkovi podaří odeslat pro cokoliv dřív, než začne doktorovi radit. Anebo vlastenka, která se ze všech sil snaží pomoci. Zkrátka, jak kdo chce. Seniorka v měřítku 1:87 má původ u firmy Preiser.

Zajatý Němec

Druhý člen zneškodněné hlídky je ženista firmy Revell. Jeho stráž, skaut, za dobu okupace zestárl, dospěl a je z něj spíše už Rover. Horní polovina těla je z prvoválečných Američanů (Airfix) nohy v krátkých kalhotách z Britského pěšáka 8. armády téže firmy, puška opět z Panzergrenadýrů Preiser.

Dláždění, podtlakově tvářené, je „noname" z prodejny železničních modelů, chodník polský vakuform ze zásob, zeď s římsou a čímsi, co by měla být elektrická rozvodná skříň, pochází z diorámového šrotiště, mřížka kanálu z vláčkařského leptu.

Teď mne napadá, kde asi skončila strážníkova pistole?

Foto M. Salajka

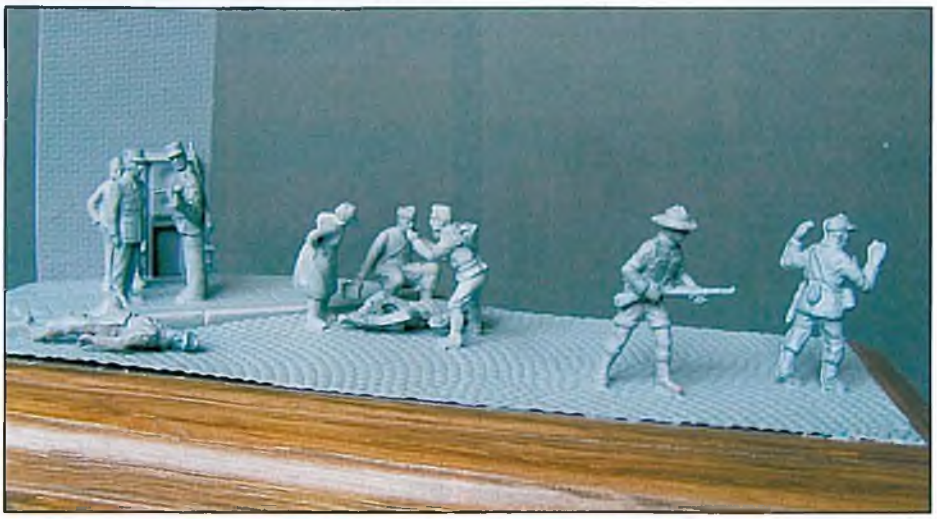

Uniformy

Mezinárodní jednotky, Vladivostok

1 Gen. Diterichs, velitel 2. čs. divize ve Vladivostoku, s japonskými generály.
Vpravo pravděpodobně bělogvardějští vojáci atamana Semenova
2 Francouzští námořníci ve Vladivostoku
3 Sestry japonského červeného kříže z Vladivostocké nemocnice
4 Českoslovenští pacienti japonské nemocnice ve Vladivostoku s ošetřovateli
5 Originální kresba vlajek spojenců účastnících se vojenských akcí na Dálném Východě v letech 1918-20 (zleva čínská, rumunská, japonská, britská, americká, francouzská, italská a tehdejší československá, ještě pouze červenobílá)

Za fotografie děkujeme Petrovi Doležalovi

Kalendář akcí

Klub plastikových modelářů ve Stodu pořádá **4. února 2006** ve **velkém a malém sálu Kulturního domu ve Stodu** (Nádražní ulice 477) 17. ročník soutěže a výstavy **Kitfest 2006**. Soutěžní kategorie: letadla 1:72 + 1:144, 1:48, 1:32 + 1:24 vrtulová, proudová, vrtulníky bez rozlišení měřítka, bojovka 1:72, 1:35, diorámy, děti do 15 let, Ostatní - aneb „co se nevešlo", hodnocení líbí – nelíbí. **Zvláštní ceny**: Cena starosty města Stod, Cena KPM Stod (MiG-17). Prodej modelů, doplňků a literatury, modelářská burza, video s leteckou a vojenskou tematikou, ukázky počítačových her, občerstvení. Vstupné: dospělí 30 Kč, děti do 15 let 10 Kč
Kontakt: Ing. M. Tomana, tel.: 606 462 473; e-mail: m.tomana@volny.cz

Plastik Model Klub 95 Děčín Ústí nad Labem pořádá v sobotu **11. února** v **DDM Děčín** 4 – Podmokly (Teplická 344/38) soutěž a výstavu **Děčínský MiniMax 2006**. Soutěžní kategorie: letadla 1:48, 1:72, vojenská technika 1:72, 1:35 + 1:48, kategorie Standad kit, letadla 1:32 a větší, 1:144, figury, busty, diorámy, žákovské kategorie, speciální kategorie: MiniMax, Black & White Trophy, letadla Velké války, neutrálních států, válečná figura 54 mm, spoře oděná ženská figura, model čs. pozemní techniky. Soutěží se podle zkrácených pravidel, hodnotí komise modelářů.
Kontakt: ***Zdeněk Fabík tel.: 604 812 152, 412 507 629, e-mail: zfabik@seznam.cz, http://web.quick.cz/pmk95***

Agama Kit Klub Pardubice pořádá dne **18. února 2006 v aule Univerzity Pardubice** 7. ročník **Pardubického Kit Salonu**. Více než 30 standardních kategorií, dětská soutěž, mnoho speciálních cen: nejlepší čsl. letoun po roce 1945, civilní osobní dopravní prostředek, nejlepší interiér na technice, Afrikakorps, francouzský marking, rezinový model bojové techniky 1:72. Hodnocení líbí/-nelíbí členy klubu, speciální kategorie členy klubu a sponzory. Prodej modelů, doplňků, literatury, burza, módní přehlídka, tombola. Občerstvení a parkování zajištěno.
Kontakty: Tel.: 466 430 873, 603 523 980, 731 610 620; e-mail: overlord@centrum.cz; david.matusek@upce.cz; www.pardubickykitsalon.com

V sobotu **25. února** se v pražské modelářské prodejně **Blue Max** (U Krčské vodárny) koná od 10 do 15 h první **setkání modelářů stavících modely civilních náklaďáků**. Na programu jsou mimo „pokecu" také ukázky modelářských technik a technologií.

MK Unreal pořádá v sobotu **4. března** VII. ročník soutěže a výstavy plastikových modelů **Modelmania 2006**. V budově **ZŠ Veronské náměstí 20** (Praha 10 - Horní Měcholupy) se bude soutěžit v 26 seniorských kategoriích a 6 dětských; bude uděleno 45 Trophy, včetně ceny Fakt dobrý redakce Modeláře. Hodnocení líbí - nelíbí, občerstvení, prodejci. Spojení: Metro A Skalka, Bus 271 zastávka Lessnerova; Metro C Háje, Bus 271 zastávka Rezlerova
Rezervace prodejních míst – Karel Rešl tel.: 603 487 035; dotazy: M. Křepelka tel.: 604 560 038; MUDr. Tůma tel.: 777 870 244; e-mail: mk.unreal@seznam.cz; www.mkunreal.cz

V sobotu **11. března** pořádá **KPM Artur Slaný** ve **3. základní škole** ve Slaném soutěž plastikových modelů letadel, bojové techniky a diorám. Kategorie: Eduard Kamikadze Cup v rychlostavbě (letos Fokker D.VII 1:48); Memoriál Jiřího Padevěta (bojová technika II.a); Slánská čtvrtka (vojenská technika 1:48) a mnoho dalších. Bodování většiny kategorií porovnávací metodou, komise ze soutěžících a odborné veřejnosti. Startovné: 30 Kč za model, žáci (do 15 let) zdarma. Občerstvení v místě soutěže, 100 m restaurace.
Kontakt: Ing. Vladimír Štěpánek, Na vinici 458, 274 01 Slaný, telefon: 603 826 927 - nejlépe SMS; e-mail: vladstep.banzai@seznam.cz

KPM Prešov pozýva všetkých priaznivcov modelárstva na druhý ročník **Prešov model show 2006**. Uskutoční sa **11. marca** v priestoroch **Mestskej športovej haly v Prešove**. Okrem súťaže uvidíte aj ukážky iných modelárskych odvetví a ďalšie zaujímavosti.
Kontakt na pořadatele: Václav Hochmuth +421 (0)90 355 674, http://kpm-presov.balint.sk

Třetí ročník dětské soutěže plastikových modelů a nesoutěžní setkání dospělých modelářů se uskuteční v sobotu **18. března 2006** v **DDM Jindřichův Hradec** (Růžová č.10). Kategorie: Letadla 1:72 a menší, 1:48 a větší, technika 1:72, 1:48,1:35, figury a busty, auta, lodě a diorámy. Hodnocení porovnávací metodou. Výherci kategorií obdrží věcné ceny. Soutěž jen pro děti! Dospělí modeláři se svými modely budou vhodnou inspirací pro mladé.
Kontakt: 731 904 095 p. Čeloud

Klub plastikových modelárov **Tatranskí orli Poprad-Svit** usporadúva **25. a 26. marca** 16. ročník medzinárodnej modelárskej súťaže **Plastic Session 2006 Slovakia open** v budove Mestského úradu v Poprade. Viac ako 20 súťažných kategórií, papierové modely, 2. ročník Europohára. Proxy je povolené. Víťaz každej kategórie sa automaticky stáva Medzinárodným majstrom Slovenska na rok 2006. Sprievodné programy: výstava výzbroje a uniforiem z obdobia 2. sv. vojny, funkčné železničné koľajište, simulátor RC riadených leteckých modelov na PC. Ubytovanie zaistené.
Informácie: Leopold Klas: +421 (0)904 380 231, klas@sinet.sk, Zdeněk Kurča: +421 (0)904 557 878, kurcaz@pobox.sk Vladimír Martinko: +421 (0)903 545 035, vrmo@pobox.sk

KPM Zdice pořádá v sobotu **1. dubna** soutěžní výstavu **Zdická padesátka**. Mimo obvyklých kategorií také Zdická padesátka (nejlepší model letadla nebo bojovky z 50. let – bez rozdílu měřítka); Double 72 (součet bodů za modely P-38 Lightning a Valentine Mk.I 1:72); Pacific Grand prix a další. Startovné 40 Kč za neomezený počet modelů, občerstvení zajištěno, doprovodné akce.
Kontakty: houbal@c-box.cz; miroslav.bejbl@post.cz; scink11@seznam.cz; tel.: 776 193 331; 724 046 409; 737 278 547

KPM Karlovy Vary pořádá **15. dubna** v prostorách **DDM Karlovy Vary** (Čankovská 9, za požární stanicí) modelářskou soutěž a výstavu. Letadla, bojovka, figurky, diorámy. Cena za nejlepší model letadla FW 190. Hodnocení: porovnávacím způsobem komisí modelářů
Kontakty: www.volny.cz/kpm.kv; vencavopalecky@seznam.cz; tel.: p. Chalupka 724 329 370

Ve dnech **22. a 23. dubna** se koná **10. ročník modelářské soutěže a výstavy Mosonmagyaróvár**. 40 soutěžních kategorií, zvláštní kategorie: vozidla z druhé světové války v Africe; P-47; figury osobností; vozidla v revoluci 1956 v Maďarsku; Star Wars; vozy F1
Kontakt: Ladislav Nagy; enel@orangemail.sk; tel.:+421 (0) 903 376 046

V sobotu **20. května** se v **DDM U teplárny - sídliště Nová Paka** koná VII.ročník Model Kit Show **Novopacký Šutrák**. Žákovské kategorie, všechny hlavní kategorie, nejlepší model letadla a bojovky ČR, nejlepší víceplošník. Čím více modelů, tím nižší celkové startovné.
Prodej, burza, doprovodný program, loterie. Parkování zdarma v areálu DDM; občerstvení zajištěno v areálu, možnost ubytování.
Informace: Milan Věchet; tel. 777 232 580; e-mail: milanvechet@seznam.cz

CDDV D250

Lehká děva z Minnesoty

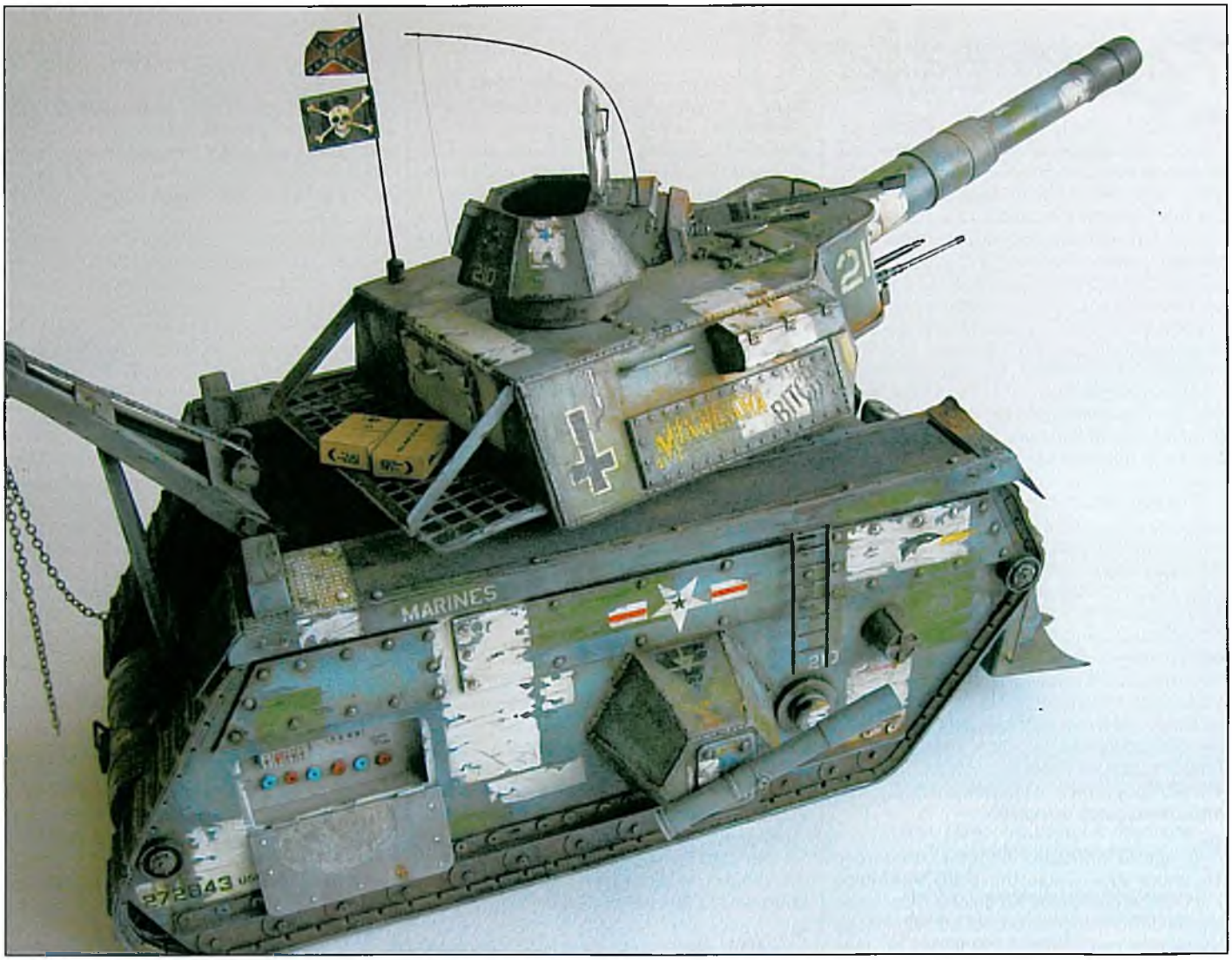

KAREL REŠL, MK Unreal

Na domácích i zahraničních soutěžích jsou k vidění spousty krásných modelů moderní bojové techniky a já, ačkoliv preferuji spíše tu ze začátku 20. století, jsem začal koketovat s myšlenkou postavit si také něco modernějšího. Trh nabízí mnoho typů a variant ze všech koutů světa, ale chtěl jsem něco méně známého a pokud možno v zajímavé kamufláži. Na řadu tedy přišla literatura a internet a po zdlouhavém hledání jsem našel přesně to, co mi vyhovovalo. Ano, byla to první verze obranného tanku CDDV D250, do kterého jsem se zamiloval na první pohled. Po sehnání všech dostupných podkladů jsem mohl začít stavět (nutno dodat, že CDDVéčko moc lidi neznalo a v obchodech na mě divně koukali...).

Malá poznámka k podkladům

Sehnal jsem nakonec pár dobových fotografií a dva plánky z tehdejších manuálů. Jeden z internetu a druhý od pana Hraboše z Prahy 8 – Bohnic (za což mu děkuji). Oba jsem přeměřil a zjistil pětimilimetrové rozdíly v délce a třímilimetrové v šířce. Zvolil jsem tedy střední zlatou cestu – oba plánky zvětšil do měřítka 1:35 a počal pracovat.

Stavba

Stavěl jsem z destiček různé tloušťky a používal to, Co Dalo Domácí Vrakoviště, lepil filmovým lepidlem, vteřinkou a tmelil Magic Sculpem a tmelem Tamiya. Stavbu jsem začal první den své pracovní neschopnosti (chřipka to je potvora...), poslouchal severský black metal a obvyklou kávu prokládal paralenem a čajem s citrónem. Po sestavení obou bočnic, vyříznutí otvorů a zhotovení panelu ovládání raketnic, jsem na bočnice obul pásy. Dvířka panelů jsou z víčka od Ramy, nýty jsem protlačil z rubové strany tupým vrtákem.

Pojezdová kolečka jsou z flitrů, které jsem manželce odpáral z večerní toalety (byla ráda a říkala, že to nevadí, že už stejně nikam nechodíme); do jejich středů jsem nalepil matice CMK. Boční přídavné pancéřování je z destičky, na nýty jsem použil vláčkařské hřebíčky na kolejiště. Základem lišty s redukčními válci je profil tvaru L firmy Evergreen, konce válečků jsou z bužírky nakrájené na kolečka (jako když krájíte Gothaj, pouze v menším provedení). Vhodné držáky raketnic jsem po porovnání s podklady našel v dětském pokoji (konkrétně v domku paní Barbie, která však nic neříkala, neboť nebyla doma).

Stavba pokračovala tělem tanku a vrchní nástavbou pro věž. Nenápadně jsem se pohyboval po bytě s plánkem v ruce a zkoumal, co bych mohl použít a na co. Snažení přineslo ovoce i zeleninu – a já s nadšením zjistil, že propisovačka Zemských Novin má stejný průměr jako 120 mm kanon (nevadí, koupíme si novou). Díra v síťovině proti hmyzu okno výrazně oživila (mouchy nám od té doby vůbec nevadí) a já ji mohl použít na protiskluzové chodníčky na blatnících. Boky blatníků jsou z plechovky od piva (ve spojení s léčbou paralenem opravdu modelová záležitost). Přední a zadní čelo nástavby je zhotoveno ze stahovací svorky na audio kabely (o těch našich směšných, od té doby volně ložených, třiceti metrech snad ani nemá cenu mluvit).

Tím skončila stavba korby i nástavby, zbývala pouze hlavní věž a otočná kulometná věžička. Hlavní věž je přenesena z podkladů na destičky, slepena a vytmelena, kulometnou jsem našel na vrakovišti. Rám na střelivo za věží je opět z profilů Evergreen. Nýty jsem zhotovil dvěma způsoby – malé jsou koupené od CMK, větší zastupují kolečka z plastové nitě, přilepené na místo filmovým lepidlem a ohřátá cigaretou (teplem se zakulatí a vypadají lépe). I ve skutečnosti byly na tanku nýty dvou velikostí, což jsem se snažil tímto způsobem napodobit.

Sváry jsou zhotovené známým způsobem z vytažené plastové nitě zahřáté mikropáječkou. Radlici, kterou druhá verze tanku neměla (závady v hydraulice), jsem nařezal také z destiček a onýtoval. Možná je v měřítku o trochu menší, ale v plánku jsem ji nenašel a stavěl jsem jen podle fotografií (odborníci nechť mi prominou...).

Nyní již zbývalo doplnit pouze rameno s kladkou na nakládání munice, pomocný motor navijáku a nádrž. Po zhotovení těchto drobností a doplnění světel, náhradního článku pásu a madel, jsem zjistil, že léčba zabrala, že po týdnu chřipka zvolna odchází a mě zbývají už pouze drobné dodělávky. Naordinoval jsem si větší dávky kávy a zmenšil dávky paralenu, chopil se acetonu a s jeho pomocí naleptával destičky a snažil se napodobit odlévaný povrch. Po zaschnutí, přebroušení a dvojitém zopakování postupu se model začal podobat skutečné předloze z fotografií a musel jsem uznat, že těch 100 hodin práce nebylo zbytečných.

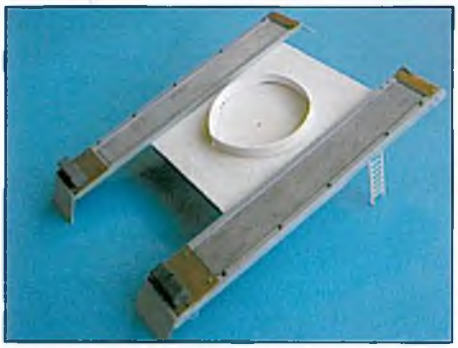

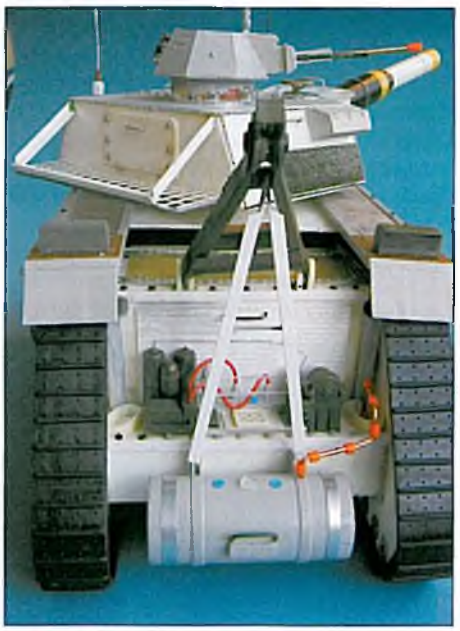

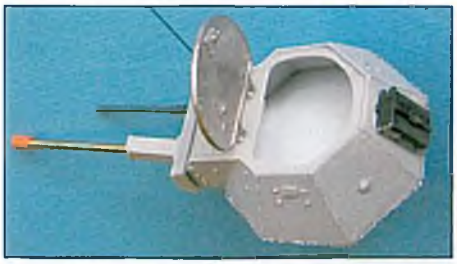

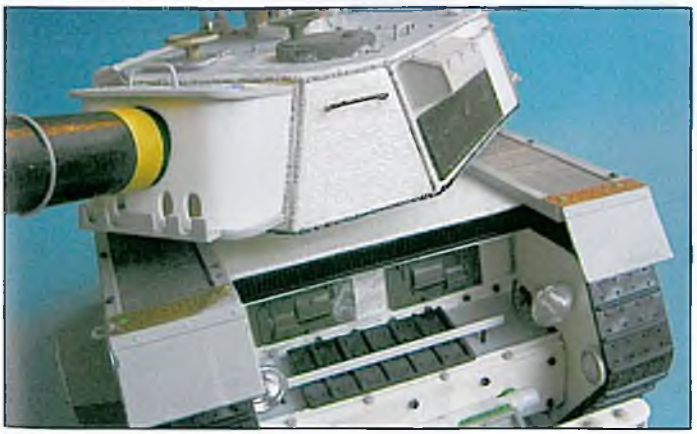

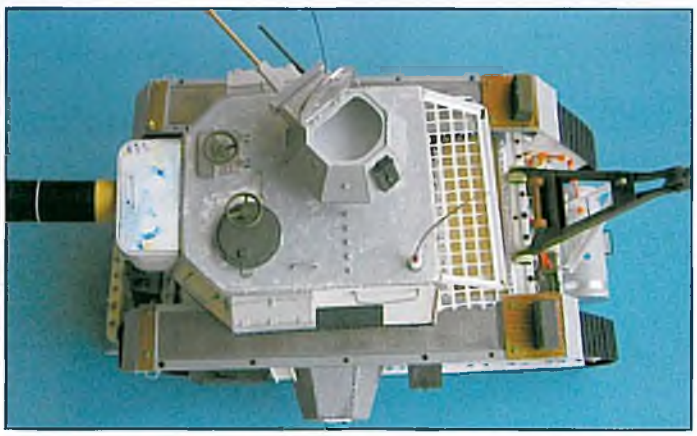

Zbarvení

Přebroušený základní nástřik Surfacerem 1200 jsem nastříkal vrstvou bílé barvy Vallejo. Následoval preshading rozředěnou černou akrylovou barvou. Protože jsem od začátku chtěl zkusit „urban kamufláž", která se na CDDVéčkách běžně používala, přišla nejdříve na řadu barva US interior, v druhé vrstvě zesvětlená bílou. Maskovací páskou a Maskolem jsem zakryl budoucí bílá pole a pokračoval zelenou, která je ve třech vrstvách: panzer green, russian green a žlutá. Opět zakrytí, tentokrát budoucích zelených polí, a finální vrstva šedomodré dle standartu FS 98024 US. Tuto barvu jsem namíchal ze šedivé, modré, černé a bílé v poměru 63:7:6,5:23,5.

Po finálním nástřiku jsem odstranil všechny pásky i Maskol a vše přestříkl vrstvou saténového laku. Po zaschnutí přišly na řadu obtisky. Zvolil jsem konkrétní vozidlo z bojů na Sunset bulváru – „bílou dvěstědesítku", jejímž velitelem byl kpt. Ervín Fucker, který pocházel z Minnesoty, proto asi pojmenoval své vozidlo „Minnesota Bitch" (volně přeloženo „Minnesotská krasavice"). Ostatní obtisky jsem použil z domácích zásob a po jejich nanesení jsem vše opět fixoval vrstvou laku.

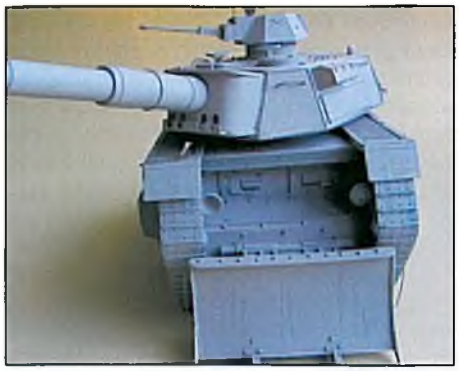

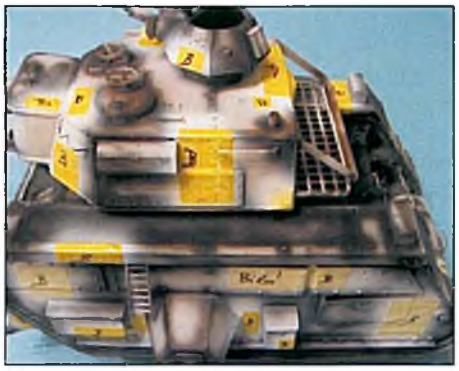

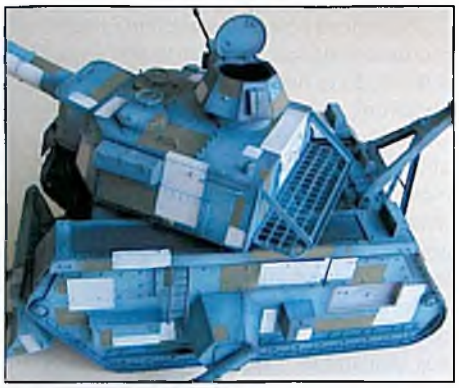

Filtry a patina

Povrch jsem „přefiltroval" sedmi vrstvami Humbrolek (viz foto) v pořadí: červenohnědá, barva kůže, písková, zelená, žlutá, bílá a černá, všechny s ředidlem Agama. Po filtrech přišel na řadu wash kaselskou hnědí, černí železitou a umbrou přírodní (ředidlo Sansodor). Dry-brush jsem zhotovil světlým odstínem jednotlivých barev (světle šedá, žlutozelená a bílá) olejovými Umtonkami. Pokračoval jsem „očipováním" černou a tmavě hnědou akrylkou. Jelikož CDDVéčka v bojích hodně trpěla, domaloval jsem tužkou 8B odřená a oleštěná místa a rezavé fleky, stoky a ostatní špínu za vydatné pomoci okrů a sien (světlý, zlatý, pálený a přírodní pálená).

A jako třešničku na dortu jsem použil nastrouhané pastely a pigmenty, kterými jsem veškeré své snažení ušpinil a zaprášil.

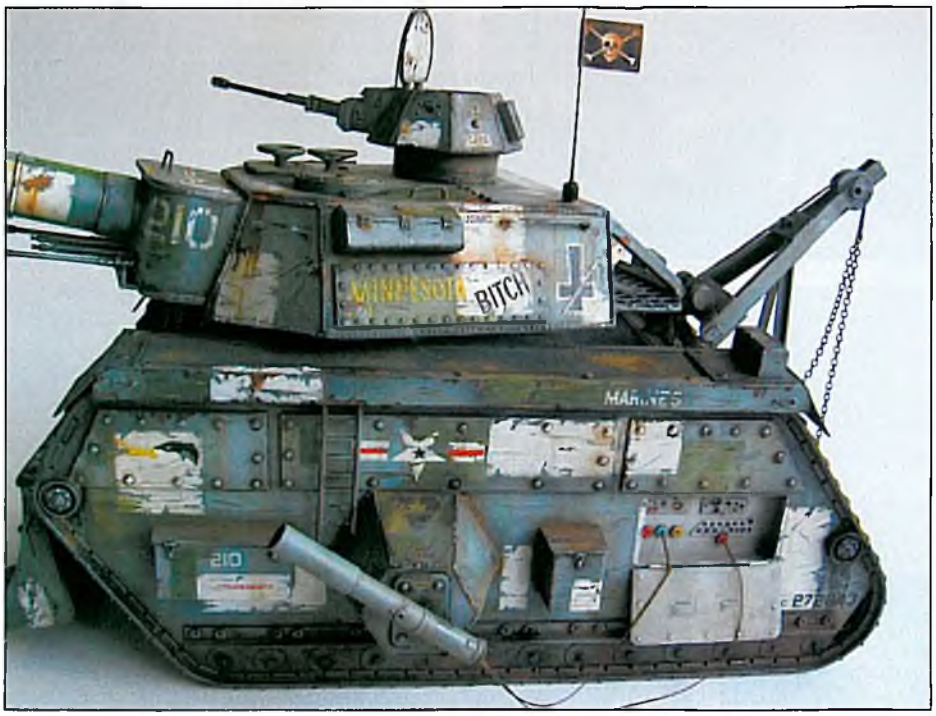

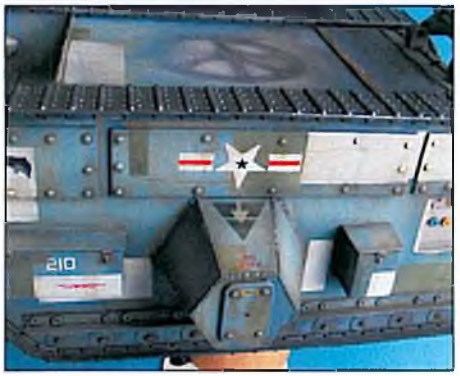

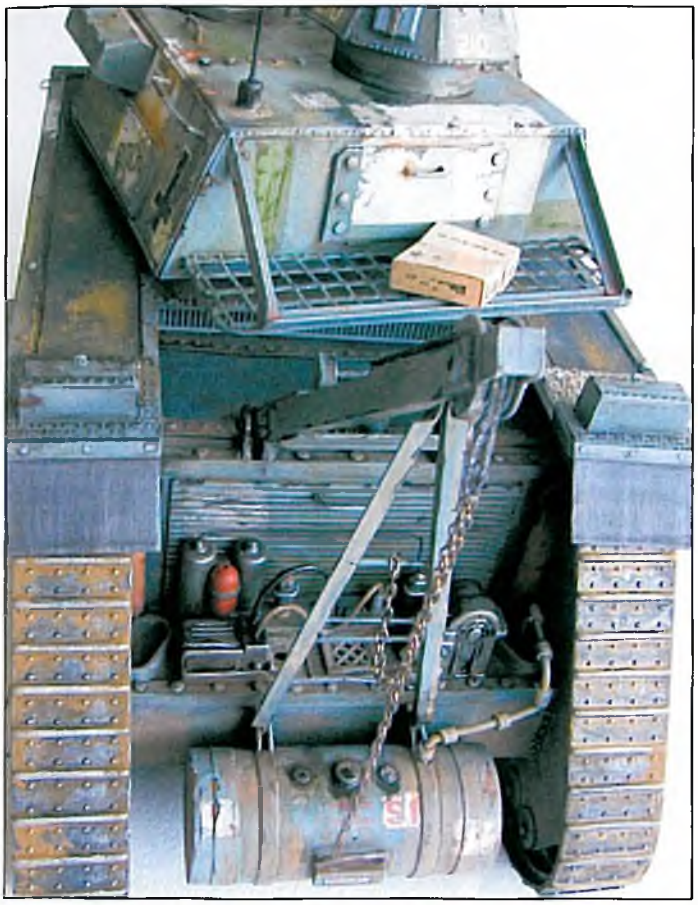

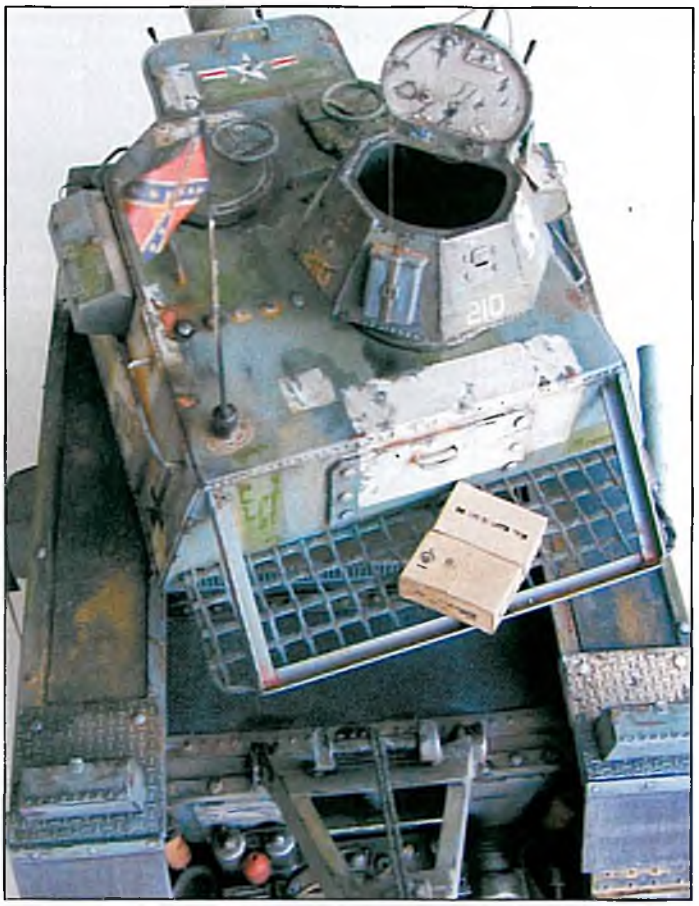

Resumé a poděkování

Stavbou jsem strávil 100 hodin, barvení, patina a dokončovací práce spolkly dalších 150.

Resumé: příjemně strávené dva měsíce, vyléčená chřipka a model CDDVéčka, který je navždy zapsán v historii Válek proti Hydraliskům.

Poděkování drahé polovičce a dvěma malým čtvrtinám naší rodiny za toleranci „když byl tatínek divnej", seděl v kuchyni v hromadě umělé hmoty a výtečně se bavil.

Foto autor

Stručná historie a technická data CDDV D250

Po úspěšném tažení na Střední Východ v roce 2035 (někdy též nazývaném Válka uřvaného Jirky) a z toho plynoucí globální ekologické katastrofě a rozpadu EU, vznikl Syndikát, který v roce 2043 začal experimentovat s klony DNA, získaným při dopadu tzv. Chánovského meteoritu. Na podzim se zrodil první Hydralisk. V lednu 2044 došlo k úniku pěti jedinců z laboratoří Syndikátu, a tím nastala nová epocha lidstva...

Vývoj tanku začal v únoru 2044. Vyšel z tanků 5. generace a osvědčil se jako efektivní obranná zbraň proti Hydraliskům, čemuž prospělo přezbrojení na 120mm kanon v květnu 2044. Od prosince 2044 se datují první pokusy s nosičem jaderných raket země-země. Od roku 2045 jsou rakety standardní výzbrojí, doplňující 120mm kanon, 5 kulometů ráže 12 mm a plamenomet. Váha vozidla v bojovém stavu: 63 tun.

CK PP TOURIST - TEMATICKÉ ZÁJEZDY 2006

1)	4. 2. (so)	**Německo, Norimberk** Mezinárodní veletrh hraček a modelů	1 000 Kč
2a)	16. 5. (út)	**Německo, ILA Berlín** – zahájení mezinár. leteckého veletrhu	1 000 Kč
2b)	20. 5. (so)	**Německo, ILA Berlín** – mezinárodní letecký veletrh	1 000 Kč
3)	1. až 5. 6.	**Brusel + Paříž** – letecký den J. B. Salise	5 100 Kč
4)	6. až 11.7.	**Anglie, Duxford** – Létající legendy	7 900 Kč
5)	7. až 12.7.	**Anglie, RIAT + Farnborough** – letecký den + letecký veletrh	7 900 Kč
6)	20. až 26.7.	**Anglie, Beltring** – Peace and War – vojenské manévry + burza	4 800 Kč
7)	22. až 31.7.	**Great USA** – Oshkosh + Dayton	51 500 Kč
8)	1. až 3.9. (pá – ne)	**Anglie, Duxford** – Spitfire Anniversary Air Show	4 000 Kč
9)	15. 9. (so)	**Německo, Mnichov** – Deutsches Museum	1 000 Kč
10)	5. až 8.10.	**Madrid** – letecké a tankové muzeum	13 900 Kč
11)	20. 10. až 2. 11.	**Great USA** – letecká muzea západu	54 500 Kč
13)	16. 11. až 21.11.	**Anglie, Telford** – modelářská výstava a burza	7 900 Kč

Bližší informace a přihlášky
u CK PP TOURIST,
Aubrechtové 3102, 106 00 Praha 10
Tel./fax: 272 650 744, mobil: 777 017 478,
www.pptourist.cz
e-mail: ckpptour@volny.cz

M. Kvapil: S CK PP Tourist v USA

AIRES

Největší novinkou je „předělávací a otvírací sada" (**4215**) ke stavbě **Focke-Wulfu Fw 190A-3** v měřítku **1:48** z plastikového základu firmy Tamiya. Obsahuje jak odlitky a plechy ke stavbě celého vybaveného pilotního prostoru, tak díly ze stejných materiálů plus dráty ke stavbě makety motoru, náhražku kusu přídě, komplet instalace zbraní (vše včetně krytů s funkčními zámky) a novou šachtu podvozku i s táhly jeho zavírání. Pro přesvědčené předělávače a otvírače je sada zcela nezbytná!

Čtyři „půlpalcáky" v měřítku **1:48**, tedy kulomety **Browning M2 ráže 0,5**, dokonce i **s uložením a nábojovými pásy** obsahuje sada **4272**. Ke stavbě kulometů nabízí výrobce tři

druhy hlavní (zbylé se hodí tam, kde závěrová část není vidět) a dostatek „pryžových", tedy tvarovatelných nábojových pásů. Sada **2043** je určena k vylepšení **Messerschmittu Bf 109G** v měřítku **1:32**, respektive k instalaci

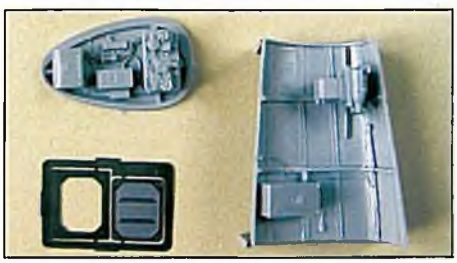

radiostanice do trupu stavebnice Hasegawa. Obsahuje odlitek části vnitřku trupu se všemi výztuhami, dráty a především dvěma „krabičkami". Druhým odlitkem je trupová přepážka s dalšími „krabičkami" propojenými dráty, což dohromady tvoří v názvu slibované radiovybavení. A aby vše bylo v modelu vidět, je součástí sady plech s krytem otvoru, který musíme vyříznout do trupu, a plech s osazením, aby nám vnější kryt do trupu nezapadl. V návodu sice není uvedeno jakou verzi vybavení stavebnice představuje (na internetu jsem namátkou našel, že Bf 109G-2 měl radiostanici FuG 7a, zatímco Bf 109G-3 typu FuG 16z), ale pokud by mezi nimi (nebo jinými, použitými u dalších verzí Gustava) byl rozdíl, znalec, který se pro doplňkovou sadu rozhodne, si to určitě vyřeší.

CALIBRE 72

Zajímavou novinkou je **americký rychlý říční člun LSSC** (Light SEAL Support Craft) v měřítku **1:72** s označením **72013**. Patřil do flotily zvané Brown water navy, neboli námořnictvo hnědé vody. Díky svým dvěma motorům byl člun velmi rychlý, radar a množství střelišť včetně půlpalcáku na zádi mu zajišťovalo slušný bojový potenciál. Byl oblíben také díky poměrně dobré pasivní ochraně, tvořené keramickými destičkami. Stavebnice patří počtem dílů mezi velmi jednoduché a obsahuje drobný lept. Stavba se dá zvládnout za půl hodiny, pak už modelář může řádit při tvorbě diorám.

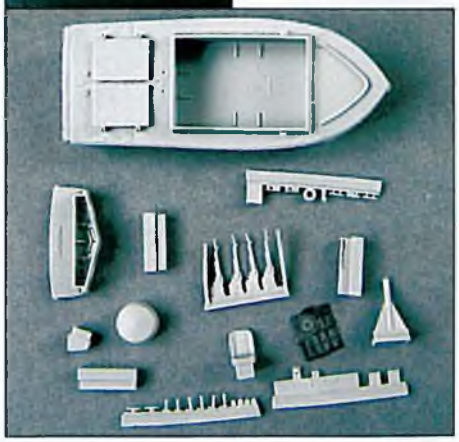

EDUARD

Povedená krabička s oranžovým a stříbrným proužkem okolo pěkného obrázku se změtí letadel v „psím" souboji nabízí **Fokker D.VII (Fok)** v měřítku **1:48** (**8132**). Někdo si

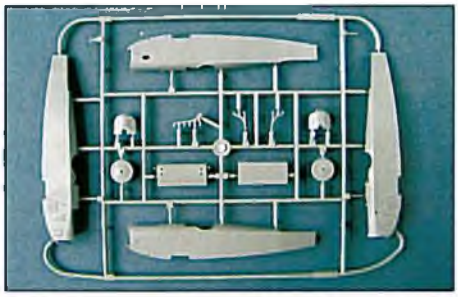

povzdechne: „zase Fokker", jiný ocení, že konečně získá Fokkerův Fokker. Oba budou mít pravdu. Kromě „univerzálních rámečků" s díly pro všechny verze obsahuje stavebnice nový rámeček s dvěma odlišnými trupy, maskami chladičů a rozdílným výfukovým potrubím. Lehce pozměněný je štítek plechových doplňků, také obtiskové archy jsou částečně nové. Mimo šestiúhelníků lozenge na horní i spodní plochy a barevných port přináší jeden arch obtisky znaků pro čtyři nabízené verze zbarvení. Zmínku si zaslouží obtisky s tmavými „léty" na vrtuli, stejně jako oranžové pruhy, držené v požadované vzdálenosti bezbarvým lakem. Celobarevný kvalitně vytištěný návod v úvodu (jen v angličtině) poměrně podrobně shrnuje vývoj letadla, jeho osudy za války a zmiňuje i obdobná letadla soupeře. Po stavebním návodu pak v druhé polovině nabízí na velkých barevných kresbách pohled na vybrané předlohy ze všech stran. Použijeme-li trup s plochými krytkami na přídi, můžeme se rozhodnout mezi letadlem, se kterým létal Paul Aue u Jasta 10, nebo strojem s oranžovými a červenými doplňky, jenž patřil W. Gabrielovi u Jasta 11. Druhý trup lze použít ke stavbě modelu Fokkeru s modrobílým trupem H. Beckera, působícího u Jasta 12, nebo stroje s černobílým ocasem, používaný neznámým pilotem Jasta 2. Celá stavebnice, i každý jednotlivý díl, potvrzují, že výrobce patří ke světové špičce.

Univerální obsah, název i použití mají sady **Seatbelts German WWI (49030)** a **Seatbelts France WWI (49031)** v měřítku **1:48**. Jsou ze stříbrného plechu, na patřičných mís-

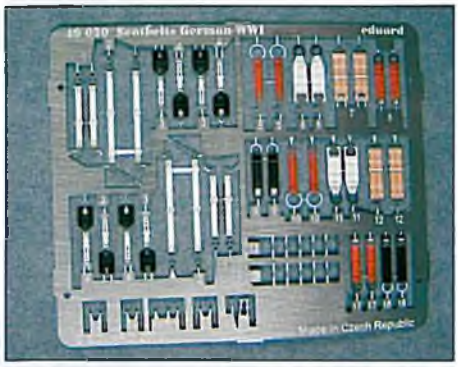

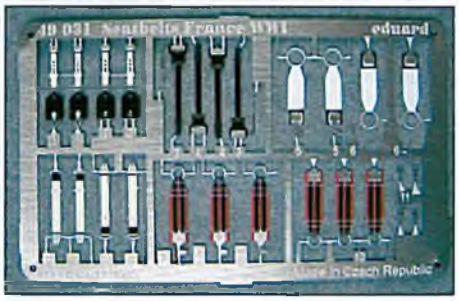

tech nabarvené, a tak je modelář jen oddělí a umístí kam má. Naopak zcela jednoznačné použité mají další dvě sady. První (**73239**) je určena pro stavebnici **Fw 190D-9** firmy

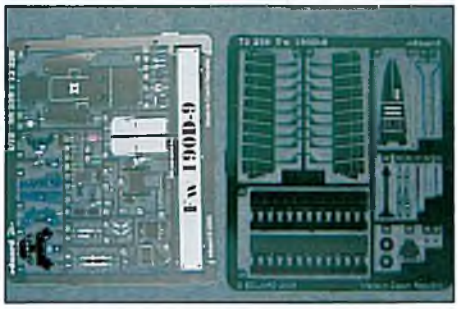

Hasegawa v měřítku **1:72**. Obsahuje jak skládačku pilotního prostoru s dílem barvenými plechy („vana", boční pulty, palubní deska, pedály, táhla, ovladače, pásy), tak držák sedadla, plech na hřbet trupu za pilotní prostor, skládačku vztlakových klapek, vybavení prostoru vnitřku křídla, odkud byly vysunuty, a pár dalších detailů. Velmi podobný obsah má sada **49348** v měřítku **1:48** pro **Focke-Wulf Fw 190A-8** firmy Tamiya, jen díly vztlakových klapek

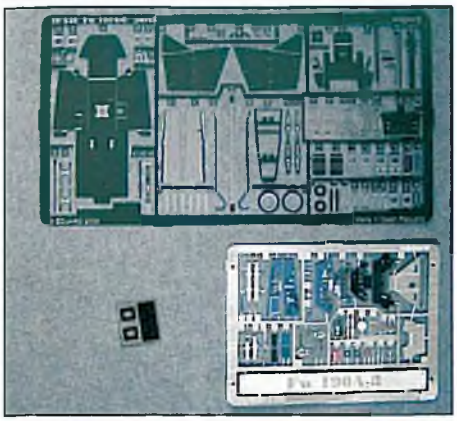

jsou nabízeny v samostatných sadách, ale zato dvojího provedení.

Dvě sady jsou tento měsíc určeny pro stavebnici pozdního **StuGu IV** v měřítku **1:72** firmy Dragon. Ta je v současné době asi nejlepší, překonává i výrobek jinak obvykle v porovnání vítězícího Revellu. V sadě **22091** nalezneme **zimmerit** pro celý povrch vozidla **StuG IV** včetně bočnic

spodní části korby. Aplikace na model je poměrně jednoduchá, výsledky většinou předčí domácí tmelovou tvorbu. V druhé sadě **22101** jsou dvě planžety s neskutečným

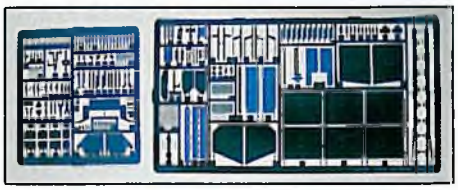

množstvím detailů pro pozdní **StuG IV**, nechybí ani „šircny" a jejich závěsy.

Tři sady na bojovku v měřítku **1:48** jsou určeny po stavebnici, která se zatím příliš v našich obchodech neobjevila. Protože **Panther Ausf. G** v měřítku 1:48 firmy Tamiya je zmenšeninou stavebnice v měřítku 1:35, jsou podobně koncipovány i díly v leptané sadě **28019**. Nalezneme v ní

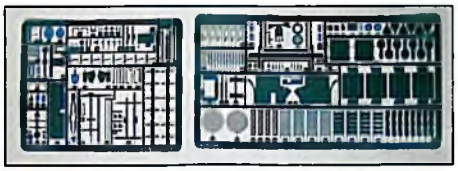

síťky nad rošty vstupů vzduchu, díly motorového prostoru pod nimi, závěsy přídavného pancéřování tvořené náhradními články pás, nářadí a jeho zavěšení. Největší je sada **28020 zimmerit**. Ta obsahuje díly kompletního zimmeritu

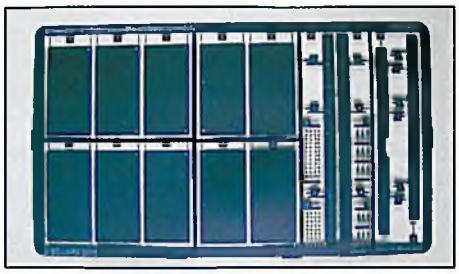

s takzvaným vertikálním vzorem. „Ozimmeritovány" jsou i pláty představného pancéřování.

Sada **28023** obsahuje rovněž přídavné pláty pancéřování (tzv. šircny), ale bez zimmeritu a mimo ně boční lišty a jejich kompletní závěsy.

Největší podíl sad v měřítku **1:35** je určen pro nové stavebnice firmy Trumpeter. Někdy se stane, že se na trh dostane stavebnice typu, který bychom vůbec nečekali. Patří mezi ně vozidlo **Sturer Emil**, kterého byly vyrobeny pouze dva kusy. Přes tento fakt si můžete zakoupit k plastikové stavebnici i řadu doplňků, jako soustruženou hlaveň, článkové pásy a lepty. Sada leptů firmy Eduard pro **Sturer Emil** má označení **35819**, její hlavní součástí jsou schránky na

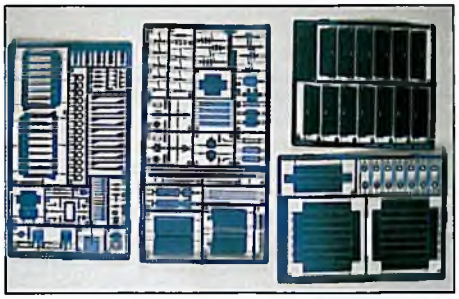

munici složené z desítek dílů, dále detaily interiéru a závěsy na nářadí. Sada **35858** je určena pro protiletadlový systém 2K12 spíše známý pod kódem NATO jako **SAM-6**,

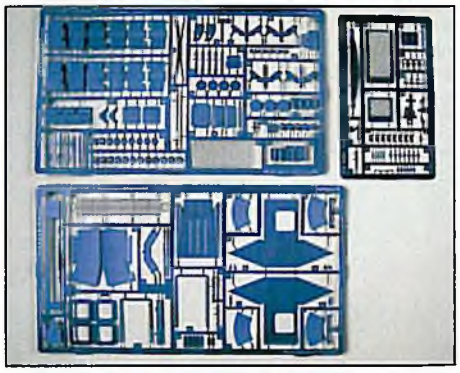

který si poprvé získal respekt v Yomkippurském konfliktu a sloužil a slouží v naší armádě. Spíše než velké celky hledejte v sadě drobné detaily pokrývající povrch celého vozidla, z nichž největší jsou blatníky, výjimkou proti standardu jsou čelní strany periskopů a špičky stabilizátorů raket. Jednou z posledních novinek firmy Trumpeter je osmikolový **LAV-25 Piranha** (**35859**). Stavebnice je nepo-

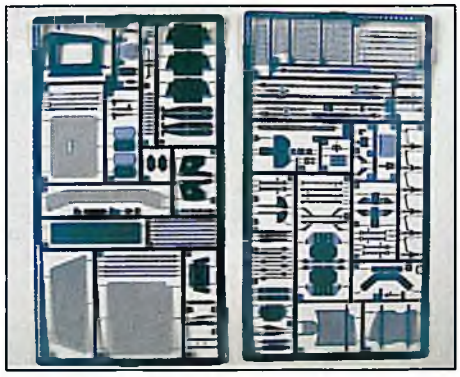

rovnatelně lepší než její předchůdci z produkce firem Esci a Italeri. Největším oříškem bude lepení síťových sestav na věž. Protože součástí stavebnice jsou figurky amerických mariňáků, pamatuje na ně leptaná sada přezkami na výstroj a popruhy na zavěšení zbraní.

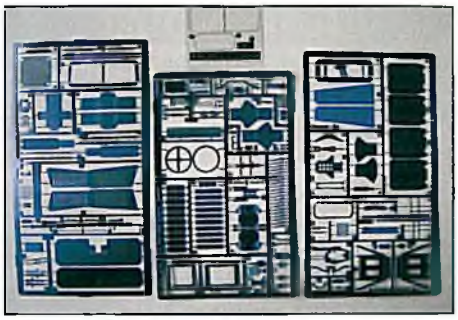

Dvě sady vylepšují už letité stavebnice firmy Italeri. **35834** je označení sady pro **GMC 2 1/2**. Tato přes dvacet let stará stavebnice dvouapůltuny má pěkně zpracovaný podvozek, celokovová uzavřená kabina je zajímavou alternativou k otevřené z produkce firmy Tamiya, bočnicím dokonce nechybí naznačení struktury dřeva, takže pořízení rozsáhlé sady rozhodně nebude plýtváním penězi, ale naopak prostředkem k dotažení modelu na špičkovou úroveň. Tomu napomůžou výztuhy a sklopné podpěry lavic, blatník, ochranné sítě před reflektory, spony na nářadí a mnoho dalších detailů. Nechybí mezi nimi ani drobnosti na půlpalcový kulomet. **Dodge WC-54 Ambulance** má ještě delší historii, protože formy patřily v sedmdesátých letech firmě Peerless-Max, později výlisky přebalovaly Italeri, Testors a Bílek. Ačkoli firma Skybow (přebalováno nyní AFV Club) vyrobila několik nástaveb na podvozku dvouapůltuny, sanitka mezi nimi nikdy nebyla. Základní stavebnice je opět velmi dobrá, z leptané sady můžeme doplnit detaily interiéru, stupátka se „vzorkovaným" plechem, logo firmy Dodge na motorový kryt a další detaily. Sada má označení **35814**.

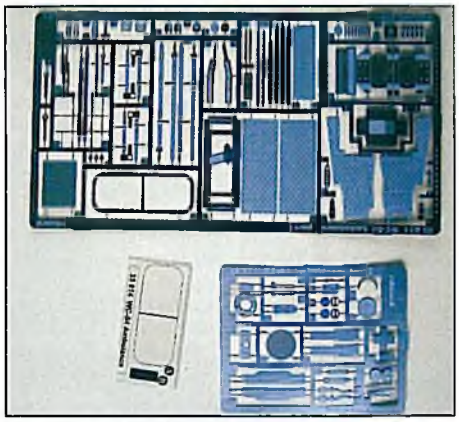

Poslední dvě sady jsou z řady Zoom. Mezi ty nejprodávanější bude určitě patřit **TP084** pro **KV-1** firmy Trumpeter.

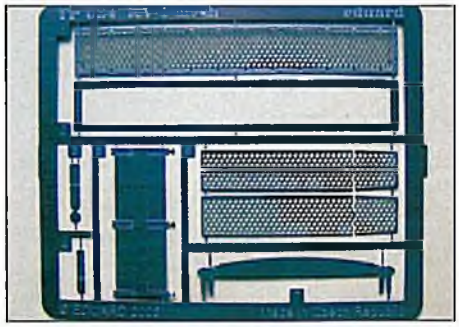

Výborná stavebnice mnoho vylepšení nepotřebuje, sítky a pila jsou ale nutností, protože ty si budeme vyrábět na koleně těžko. Druhá sada obsahuje protiprachové zástěny na přídavné pancéřování tanku Leclerc a má označení **TP085**.

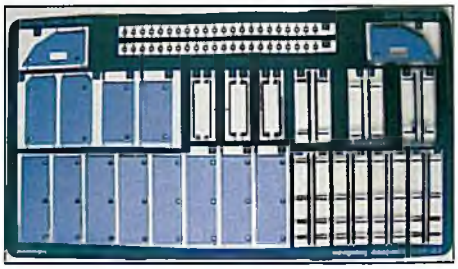

GOFFY MODEL

O firmě jsem nějakou dobu neslyšeli, o to příjemněji překvapila záplava doplňků, konverzí a kompletních stavebnic v měřítku **1:72**. Doplňkové sady jsou dvě, obě obsahují velké množství **zbraní sovětské výroby z druhé světové války**. Sada s označením **7246** obsahuje šest kulometů

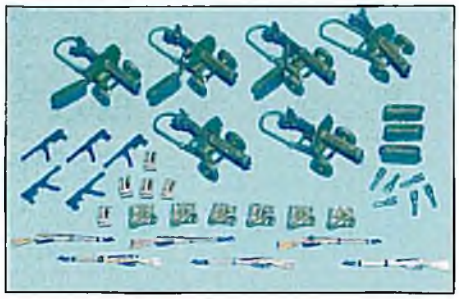

Maxim s kolovým podvozkem, tři zásobníky na střelivo, šest granátů vz. 1943, stejný počet pušek Mosin a pět samopalů PPŠ-43 se zásobníky. Druhá sada **7255** nabízí šest

samopalů Špagin PPŠ-41 s odděleným bubnovým zásobníkem, šest protitankových pušek PTRD-41 ráže 14,5 mm, zavedených krátce před začátkem operace Barbarossa, odstřelovačské samonabíjecí pušky Tokarev SVT-40, kulomety Děgtarjev MGM-27, kulomety DT ráže 7,62 mm, batohy a velké množství různých zásobníků. Koupí sad dostáváme množství zbraní do velké řady diorám, k ověšení nebo naložení vozidel a protože mnohé byly na východní frontě používány rovněž Wehrmachtem, můžou sloužit při různých konverzích figurek.

O egyptské konverzi tanku **T-34/85** na ráži **122 mm** jste si mohli přečíst v Modeláři 12/2005, sadou **7256** dostávají

šanci i stoupenci menší modelové velikosti. Konverze, sestávající z velkého odlitku věže, kanonu, jeho zavěšení a kol tzv. modernizované verze, je určena pro stavebnici T-34/85 firmy Revell, nic by ale nemělo bránit jejím použití třeba na nových výrobcích firmy UM.

Poslední tři sady jsou namířeny na ctitele Izraelských obranných sil v měřítku **1:72**. Všechny mají jako základ sadu **7245 interiér M-113 IDF**. Obsahuje spodní část

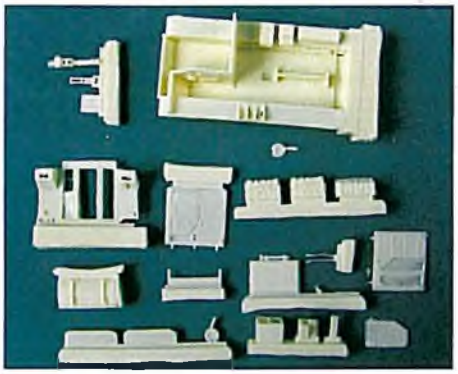

korby s podlahou a přepážkami, podvozek (kola a pásy) odlité z jednoho kusu. Zadní pancíř se dá postavit buď se sklopenou rampou, nebo pouze s otevřenými dveřmi. Pokud stavíme „obyčejnou" M-113, musíme dokoupit stavebnici Italeri (dříve vyráběná firmou Esci). Druhé dvě sady používající stejný základ jsou kompletní odlévané stavebnice. V krabičce s označením **7257** naleznete variantu s jeřábem HIAB nazývanou **M-113 Fitter**. Vozidlo je díky malému výkonu svého motoru využíváno spíše jako opravárenské než vyprošťovací, velikost střešního poklopu umožňuje ve vnitřních prostorách přepravovat celý náhradní motor pro jakékoli jiné vozidlo. Zajímavostí je, že Fitter nikdy nebyl používán jednotkami US Army.

Protože M-113 byla v podstatě nouzovou konstrukcí s motorem z autobusu a hliníkovým „pancéřováním", je neblaze proslulá nedostatečnou ochranu vezeného výsadku. Jediný zásah z RPG končíval obvykle požárem vozidla, který často nikdo nepřežil (proto přezdívka Zippo). To byl důvod, proč Izraelci vyvinuli přídavné pancéřování sestávající z perforovaného plechu navařeného na držáky (pancéřování TOGA), které způsobí předčasnou explozi RPG. Takto upravená vozidla byla přezdívána **Zelda**. Kompletní odlévanou stavebnici Zeldy v měřítku **1:72** naleznete pod označením **7258**.

K vylepšení stavebnice letadla **S-4B Viking** firem Esci či Italeri (na obalu i v návodu Italery) v měřítku **1:48** (a k zajištění modelu proti odfouknutí větrem) nabízí firmy odlitky vybavení „otvorů" na spodku trupu. Základem je 113 mm dlouhý společný díl pumovnice a šachet hlavního podvozku, k němu pak máme odlitek přední šachty, kryty

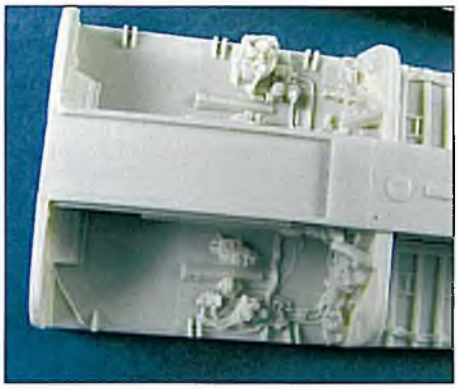

všech prostorů se vzpěrami a spoustu menších součástek. Fotografický návod se zdá přehledný, nicméně jsem v něm nenašel jak naložit s díly 14, 15 a 28, které vypadají jako podvozkové nohy. Asi to podvozkové nohy budou a nad původní plastikovou stavebnicí si s nimi určitě poradíte. Námi recenzované výrobky Goffy jsou kvalitně odlity, drobné problémy s ohnutím nastaly u několika dlouhých tenkých dílů. To ale spraví trocha horké vody a přiměřené násilí.

ITALERI

Je s podivem, že stavebnice v měřítku **1:72** jednoho z nejdéle sloužících letadel druhé světové války, které se zúčastnilo konfliktů v Koreji, Africe, Vietnamu a Latinské Americe, **B-26K Counter Invader**, se objevuje až teď. Pod

označením **1249** ji vyrobila firma Italeri. Od starších verzí se odlišovala absencí střeleckých věží, odlišnými vrtulemi a kryty motorů, a přidí s osmi kulomety. Stavebnice má 116 dílů s poněkud tlustším rytím do hloubky. Některé detaily (motory, kola) jsou kapku horší, takže možnost nápravy dostanou výrobci doplňkových sad. V krabici nalezneme velké množství podvěsné výzbroje a obtisky na pět verzí (třikrát vietnamské období, 2x konžská letadla). Podle zpracování dílů (například výřezy v trupu), si můžeme vsadit, že nás čekají i předchozí varianty.

JK RESIN

K drobným doplňkům, jimiž lze model znatelně vylepšit, patří odlitky dodávané firmou v malých pytlících. Jedna (**72009**) obsahuje dva německé kanony **MK-103** ráže 30 mm v měřítku **1:72**, druhá (**72008**), nazvaná **MG-FF, MK-108**, pak šest polyuretanových odlitků, z nichž lze po-

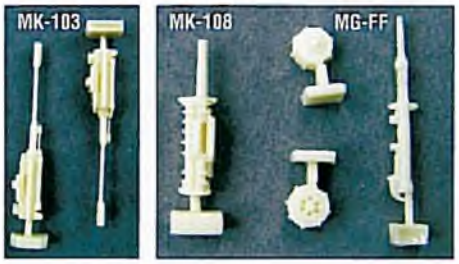

stavit po dvou zbraních v názvu uvedeného označení. Zatímco kanony MG/FF ráže 20 mm o hmotnosti 26,3 kg byly licenční Oerlikony, kanony Mk-103 a Mk-108 ráže 30 mm (Mk = Maschinenkanone) vyvinula na společném základě firma Rheinmetall-Borsing. Lišily se délkou hlavně, hmotností a tím i použitím. Zatímco dlouhé MK-103 o hmotnosti 146 kg byly instalovány do křídel některých „bitevních" verzí Fw 190, pokusně do Me 262 a Ta 152C-3 či Do 335, kratší, levnější a jen 58 kg vážící Mk-108 se staly výzbrojí Bf 109, Bf 110, Fw 190, Ta 152, Ta 154, He 162, He 219, Me 410, Me 262 nebo Me 163.
Výrobce se zaměřil na další varianty výzbroje modelů ze stavebnice **StuG. IIIG** firmy Revell v měřítku **1:72**, které se dají považovat za konverze. Pod označením **T72014** na-

lezneme **kanon StuK 40 L/43 s odlévaným štítem Saukopf**, druhá sada **T72015** obsahuje **StuK L/43 s hranatým štítem**. Obě sady se svou kvalitou vyrovnají soustruženým hlavním firmy Aber, mají odvrtané úsťové brzdy i hlavně.

LEGATO

Je asi málo starších modelářů, kteří by aspoň jednou nepostavili model naší nejlepší předválečné stíhačky **Avie B-35.1** z produkce Kovozávodů Prostějov, ale asi není mnoho těch, kteří dali do kupy vakuform téhož typu firmy MPM. Šance, že se tento typ ve **čtvrtce** ve vaší vitríně objeví, se výrazně zvětšila, protože Legato na trh uvádí novou odlévanou stavebnici. V klasické legátovské krabičce s měkčím papírovým víkem nalezneme sedmadvacet odlévaných dílů, podtlakově tvářený překryt kabiny, planžetu fotoleptaných dílů s detaily pilotního prostoru, obtisky a acetátový podklad přístrojové desky. Povrch dílů má linky paneláže do hloubky a velmi jemné a decentní nýtování. Stavba by neměla činit problém nikomu, kdo už alespoň trochu ví, jak pracovat s odlévanými díly. Stavebnici s označením **4835** doporučuji všem milovníkům československého letectva i proto, že se prodává za velmi vlasteneckou cenu.

MPO

Firma se už delší dobu zabývá výrobou sádrových odlitků dláždění. Ty se dají využít jak do diorám, tak v kombinaci s dřevěnou podložkou jako výstavní podklad pod model. Všechny novinky tohoto měsíce jsou v měřítku **1:35**. **35004 městské dláždění** (207 mm x 317 mm);

35006 cesta s dlážděním tvaru V (177 mm x 317 mm);

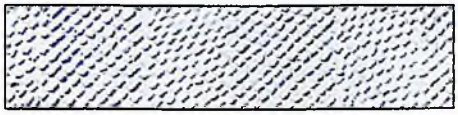

35007 dláždění - úzká ulice (315 mm x 138 mm);

35008 obloukové dláždění (320 mm x 181 mm);

35009 dláždění rovné široké (176 mm x 318 mm).

Výjimkou je sada **35010 cihlová zahradní zeď**, ve které naleznete tři sloupy a tři stěny. Všechny díly mají velmi pěkný reliéf, některé cihly jsou mírně potlačeny, některé naopak vystupují, najdeme i zubem času poškozená místa. Bohužel je reliéf pouze na jedné straně odlitků, takže zeď můžeme použít jako lem okraje diorámy, nebo musíme druhou stranu dorýt.

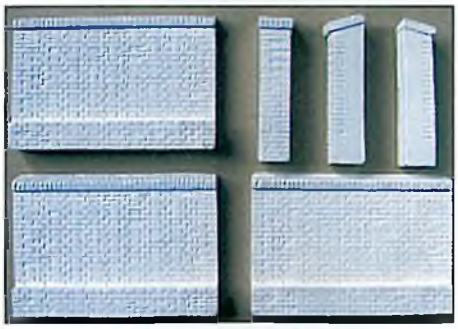

PLUS MODEL

Produkce firmy doplňků do diorám je charakteristická střídáním výrobků, které lze nazvat „modelářský hardware" (cihly, dlažební kostky, budovy ruiny) a nápaditými zajímavostmi. Spíše do druhé skupiny patří nové doplňky do diorám – **Hračky** (214; 1:35)

a **Králíkárna** (218; 1:35). Asi nejfrekventovanější budou ze sady hraček medvídci, protože je posádky tanků někdy používali k výzdobě vozidel, nebo se dají naložit na korby jako součást „osvobozené" výbavy. Ještě širší použití má sada 218, neboť králikárny dlouhou dobu tvořily součást za-

hrad městských i venkovských stavení. V sadě nalezneme lept s dvířky, odlitky kotců, tří ušáků a jedné kočky (což vzbuzuje poněkud nechutné asociace). Pokud chcete ušákům do kotců nacpat seno, použijte nastřihanou utěsňovací koudel.
Kromě drobností pro radost vydala firma i dvě kompletní odlévané stavebnice aut. Pod označením **198** nalezneme **Ford WOT 3**, což byl jedenapůltunový nákladní automobil

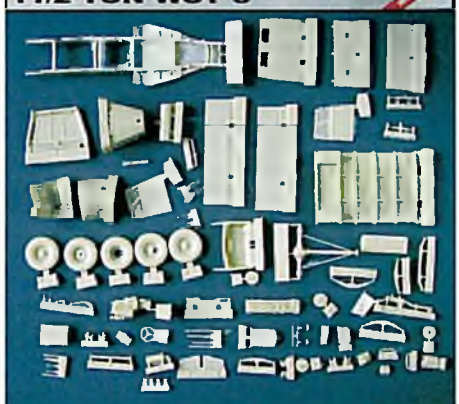

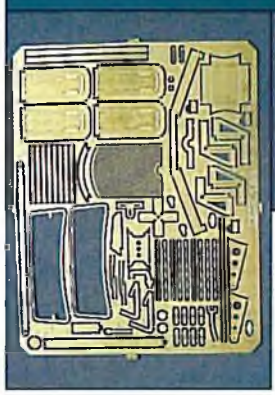

vyráběný za druhé světové války ve Velké Británii v počtu přibližně 18 000 kusů. Vozidlo bylo konstruováno pro možnost využití různých nástaveb (včetně dílenské), což jej činí pro modeláře velmi atraktivním. Automobily požívala britská armáda, RAF a v úpravě s otevřenou kabinou také indická armáda. Ve světě se dochovalo několik funkčních exemplářů. Stavebnice v měřítku **1:35** je kompletně odlévaná, obsahuje velký arch leptů a obtisky s označením dvou verzí, zajímavější je vozidlo v pouštní kamufláži s označením Svobodných Francouzů bojující u Bir Hakeim.

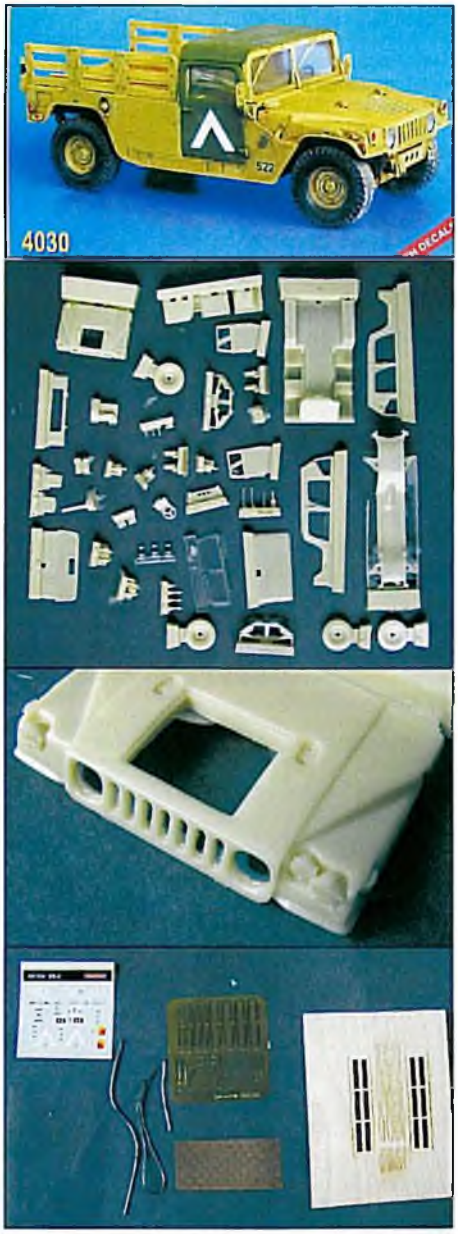

Druhá stavebnice s označením **4030** rozšiřuje řadu výrobků v měřítku **1:48**. Krabice standardních rozměrů obsahuje kompletní stavebnici **M998 Hummer Cargo**. I v tomto případě jsou odlitky velmi kvalitní, bez bublin a s minimálními nálitky. Mimo fotoleptu a označení tří vozidel (standard Nato, Pouštní bouře a IFOR) je tentokrát ve stavebnici dřevěná deska s laserem vyřezanými bočními zábranami nákladového prostoru. Tato technologie skýtá netušené možnosti pro další využití. Stavebnice je na špičkové úrovni a můžeme ji využít i jako vhodný doplněk k moderním letadlům v měřítku 1:48.

QUICKBOOST

Asi nejvíce očekávanou sadou z produkce firmy jsou dva díly tvořící opravený vstup vzduchu stavebnice **MiG-21F-13** firmy Revell v měřítku **1:72** (**72012**). Opravuje totiž nejzávažnější chybu jinak velmi povedené stavebnice, jejíž recenzi jste si mohli přečíst v Modeláři 4/2005. Podobně je na tom i sada **72021** která nahrazuje všechny hlavně všech **osmi browningů** v měřítku **1:72** ve

střeleckých věžích bombardéru **Avro Lancaster** firmy Hasegawa. Hlavně mají oválné perforace a odvrtaná ústí, stačí jenom původní odříznout a vlepit nové. Výsledek je nesrovnatelný a v podmínkách běžné modelářské díl vlastními silami nedosažitelný.

Poslední v měřítku **1:72** je sada obsahující výřez motoru pro stavebnici **P-38J firmy** Academy. V sadě s označením **72014** nalezneme tři díly, dva detaily potrubí a „krabici"

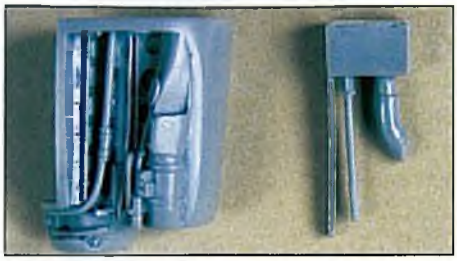

s reliéfem části motoru Allison V-1710. Opět je vše podřízeno filosofii minimálního řezání do modelu a maximální jednoduchosti zástavby.

Pro **čtvrtku** firmy Academy **MiG-21MF** je určena sada obsahující lapače vzduchu s do hloubky odvrtanými ústími (**48021**).

REVELL

Nejlepší je být první, řekli si u firmy Revell a po ukončení úspěšné sezóny přišli s modelem Formule 1 týmu McLaren Mercedes v měřítku **1:24** v podobě, v jaké s ním vloni soutěžili Raikkonen a Montoya. Stavebnice (**07241**) obsa-

huje tři rámečky s 60 díly, vršek karosérie, čtyři pneumatiky z měkké pryže, dvě čiré součástky, rozměrný obtiskový aršík s potřebným označením a jako bonus malý aršík s opravdu „kovovým" znakem firmy Mercedes a „zlatem" i „stříbrem" na zavěšení zadní nápravy.

TALLYHO!

Pytlík s označením **Československé letectvo** (**72047**) a dodatkem **poválečná éra, 1945-1957**, obsahuje nikoliv „éra", ale obtisky československých výsostných znaků. Na jednom aršíku všechny s modrým lemem, na druhém i bez lemování. Největší lemovaný znak má průměr 31 mm, nejmenší 4 mm, nelemované pak jsou od průměru 22 mm po 5 mm, každý 3x pro obě poloviny letadla. Chtělo by to ještě pojednání o tom, jaké znaky byly na kterém typu, ale to už je roz-

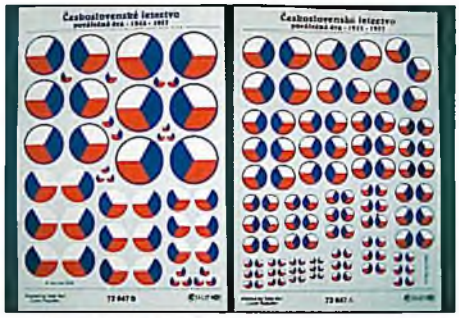

hodně nad rámec běžného návodu, který proto v této sadě ani není.

VALOM

Devastator byl zajímavý bombardovací a torpédonosný letoun US Navy, nicméně modeláři specializovaní na měřítko **1:72** byli dosud odkázáni jen na prehistorickou stavebnici firmy Airfix. Změna přinesly stavebnice **77010** a **77011** v dostatečně tuhých krabicích s ucházejícími kresbami na víku. Obsahují díly ke stavbě modelů letadel **TBD-1 Devastator (early 1938)** a **TBD-1 Devastator (1942)**. Základem obou je plastikový rámeček s 31 díly. Ve srovnání s letitou předchůdkyní mají stavebnice křídlo nedělené v místě

sklápění, zato o větší hloubce a s jemnějším vlnitým plechem. Na trupu nejsou vystupující nýty, ale rytí do hloubky, byť příliš výrazné. Z necelé dvacítky odlévaných dílů je nejpovedenější podlaha se sedadly dvou členů osádky, přepážkou a bočními pulty. Zdařilé jsou drobné součástky a díl představující vnitřek „šachty" na zasunutí konce torpéda. Horší, protože se třemi velkými bublinami, je kryt motoru. Odlitek dvouhvězdicového motoru není o mnoho lepší než výlisky Airfixu a nejmenší užitnou hodnotu má asi odlitek těla torpéda. Vcelku zhotovený překryt kabiny je tlustý, zhotovený z tenké fólie by určitě byl lepší. Podařené jsou plechové díly, představující zejména palubní desku, pedály, upínací pásy a detaily torpéda. Návod o 12 stranách je vytištěn na luxusním papíru. Kromě obvyklého připomenutí historie předlohy a kresleného postupu obsahuje „starší" stavebnice celostránkový výkres a na dvou dvoustranách barevná čtyřpohledová schémata zbarvení a označení letadel z USS Lexington a USS Saratoga. Druhá stavebnice se liší vlastně jen odlitkem pumy místo torpéda, krytem motoru bez bublin, ale s nálitkem, obtisky a částí návodu se schématy zbarvení. Stroje z USS Enterprise a ostrova Wake se však lišily jen čísly, na což by jedna kresba stačila.

Artur Model Centrum

P. O. Box 79, 274 01 Slaný

tel.: 312 523 556, e-mail: info@artur-m-c.cz

internetový obchod

www.artur-m-c.cz

navštivte naší novou prodejnu:

Praha 5-Smíchov, Na Bělidle 1/63

tel.: 242 487 024

Většinu výrobků z rubriky Pod pokličkou pravděpodobně najdete mezi dalšími 20 957 položkami naší nabídky.

CP BOOKS

Encyklopedie českého a slovenského letectví I
Václav Šorel

Rozměry, grafickým zpracováním, kvalitou tisku a částečně i obsahem monumentální publikace (formát 215x315 mm, 448 stran) stručně představuje česká a československá letadla od rakousko-uherských počátků po rozpad ČSFR v roce 1993. Na závěr je, jako informace o připravovaném druhém dílu, kapitola „Krátká sonda do českého letectví po roce 1993" a informace o příletu prvních českých Gripenů.

Encyklopedie bývá definována jako souhrnné zpracování jednoho nebo všech vědních oborů, zpravidla v abecedním uspořádání. Zatímco první část definice lze na knihu vztáhnout, ono „zpravidla" Václav Šorel pominul a pokusil se letadla roztřídit jednak do letopočty ohraničených kapitol (první světová válka, 1918-1939, po roce 1945), jednak podle uživatelů (Slovenský stát, policejní letectvo) a určení (vrtulníkové letectví, zemědělské letectví). Tím vznikl mišmaš, znesnadňující vyhledávání, respektive vyžadující od čtenáře určité základní znalosti (zda je letadlo dopravní či aerotaxi, spojovací, nebo cvičné), jež však třeba chtěl získat právě z encyklopedie. Další zmatek vnáší, že některá letadla sloužila déle a jsou tak zařazena do více kapitol, i to, že do rejstříku knihy jsou typy řazeny jak podle čs. vojenského označení (D-43 každý nezná), tak podle výrobce (Let L-410, Aero A-100), podle typového označení (M-1C Sokol, Be-50), nebo úplně jinak (Padákové křídlo Limit). Důsledkem je, že například Fi 156 Storch v rejstříku figuruje pouze jako K-65 Čáp, ale zato je v knize na třech místech s dodatky - armádní, - civilní, - policie. Nebo se u označení S-104 dozvíme, že to byl MiG-17, ale pod M nalezneme jen MiG-19S, který naopak jako S-105 budeme hledat marně. Nezbývá nám tedy, než slovo encyklopedie v názvu pominout a knihou si jen tak listovat. Nejprve nás při tom asi zaujme grafická úprava. Poměrně „vzdušné" stránky, s velkými mezerami mezi fotografiemi (tím obrázky zmenšenými) či popiskami (sotva čitelnými) a textem, jsou svislým barevným pruhem dělené na bílou a zelenou část. Názvy letadel a čísla stránek jsou zdvojené (menší černý nápis na větším bílém), což je možná „umělecké", ale rozhodně zhoršuje čitelnost. Každé letadlo je na stránce představeno třemi fotografiemi, „povídáním" (bílý podklad), technickým popisem a tabulkou základních údajů (stěží viditelné zelené písmo na zeleném podkladu). Vše završuje na každé stránce barevný bokorys jednotné délky, díky čemuž nemáme představu o velikosti letadla – z dopravního Il-62 je bezmála silueta, zato na obrázku Kuňkadla lze počítat šrouby. Pokud vám budou barevné kresby povědomé, je to tím, že už vyšly v časopisu ABC a v knižní podobě se objevují nejméně potřetí. Bohužel za léta pokročilo poznání a některé „kamufláže" jsou přinejmenším problematické La-7, Il-2), nemluvě o tom, že všechna letadla v barvě kovu jsou nakreslena jako bílá.

Základní texty jsou psány poněkud populárnější formou, naopak technický popis je až moc „suchý". Pozornost si zaslouží i popisky, jejichž „hloubka" někdy udiví („zbraně měl Iljušin skutečně hrozné", s. 127; „zád devětadvacítky musí zaujmout každého", s. 149; „zajímavý pohled na navulkanizovanou zadní část trupu", s. 169).

Už při zběžném listování mne leccos překvapilo. Třeba „reklamní sdělení" – typové označení B737-300 Fischer (s. 415); PZL-104 létá s reklamou Kodak (s. 371); ...letadlo s vylosovanými čtenáři časopisu ABC (s. 265). Zjistil jsem také, že u bokorysu La-5FN chybí popis zbarvení (s. 105), že na stránce věnované Spitfiru LF Mk.IXE je na dvou fotografiích ze tří Liberator, že replika Fokkeru Dr.1 má být v měřítku 1:9, že stejná fotografie se objevuje na s. 67 a 340 a že některá letadla na fotografiích při ořezu přišla o přídě. Další nemilá překvapení nás čekají, když se do textu zahloubáme.

Asi největším přínosem knihy je, že navzdory problematickému setřídění nabízí základní přehled československých letadel, provázený velmi dobře reprodukovanými dobovými fotografiemi. Čím víc se však blížíme k současnosti, tím častěji se objevují fotografie méně kvalitní. Autor nepoužil fotografie nejlepší, ba ani velmi dobré, nýbrž získané z různých archivů, sluncem vybledlé na nástěnkách, či pořízené vlastnoručně. Problém je, že mnohé vznikly během akcí pro veřejnost, v hangárech či muzeích, obsahují mnoho rušivých prvků a ne vždy poskytují dostatečně jasnou představu o letadle, nebo je na nich velmi malé. Občas se také objevují záběry téměř stejné (MH-14, s.319).

Patřím ke generaci, která v době informačního temna „vyrůstala na Sorelovi", jenž léta důsledně a vytrvale šířil leteckou osvětu (za to mu dlužíme pomník). Jeho encyklopedie sice čtenáře nepřekvapí novými poznatky a ani poměr cena/přínos pro ni nevychází nejlépe, ale přesto si v ní můžeme s potěšením listovat. Václav Šorel nám tentokrát možná ukázal kudy cesta nevede, ale léta staví mozaiku, na kterou můžeme navazovat.

mas

SAMI 12

Kromě mnoha menších recenzí a představení novinek „stavěcí" články Night Sky Meteor (Gloster Meteor NF.11/13, Classic Airframes, 1:48) s 10 barevnými bokorysy, Big Falcon (F-16C, Academy 1:32); P-51D Mustang s výkresem (Trumpeter 1:24); zcela přestavěný Wellington (MPM 1:72) s 30 fotografiemi detailů předlohy, fiktivní Savoia S.21 (Fine Molds, měřítko neuvedeno); fotografie ze soutěží v Berkshire a Wieze. Anglicky

SAMI 1

Special Report – zkušební výlisky Messerschmittu Bf 109A/B (Clasic Airframes, měřítko neuvedeno), F9F-8T Cougar (Fisher Model 1:32); Paul Janicky napsal pro SAM 100 recenzí; krok za krokem Polikarpov I-152 (Classic Airframes, 1:48) ve Finsku, 10 barevných bokorysů; Albatros C.XII v Polsku (Armo/Jadar, 1:72) včetně barevných bokorysů, výkresu a dobových fotografií. Zcela přestavěný Hawker Hurricane (Revell, 1:32); Westland Lynx (Airfix 1:72), DHC Otter (1:72); fotoreportáž z Telfordu. Anglicky

AVIONS 148

Morane 406 proti Messerschmittům Bf 110 (dobové fotografie, mapy, 10 barevných bokorysů MS-406, třípohledové barevné schéma Bf 110); Skutečný PZL.50 Jestrzab; Operace Etappenhase; Dornier Do D (historie, fotografie, 4 barevné bokorysy, 3 strany výkresů). Pionýři: Sloan „bicurve"; fotoalbum: Dva roky Escadrille 58 (dobové fotografie z let 1915-17, barevné bokorys); Poslední sovětské Cataliny (6 barevných bokorysů, dobové fotografie. Portrét: Wilhelm Frankl; pilot a jeho letadlo – Sadaaki Akamatsu a model A6M5 Zero. Francouzsky

WINGMASTERS 49

Avro Lancaster (Haseagwa 1:72) včetně barevných bokorysů, dobových fotografií a popisu historie. Fiat CR-42LW (Italeri 1:48); Fairey Barracuda, Brewster F2A-3 (oba Special Hobby, 1:48). Z historie: Fokker Dr. I (dobové fotografie, 6barevných bokorysů), Fokker Dr. I (Roden 1:32), Farman (SNCAC) NC 223.4 (Azur 1:72); Fiat G.55/1 Centauro, Fikker D.XXI (MPM)

FIGURINES 67

Reportáže ze soutěží: Limoges 2005, Folkestone (Euromilitaire) 2005, Couüron 2005, Saint Vincent 2005; Uniformologie: Voltížéři císařské gardy (1810-1815), pěší Dragouni 1806; Scratchbuilt: busta arabský jezdec XII. století; Ploché figury: Bonaparte u pyramid (Egypt, 1798-1801); Jak barvit kovové helmice; Tvorba Bruna Leibowitze

REVI 62

Jack Ensch na F-4 Phantom, 9 barevných bokorysů a 5 stran výkresů; Jürgen Harder, eso Luftwaffe; barevné bokorysy a fotografie Bf 109; Dewoitine D.510 C v Říši bílého slunce; barevné bokorysy a výkres 1:72; Kentauři na italském válečném nebi III. (ANR); barevné kresby G.55; Fotoalbum 39-45 Focke-Wulf Fw 190A-3 Hans „Assi" Hahna; Lov na Mosquito - vzpomínky nočního stíhače Herberta Altnera Me 262

Před časem jsem úplnou náhodou ve videopůjčovně objevil korejský film Tae Guk Gi, aka The Brotherhood of war, aka Pouta války, pojednávající o korejské válce. Nezaváhal jsem, zkouknul a doporučuji. Tae Guk Gi je označení korejské vlajky. Film je velmi zvláštní; viděl jsem už hodně válečných filmů, ale naturalističtější (větší řezničina) snad ještě nebyl natočen. Ve scénáři se střídají geniální momenty (doba těsně před válkou, násilné odvody, válečné scény atd.) se scénami, z nichž kape patos. Některé zápletky připadají evropskému divákovi hůře uvěřitelné, ale často se velmi zajímavě vyvinou. Mimochodem patos a vlastenectví korejskému filmu můžeme těžko vyčítat, stejně jako nevyčítáme íránským filmům rozvláčnost. Hudba je místy velmi silná a ději pomáhá, místy zcela sentimentálně kulervoucí. Válečné scény? Vezměte úvodních 20 minut Hledání vojína Ryana, ty vynásobte deseti jak počtem lidí, tak délkou a brutalitou. Díky tak velkému rozsahu se najdou i slabší místa (animace útočících Corsairů) a opakování zajímavých filmařských nápadů z Ryana (krev cáknutá na objektiv kamery, ustřelený obličej, bitva muže proti muži přílbami). Na film se určitě podívejte, dozvíte se spoustu věcí o korejské válce z neamerického pohledu. Není mi jasné, jak tento film mohl být natočen za 13 milionů dolarů, ale chápu, proč je to nejúspěšnější korejský film všech dob.

Tak jsem si zase přečetl, že bychom do recenzí měli uvádět srovnání s dostupnými výkresy. Mně už tedy věčná debata o srovnání s výkresy připadá docela legrační. Párkrát jsem se o něco podobného pokusil a vždy byly výsledky tristní. Podobná srovnání totiž mají spoustu problematických míst. Mimo fakt, že ne všechny výkresy jsou přesné (viz článek k Hunteru; Modelář 8/2005), vstupuje do hry celá řada faktorů.

Různé prameny udávají různé rozměry letadel, neexistuje totiž jednotná metodika měření letadel. Jak se měří délka? V ose? Spuštěnými kolmicemi na stojícím letadle? Včetně pitotek nebo bez nich? Výška letadla se měří bez antény? Letadlo plně vyzbrojené/naložené s poloprázdnými pneumatikami nebo naopak s prázdnými nádržemi a pneumatikami natlakovanými k prasknutí? A rozpětí s polohovými světly nebo bez nich, s nádržemi na koncích?

Mimo chyb autora výkresů vznikají deformace při tisku, linky v grafických programech mají různé tloušťky. I originální výkresová dokumentace z továrny má chyby, tzv. „blueprinty" jsou většinou méně přesné než leckterý jiný výkres, neboť odjakživa platilo, že plán není dogma a dělníci se výrobě mnohdy řídili citem, o toleranci nářadí a pomůcek ani nemluvě.

Tím bychom měli z krku nepřesnosti výkresů a můžeme se vrhnout na nepřesnosti vznikající stavbou. Jak se měří rozpětí na hotovém modelu? Sám modelář si při stavbě vytváří deformace a nepřesnosti - stačí víc přitlačit díly trupu při lepení s následným vyhřeznutím rozměklé hmoty, změnit mírně vzepětí křídla, aby se nám dovnitř vešel trup, začistit koncové oblouky. Milimetry pak rázem chybí nebo přebývají. S našimi naměřenými hodnotami můžeme machrovat, ale informace budou mít v podstatě nulovou vypovídací hodnotu.

Nepomůže ani procentní tolerance, protože jestliže křídlu Spitfire chybí 2% z celkové délky, tak můžou buď chybět při zachování tvaru, nebo chybí pouze v koncových obloucích, které tak budou krutě deformované. Vždy jsou to ale tolerovaná 2%.

Takže co s tím? Jediné, co můžu doporučit, je zachovat si zdravý rozum, porovnávat tvary pouze přibližně podle fotografií, oprostit se od výkresového fundamentalismu a hlavně klíííid...

Nedávno vypukla díky výkresům mezinárodní internetová modelářská válka. Dragon vydal vynikající stavebnici Pz. IV Ausf. E (troufám si říct, že doposud nejdokonalejší stavebnici v měřítku 1:35 s neskutečným množstvím doplňků za neuvěřitelnou cenu). Jenomže Japonci už mají stavebnici domácího výrobce Tristar Pz. IV Ausf. D, od které je to k „Ečku" jen krůček a samozřejmě více versa, která ale zdaleka není tak vybavená a je náročnější na sestavení. Kunihito – jeden z nejlepších japonských modelářů porovnal Pz. IV E od Dragonu s výkresy Tomioky (japonský výkresový bůh) z publikace Achtung Panzer a zjistil, že podle výkresů má být vzdálenost mezi všemi pojezdovými koly jednotně „X",

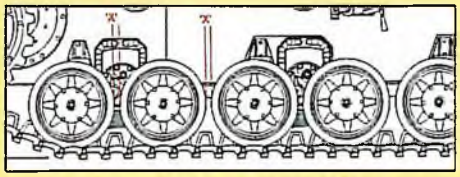

ale stavebnice vzdálenost mezi koly nemá jednotnou – okraje kol na společném podvozkovém vozíčku „boggie" jsou od sebe vzdáleny „X", mezi koly sousedících vozíčků je 2x „X". Nelenil, spodní korbu kompletně rozřezal, nastavil v přední a zadní části a znovu slepil dohromady. Práce pro vraha, ale výsledkem je model přesně podle výkresu. Tím rozpoutal mezinárodní modelářský konflikt, protože vznikalo podezření, že japonští modeláři zahájili kampaň „Nepřesnosti Pz. IV firmy Dragon" kvůli propagaci stavebnice Tristar. Japonci se zase zuřivě bránili, protože podle výkresů pana Tomioky... Nakonec si někdo dal tu práci, kola vyfotografoval a bylo jasno – model „přesně" podle výkresů neodpovídá skutečnému tanku.

Dlouho to vypadalo, že letošní Modelmania se nebude konat, protože nejaktivnější z aktivních pořadatelů si našel nový koníček. Nakonec se ale nechal zlomit, takže se můžeme těšit v sobotu 4. března v základní škole na Veronském náměstí.

Změny nás čekají na soutěži ModellBrno – přesunuje se na Brněnské Výstaviště do větších prostor, podrobnosti se dočtete v dalších číslech Modeláře.

Ani E-day nezůstane v loňských prostorách, stěhuje se do nákupního centra v Nových Butovicích, což zdaleka není tak šílený nápad, jak by se na první pohled mohlo zdát (už proto, že nedaleko bydlí celé osazenstvo naší redakce).

Firma Dragon nám připravuje jedno příjemné překvapení za druhým. Mimo již dříve ohlášených Marder II, LT-38 a všech variant Sd.Kfz. 234, se dočkáme všemožných nástaveb na podvozku Pz. II. Dále jsou v plánu Pz. IV Brückenlager, Pz.IV Munitionswagen (pro moždíř Karl), Stryker IFV, 88mm Waffentrager, M-24 Chaffee, americké polopásy M-3, italské tanky Ansaldo, Matilda II, M3 Lee, M3 Grant a Centurion. Existuje spiklenecká teorie, podle které Dragon anoncoval své novinky obrázkem „ukrytým" v kresbě na obalu předchozí stavebnice. Doporučuji prohlédnout si krabice Pz.IVE a Flakpanzer I.

Firma Bronco už začíná být trochu nudná. Loni zveřejnila fotografie stavebnic všech variant na podvozku Hotchkiss H-38/39 včetně výlisků, fotoleptů, obtisků a krabic. Je to úplně jiná stavebnice, než výrobek firmy Trumpeter, ale na trhu kupodivu dosud není. Koncem roku udělala to samé se svou novinkou A34 Comet. Výlisky a krabice vypadají krásně, stavěčům Spojenců tečou sliny, ale ještě není nikdo, kdo by Cometa držel v ruce, neřkuli stavěl. Vypadá to, že si Bronco také tuto stavebnici bude „sušit" někde ve skladové hale. Já už tedy ničemu nerozumím.

Jako loni a předloni, tak i letos „unikl" koncem roku „tajný" seznam výrobků firmy Trumpeter pro následující období. Tahle pravidelnost mne vede k závěru, že to není „únik", ale cílená akce managementu firmy. Naivním skokanům mého typu přijde „tajný výrobní program" a ti rozradostněni svým štěstím seznam šíří. Tahle finta se nesmí opakovat příliš často, protože pak se i největší bambulové dovtípí, že je někdo tahá za fusekli.

Tož tak, drazí čtenáři, management firmy Trumpeter usoudil, že byste měli vědět, že v nejbližší době se objeví následující stavebnice: v měřítku 1:72: T-34/76 1942, T-34/85 1944, JS-3, JS-3m, KV-2, KV-1 1942, Pz. VI Tiger (časný, střední, pozdní), Panther D, Panther A (div. Wiking, Kovel 1944), 12,8cm Selbstfahrlafette L/61, Brummbär střední a pozdní produkce, British Challenger 2, M4A1(76)W, M4A3, M4A3E8 (pásy typ T-66), M4A3 76(W), M4A3E8, M113 ACAV; v měřítku 1:48: M4A3, M4A3E8, T-34/85, M4, M4A1. V měřítku 1:35 je největším překvapením ohlášení stavebnice BMP-3, brzy by se měl objevit MegaGiga tahač MAZ 537. Mezi novinkami vzdálenější budoucnosti je Pz. II střední a pozdní produkce, SiG 33 auf Pz.I Bison, LAV III, B1 Centauro, A34 Comet a protiletadlový komplet Tunguzka.

Kolují neověřené zprávy, že Hasegawa vydá Ju 88A-4 v měřítku 1:72. Pokud na tuto stavebnici opravdu dojde, můžeme se určitě těšit na ostatní varianty. Konečně bude snad k mání opravdu slušná osmaosmdesátka, protože Italeri má rytí vystupující nad povrch, AMT/Ertl zase nepatří mezi tvarově příliš zdařilé a starší stavebnice Airfix a Frog raději ani nezmiňuji, protože bych si pak musel vypláchnout ústa mýdlovou vodou.

Firma Eduard už prozradila své letošní výrobní plány. Počátkem roku nás čeká parasol Fokker E.V, aka D. VIII, který bude obsahovat křídlo dvou provedení. Modelář bude mít na výběr, chce-li mít model postavený s křídlem s takzvaným zaškrabaným povrchem s naznačením promáčknutí překližky v místech přibití na žebra, nebo klasické hladké, jen s naznačeným rytím, určené spíše pro konzervativnější modeláře. V únoru se objeví také přebalené Jaky 1 (původně z produkce firmy Accurate Miniatures) jak s „ostrým" hřbetem, tak s kapkovitým překrytem kabiny. V dubnu nás čekají první I-16 typ 10, později by měly přijít na řadu i varianty typ 24, 17, 18, 28 a 29.

Pak už konečně dojde na Fw 190A-8 v měřítku 1:48. Stavebnice bude mít motor, výzbroj a řadu dalších vnitřních detailů. V silné konkurenci firem Tamiya a Hasegawa to budou mít těžké, ale Eduardi mohou nalákat velkým rozsahem přiložených doplňků za relativně nízkou cenu a vybavením interiéru.

V druhé polovině roku by se měly objevit typy: Avie B-534, Fokker E.III, SPAD XIII; v roce 2007 Caproni Ca 3 (bombardér, na kterém zahynul M. R. Štefánik) a Bf 110C, D, E a F. Termín pro jistotu neuvádím, protože čím později je ohlášen, tím delší je časová jednotka zvaná „Eduardí měsíc", takže v roce 2007 by mohl trvat přibližně 1,3 – 1,5 běžného kalendářního měsíce. Všechny zmíněné stavebnice budou v měřítku 1:48.

jezevčík

INZERCE

Čitelně psané soukromé řádkové inzeráty zveřejňujeme zdarma pokud je zašlete e-mailem na adresu **modelar@aeromedia.cz**, nebo písemně (stačí korespondenční lístek) s inzertním kupónem, který je v každém čísle, na adresu **Modelář, Baranova 29, 130 00 Praha 3**

PRODEJ

■ Prodám Dragon 1:35 — 6060 Hetzer, 6186 Pz I Ausf B, 6222 Panzerbefehlwagen I, 6187 Sd.251/1C, 9033 Tauch Panzer III H, 9017 FlammpanzerIII F1, 6207 Pz I B DAK, 6008 Stug IIIB, 6009 Stug III C/D, 6132 Sd 250/11 SPW, 9029 PzIII H, 9016 Jagdpanther Com. vers. (790 Kč za kus), 6160 Panther A, 6189 KingTiger Porsche, 6126 Elefant, 6204 Hummel Early, 6165 Hornisse, 9059 Jagdpanzer IVA-0 (850 Kč za kus); 3524 M1A2 Abrams, 3521 ZSU 23-4 V1 Shilka (550 Kč za kus); 3533 M1A1HA Abrams Iraq 750 Kč. Od Friulmodell ATL07 (SdKfz251), ATL24 (SdKfz7) – 550 Kč za kus.
Tel.: 777 748 983

■ Prodám nesestavené modely 1:48 od AA kits: FH-7 Chinese 2seater fighter bomber za 350 Kč (PC 679 Kč), A-5C Fantam ground attack fighter za 350 Kč (PC 705 Kč). Dále prodám odlévaný kokpit 1:32 od Cutting Edge pro Fw 190A-8 Hasegawa za 500 Kč (PC 1225 Kč). Vše v perfektním stavu. Tel.: 607 241 225

■ Prodám cca 35 nepostavených modelů letadel 1:72 sovětského letectva 2. světové války spolu s menším množstvím obtisků (včetně strojů ze spojeneckých dodávek).
Tel.: 603 78 06 45

■ Prodám plastikový model 1:72 Hasegawa F-16C Fighting Falcon Blue Nose limit. série. Nový, cena 350 Kč. Tel.: 731 937 378

■ Nabízím letecké a lodní monografie z čas. ABC - 5 Kč/ks, 100 ks oboustranných karet s popisy a obrázky kamionů ze sbírky Super kamiony – 1ks za 10 Kč, nebo vše za 600 Kč i s pořadačem. Dále neslepené papírové modely z čas. ABC a od jiných vydavatelů (Formule 1, užitková vozidla, kamiony, stavební stroje, závodní auta, letectví a kosmonautika, lodě, růz. stavby, motocykly, železnice aj.) Seznamy za dvě dopisní známky, nebo na e-mail. Jiří Velocha, Štětovice 106, 798 12 Kralice na Hané, e-mail: acholev@centrum.cz

■ Prodám: Dragon 1:35 Sdkfz 251/21 Drilling (740 Kč), Sdkfz 251/7D 3 in 1 (740 Kč), Bergenazer Tiger Porsche (740 Kč), Sdkfz 250/8 Stummel (720 Kč), Panzer III M/N (720 Kč), Sherman VC Firefly (720 Kč), T-34/76 Model 1941 (750 Kč), German V-2 Missile (390 Kč); 1:48 Me 262 Mistel (840 Kč), Tamiya 1:35 Strumtiger (790 Kč), Wespe (620 Kč); Trumpeter 1:35 German Hotchis 10.5cm (320 Kč). Tel.: 603 383 942, email: modelman1@seznam.cz

■ Predám Revell 1:32 Corsair Mk.II Royal Navy (700 Sk), Martlet Mk.V + Eduard (900 Sk), Me-262 B1a/U1 + Eduard (1200 Sk). e-mail: dani7705@gmail.com

■ Predám lacno 16 ks postavenej modernej bojovej techniky v mierka 1:35. Súčasťou modelov sú kovové hlavne. Tel.: 0905 377 420

■ Prodám nepostavené stavebnice letadel a boj. techniky v měřítkách 1:72; 1:48 za 2/3 ceny a postavené modely letadel a boj. techniky v měřítku 1:72. Levně. Tel.: 241 442 255; 736 287 050

■ Prodám jednotlivá čísla časopisu Model Eisenbahner pro železniční modeláře cca. 80 ks. Časopisy jsou kompletní. Tel.: 241 442 255; 736 287 050

■ Prodám levně knihu Světová encyklopedie letectví. Tel.: 604 861 179

■ Prodám různé postavené modely (1:72, 1:48, 1:35, 1:32), doplňky, literaturu, časopisy. Při odběru dvou modelů třetí zdarma. Postavím model podle přání. Tel.: 723 233 725

■ Prodám nesestavený bombardovacího letounu Vickers Wellington Mk.IC (MPM; 1:72) 350 Kč; nevhodný dárek. Tel.: 602 302 780

■ Prodám 1:35 Marder IIIM (Tamiya) + 2 lepty Aber 1200 Kč; Tiger I (Academy 1386) + 3 lepty Aber 1300 Kč; T-35 (ICM) + lepty Eduard 650 Kč; T-28 (ICM) 400 Kč; Kingtiger (Tamiya 35164) 650 Kč. Dále prodám 1:48 Horten 229-A1 (Dragon) 500 Kč. Tel.: 737 746 089

■ Prodám Modelář 3, 7, 9, 10, 11/2002; 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12/2003; komplet 2004; komplet 2005; Novinky 10, 11, 12, 13, 14; pouze komplet za 1500 Kč + poštovné. SMS: 732 435 617

KOUPĚ

■ Koupím publikace 4+ Mi-24, Mig-23. Tel.: 607 93 26 50

■ Koupím nesestavený MiG-3 1:48 ICM 2 ks, Helldiver, Me-410 1:48 Promodeller. Tel.: 736 402 345, e-mail: hyzikj@seznam.cz

■ Koupím Northrop XB-35 Flying Wing; AMT (ERTL); 1:72. Tel.: 581 761335, po 20 h

■ Sháním obrazovou dokumentaci na Ju 87 Stuka polského vydavatelství Modelmania AJ Press. Tel.: 603 905 528, raději SMS.

■ Kúpim kompresor so striekacou pištoľou v dobrom stave do 3500 Sk. E-mail: matkotomko@pobox.sk

■ Koupím plastikové stavebnice: přepravní kolový podvozek pro raketu V2; Messerschmitt Bf 110C (Airfix); PZL P-11 vše v měřítku 1:72. Seriózní jednání. Tel.: 602 745 101; josefkovarik@tiscali.cz

■ Koupím časopis Modelář 1-12/2004 a 1-7/2005. Tel.: 572 587 963

■ Koupím makety dřevěných sudů (4 ks) na Spitfire Mk.IX C v měřítku 1:72. Délka 12 mm; malý průměr 7 mm; velký 9 mm. Tel.: 724 749 685

■ Koupím nebo vyměním nesestavené Regianne Re 2000 (Classic Airframes) 1:48. Tel.: 732 259 454

■ Koupím model CorgiToys – Spitfire Mk.II DU-R, Garfield Weston, Flt. Adolphe Vybiral 1:72; výroba july 2000; CG 49003. Cenu respektuji. Tel.: 731 207 045

■ Koupím nebo vyměním nesestavený Reggiane Re 2000 1:48 Classic Airframes.
Tel.: 732 259 454

■ Koupím Skrzydla v miniaturze č. 13 PZL S-4 Kania, č. 16 PZL M-4 Tarpan a stavebnice firmy Broplan: Junak, Kania, Tarpan.
Tel.: 776 069 899

VÝMĚNA

Nabízím na výměnu plány lodí od 15. do 20. století (např. Santa Maria, Madre, Trinidad, Wasa, Korona, Sovereign, Atlantika, Bellona, Venetto, Victory, Aldebaran...). BOX 27, Zverev W.W., Mogilev, Belarus 2/2030

MODELÁŘ 2/2006 Kupon pro bezplatnou inzerci

Jméno:

Adresa: PSČ:

Z kapacitních důvodů zařazujeme inzeráty postupně tak, jak do redakce docházejí. Omlouváme se, pokud musíte na zveřejnění čekat déle.

MODELÁŘ 3/2006 VYCHÁZÍ 10. BŘEZNA

JUNKERS JU 87G-2
Academy 1:72

Příchod stavebnice opět oživil diskuse na téma „délka motorového krytu Ju 87", které vypukly po vydání verze Ju 87G-1. Debaty a recenze tehdy rozdělily modeláře na dva tábory – většina souhlasila, že motorový kryt Ju 87G je příliš krátký, druhá skupina byla přesvědčena o opaku. Modely německých letadel stavím výjimečně, a tak jsem se o problém příliš nezajímal. Změna ovšem nastala, když se na stůl dostala novinka pozdější verze „kanónového ptáka", Ju 87 G-2...

LIBOR JEKL

HAWKER HURRICANE MK.IA
Hasegawa 1:48

Vždy som túžil mať postaveného Hurriho, toho ťahúňa Bitky o Britániu. A chcel som ho vo farbách, ako na ňom lietali naši. Keď som sa raz náhodou dostal k obtlačkom Aeromaster, ktoré ponúkali aj mašinu Jozefa Františka, bolo rozhodnuté. Gombík som mal, už len kabát. A to nebol žiadny problém, pretože vo štvrke robí krásnu stavebnicu Hasegawa...

IVO RAŠKA

KÜBELWAGEN
Hasegawa 1:24

Před nějakým časem jsem začal posílat do Modeláře články o závodních autech a nakonec se z toho vyvinula celkem pravidelná spolupráce. Proto mě nijak nepřekvapilo, když se koncem jara ozval Jezevčík: „Musíme tě trochu vytížit, měl bych tady jedno auto ve čtyřiadvacítce..., máš zájem?"...

PETR HROMADA

FOCKE-WULF FW 190F-8
Eduard 1:144

Stavba tohoto modelu byl můj osobní malý hec, ke kterému mě inspirovaly dva výtvory ve stejném měřítku: Bf 109G klubového kolegy Pavla Štechra s otevřeným motorem (Modelář 2/2005) a Fw 190F-8 S. Kreutzera s otevřenými zbraněmi a krytkami (Modelář 4/2004). Chtěl jsem si vyzkoušet, kde leží hranice mých schopností vypracovat detaily v malém měřítku...

PAVEL ŠKODA

TACHIKAWA TYPE LO A KAWASAKI KI-56
FE resin 1:72

Stavba odlévaných modelů nebývá procházkou růžovým sadem. Modelář musí automaticky počítat s větším úsilím vynaloženým na slícování dílů, s nutností vytrvalého a opakovaného tmelení a broušení. Pokud buduje ucelenou kolekci modelů letadel určitého typu, období či letectva, pak mu ale nezbývá nic jiného než se ta takovým dobrodružstvím vydat...

LIBOR MALÝ

PRUSKÝ DŮSTOJNÍK
Kirin 120 mm

Pokud by vám v paletě chutí stále ještě něco scházelo, mám tip na nadýchaný sněhový základ, který dodá vašemu „pajdulákovi" ten správný šmak. K jeho přípravě budeme potřebovat matný lak, sněhový posyp a několik rampouchů, vytažených z čirého rámečku, které (pokud možno nesouměrně) přilepíme vteřinovým lepidlem...

KAREL REŠL

MODELÁŘ

2 únor 2006 ročník 57

Vydavatel: AEROMEDIA, a. s.
(IČO 25133322)
www. aeromedia. cz, www.letectvi.cz
v licenci Pražské vydavatelské společnosti

Adresa redakce
Modelář
Baranova 29, 130 00 Praha 3
Tel.: 222 710 331, mobil: 605 265 696
E-mail: modelar@aeromedia.cz

Šéfredaktor Martin Salajka
(salajka@aeromedia.cz)
Redaktor Jindřich Štěrbáček
(sterbacek@aeromedia.cz)

Obchodní a inzertní oddělení:
Aeromedia, a. s., Baranova 38,
130 00 Praha 3
Tel.: (+420) 222 728 090, Fax: 222 718 814
E-mail: obchod@aeromedia.cz
Řádkovou inzerci přijímá redakce
Zásilková služba a předplatné:
222 728 090

Objednávky a zvýhodněné předplatné:
Aeromedia, a.s, Baranova 38,
130 00 Praha 3
Tel.: (+420) 222 728 090, Fax: 222 718 814
E-mail: obchod@aeromedia.cz

Předplatné pro rok 2006
u společnosti Aeromedia, a.s.:
roční 720 Kč / 840 Sk
pololetní 372 Kč / 430 Sk

u společnosti Mediaservis s.r.o.
roční 780 Kč, pololetní 390 Kč

Rozšiřuje Aeromedia a.s., společnosti holdingu PNS, a.s. a ostatní distributoři,
ve Slovenské republice Magnet Press Slovakia, s.r.o.,
P. O. Box 169, 830 00 Bratislava,
Tel./fax: (+421-2) 67 20 19 52-3, 67 20 19 10, 20, 30
E-mail: predplatne@press.sk, www.press.sk
Velkoodběratelé a prodejci si mohou objednat časopis Modelář za výhodných podmínek u Aeromedia, a.s..
Informace o předplatném podává a objednávky přijímá Aeromedia, a.s., doručovatel tisku a předplatitelské středisko,
ve Slovenské republice Magnet Press Slovakia, s.r.o.
Objednávky také přijímá Mediaservis s.r.o., Abocentrum, Moravské náměstí 12D, P.O.Box 351, 659 51 Brno.
Objednávky tel.: 541 23 32 32, fax: 541 61 61 60,
e-mail: abocentrum@mediaservis.cz,
reklamace tel.: 800 171 181

For the foreign subscription please write to:
Aeromedia,a.s, Baranova 38, 130 00 Praha 3,
Czech Republic
Tel./Fax: (+420) 222 718 814,
E-mail: obchod@aeromedia.cz
One year subscription for 2006
for Europe 78 Euro, overseas 96 USD
or PNS Hvoždanská 5-7,
148 31 Praha 4, Czech Republic

Distribuce: Česká pošta, s. p.,
Postservis OZ Přeprava

Předtisková příprava:
Reprodukce Baroa s.r.o,
Svobodova 1, 128 17 Praha 2,
E-mail: baroa@atlas.cz
Grafická úprava: Iva Bílková
Tisk: Integraf, s.r.o., Náchod

Redakcí nevyžádané příspěvky se nevracejí.

© Aeromedia 2006

ISSN 1214-7842
Registrační značka: MK ČR E 2275

J2F-6 Duck (BuNo.33594) vystavený v muzeu Planes of Fame v kalifornském Chinu

Grumman J2F Duck

Letuschopný Grumman J2F-6 Duck, nesoucí na černém krytu motoru jméno Candy Clipper, vlastní Američan Kermit Weeks a vystavuje jej ve vlastním muzeu Fantasy of Flight v Polk City na Floridě (nahoře)

Na základně Wright-Patterson v Daytonu je vystaven J2F-6 Duck (BuNo 33857), respektive už OA-12, používaný US Air Force Air Rescue Service (vpravo)

Foto M. Kvapil a sbírka redakce

Příkladem pestrého zbarvení letadel US Navy je J2F-4 Duck z roku 1939, který pro společnost Amphib restaurovala firma Wichita Air Services v Kansasu. U Jezera Zurich, v oblasti Velká Jezera v USA, kde určitě není o vodu nouze, s ním létá Chuck Greenhill

Grumman J2F Duck

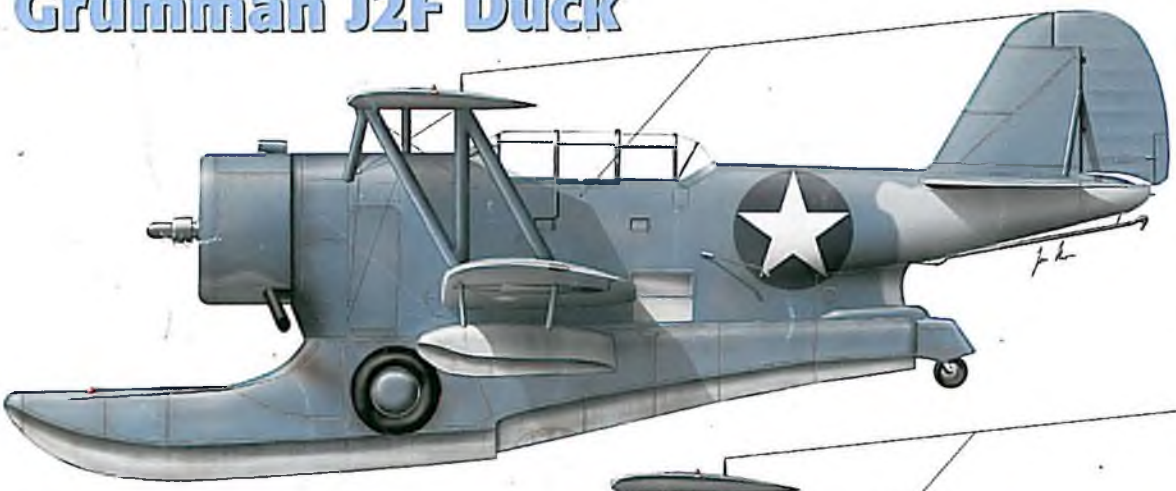

V zbarvení Non-Specular Blue Gray a Non-Specular Light Gray létal v roce 1942 J2F-5, který se vyskytoval na Hendersonově letišti v době bojů o Guadalcanal. Jeho výsostné znaky již prošly úpravou, zmizel červený střed a jejich rozměry byly zvětšeny. Stroj nesl stopy značného opotřebení

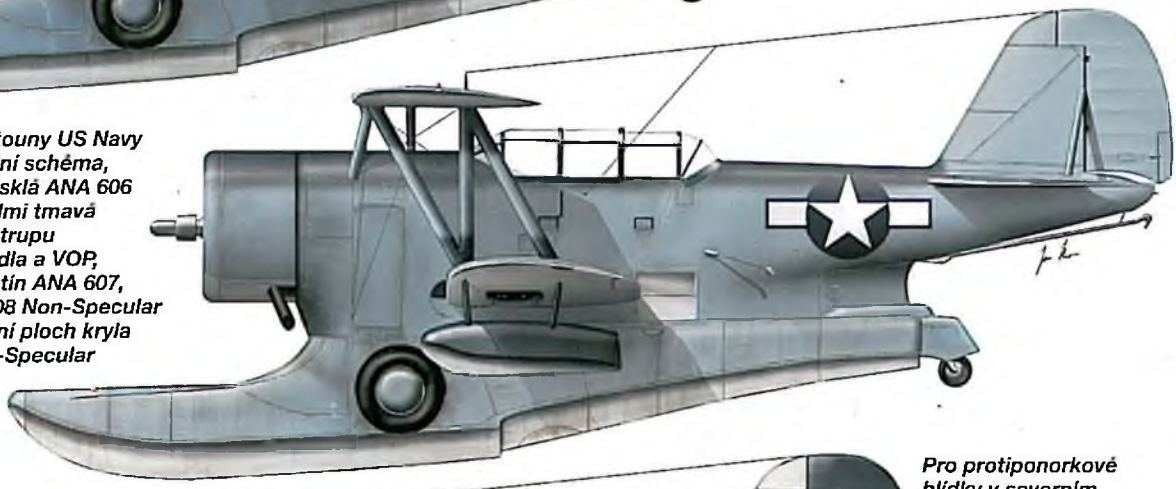

V únoru 1943 bylo pro letouny US Navy zavedeno nové kamuflážní schéma, které tvořily barvy pololesklá ANA 606 Semi-Gloss Sea Blue (velmi tmavá mořská modř) na hřbetě trupu a svrchních plochách křídla a VOP, přecházející v matný odstín ANA 607, a střední modrou ANA 608 Non-Specular Intermediate Blue. Spodní ploch kryla matná bílá ANA 601 Non-Specular Insignia White. Výsostné znaky byly doplněny bílými „křídly" s modrým lemem

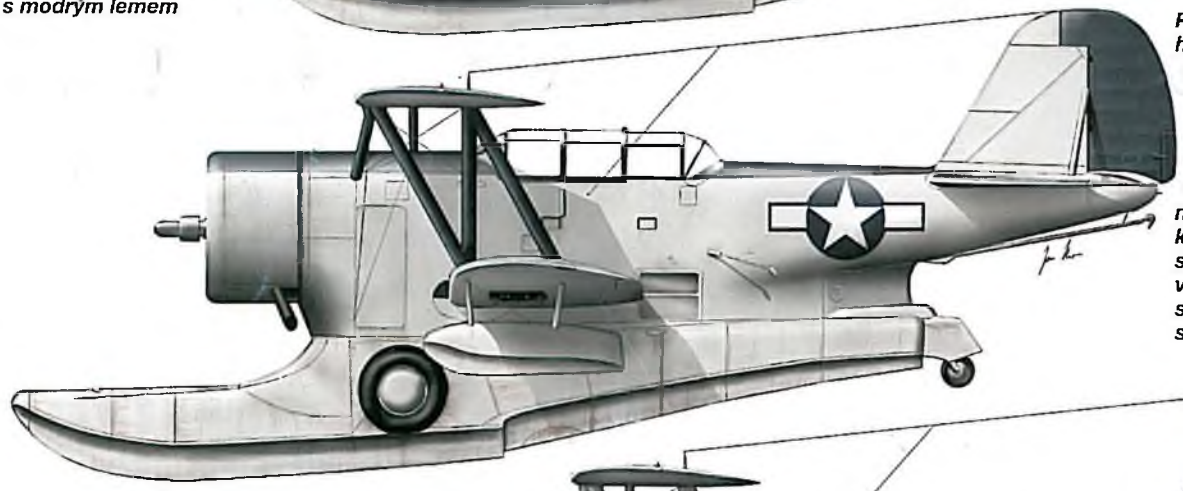

Pro protiponorkové hlídky v severním Atlantiku používala US Coast Guard letouny J2F-5 s bílým trupem i plovákem a svrchními plochami a vzpěrami tmavě modrými. Na palubě kutru USCGC Northland sloužil v roce 1943 Duck s tmavomodrou směrovkou

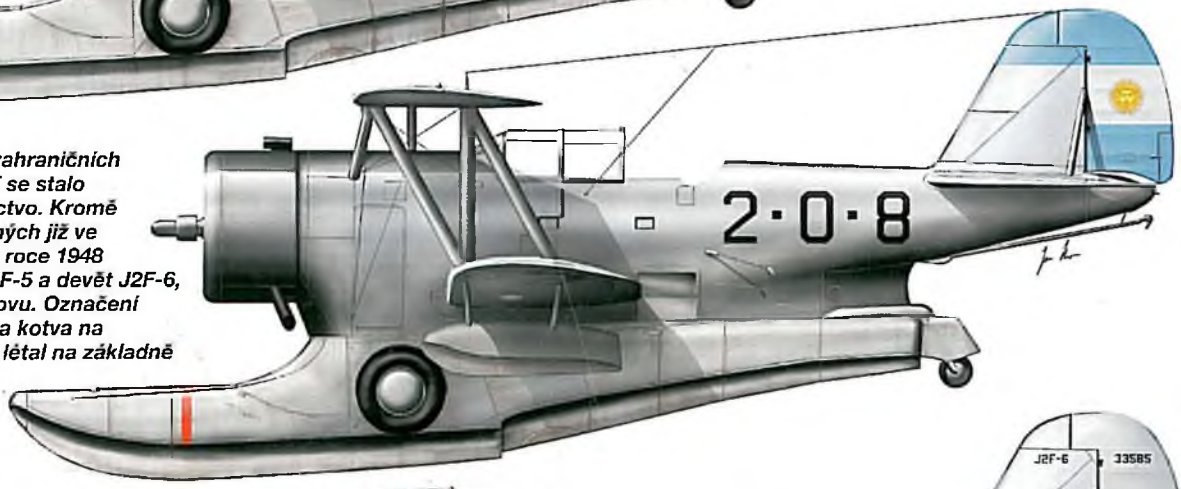

Jedním z největších zahraničních uživatelů letounů J2F se stalo argentinské námořnictvo. Kromě starších strojů, dodaných již ve 30. létech, obdrželo v roce 1948 celkem 22 letounů J2F-5 a devět J2F-6, které létaly v barvě kovu. Označení tvořila vlajka na SOP a kotva na křídlech. Tento J2F-6 létal na základně Puerto Belgrano

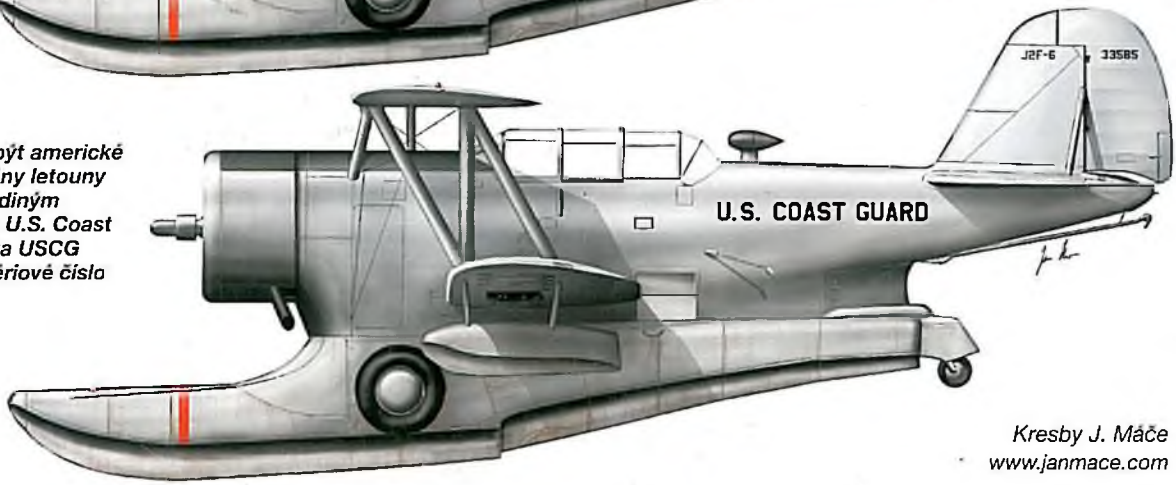

Na konci války začaly být americké pobřežní stráži dodávány letouny J2F-6 v barvě kovu. Jediným označením byly nápisy U.S. Coast Guard na trupu, zkratka USCG na křídlech a typové sériové číslo na SOP

Kresby J. Máče
www.janmace.com